PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini Abb. postale I gruppo · Cena 35 lir

Leto XIX. Št. 100 (5475)

TRST, sobota 27. aprila 1963

DOLG RAZGOVOR HARRIMANA S HRUŠČOVOM IN Z GROMIKOM

Vladi ZDA in SZ sta znova poudarili da v celoti podpirata sporazum o Laosu

Harriman pojde morda tudi v Vientian - Sovjetsko opozorilo britanskemu sopredsedniku na uporabljanje strupenih snovi proti južnovietnamskemu prebivalstvu

MOSKVA, 26. — Davi se je ameriški državni podtajnik Harriman sestal s sovjetskim zunanjim ministrom Gromikom. Spremljala sta ga ameriški poslanik v Moskvi Kohler in funkcionar državnega departmaja Sullivan. Razgovor je trajal več kot dve uri in pol. Pozneje se je Harriman sestal s Hruščovom v Kremlju, kateremu je prinesel pismo predsednika Kennedyja. Njun razgovor se je začel ob 15. uri in je trajal do 18.35 po krajevnem času.

Kmalu po končanem razgovoru so objavili skupno sovjetsko-ameriško izjavo, ki pravi, da obe vladi «v celoti podpirata ženevske sporazume o Laosu, glede katerega je prišlo do izmenjave pogledov med njima na Dunaju in je bilo doseženo medsebojno razumevanje».

Kratko sporočilo javlja, da je Harriman izročil Hruščovu Kennedyjevo pismo o «vprašanju položaja v Laosu». V poročilu je dalje rečeno, da sta Hruščov in Harriman govorila o tej zadevi in sta obnovila izjave, da obe vladi podpirata ženevske sporazume. Sporočilo ne daje podrobnosti o vsebini razgovora. Harriman ni hotel po razgovoru s Hruščovom podati nobene izjave časnikarjem. Po poprejšnjem razgovoru z Gromikom pa je Harriman na vprašanje, v kakšnem ozračju so potekali razgovori, odgovoril: «Poznam že mnogo let gospoda Gromika in njegovo obnašanje je vedno korektno.» Na vprašanje, ali je optimist ali pesimist, je Harriman odgovoril: «Nimam navade, uporabljati te izraze.»

Razgovoru med Hruščovom in Harrimanom sta prisostvovala tudi zunanji minister Gromiko in njegov pomočnik za zadeve Daljnega vzhoda Lapin. Harrimana pa so spremljali ameriški poslanik Kohler, politični svetovalec Sullivan in funkcionar Bele hiše Forrestal. Z ameriške strani so javili, da bo Harriman ostal v Moskvi še jutri, ni pa znano, ali je v načrtu še en razgovor s Hruščovom. Verjetno je, da bo imel Harriman jutri tiskovno konferenco.

Takoj po razgovoru s Hruščovom je Harriman odšel v ameriško poslaništvo, da pripravi prvo poročilo za Kennedyja.

Načelnik tiskovnega urada Bele hiše Salinger ni hotel komentirati današnjega sestanka med Harrimanom in Hruščovom, dokler v Washingtonu ne dobijo Harrimanovega poročila. Prav tako ni hotel Salinger povedati, koliko časa bo Harriman ostal v Moskvi. V poučenih krogih menijo, da bo Harriman odšel verjetno tudi v Vientian.

Tiskovna agencija Tass je danes javila, da je sovjetska vlada izročila v preteklih dneh novo britanskemu poslaniku v Moskvi Trevelyanu. Sovjetska vlada zateva, naj bi nadzorstvena komisija za Vietnam izvedla naglo preiskavo o novicah, da se prati južnovietnamskemu prebivalstvu uporabljajo kemijski proizvodi, ki vsebujejo strupene snovi. Nota poudarja, da je sovjetska vlada dobila informacije, da mednarodna nadzorstvena komisija ni še začela preiskave o tem. V noti je rečeno, da je o teh dogodkih poročal 22. februarja severnovietnamski zunanji minister predsedniku ženevske konference. V poročilu je bilo rečeno, da sta ZDA in Južni Vietnam s svojimi dejanji poteptala najosnovnejša določila mednarodnega prava in človečanskih načel.

Predstavnik vlade Južnega Vietnama pa je nedavno izjavil, da so kemijske snovi uporabljali «samo za uničenje grmovja ob kanalih in cestah, da preprečijo gverilcem, da bi ga uporabljali kot zavetje pri svojih zasedah».

Kakor poročajo iz Vientiana, je predsednik laoške vlade Suvana Fuma na vprašanje, kaj misli o včerajšnjem predlogu Sufanuvonga, naj bi sklicali širši sestanek, odgovoril: «Videli bomo. Najprej je treba rešiti druge stvari.» Dodal je, da še ne ve, ali bo jutri lahko odšel na razgovor s Sufanuvongom, kakor je nameraval.

Radio Patet Laa pa je davi javil, da so čete generala Kong Lija ob podpori čet desničarskega generala Fumija Nosavana napadle Ksjeng Huang in nekatere druge kraje.

Zopet brezplodna seja v Ženevi

ŽENEVA, 26. — Na današnji seji odbora osemnajstorice je italijanski delegat Cavalletti poudaril važnost razgovora ameriškega in britanskega poslanika v Moskvi z Gromikom glede prekinitve jedrskih poskusov. Pripomnil je, da ni še znan odgovor sovjetske vlade na posredovanja omenjenih poslanikov.

Indijski delegat Lall je izrazil upanje, da bodo ti stiki končno pripeljali do sporazuma. Britanski delegat pa je izjavil, da se bo angleška delegacija trudila, da se reši to nujno vprašanje.

Sovjetski delegat Carapkin je izjavil, da so pogajanja zašla v slepo ulico, ker zahodne države dejansko nočejo sporazuma.

Glede vzporednih ukrepov, povezanih z razorožitvijo sta danes govorila ameriški in sovjetski delegat. Znova se je pokazalo, da je stališče obeh vlad še zelo narazen.

Kar se tiče delnih ukrepov, pa so razpravljali o predlogih ZDA in Sovjetske zveze. Kakor je znano, je Sovjetska zveza s svoje strani predlagala nenapadalno pogodbo med NATO in varšavskim paktom in izjavo o odpravi vojaških oporišč na tujih ozemljih, ZDA pa vztrajajo pri svoji zahtevi, naj bi dali prednost vprašanju odprave nevarnosti vojne po pomoti. Po mnenju ameriškega delegata so sovjetski predlogi nesprejemljivi in o njih se bodo lahko pogajali šele potem, ko bo dosežena splošna in popolna razorožitev. Dodal je, da odprava oporišč na tujih ozemljih predpostavlja drugačen politični in vojaški položaj od sedanjega, medtem ko ni moč sedaj, upoštevati nenapadalne pogodbe, «ker je ta zadeva povezana z vrsto političnih vprašanj, ki se tičejo varnosti Evrope».

Sovjetski delegat Carapkin pa je zavrnil ameriške predloge za ukrepe proti nevarnosti vojne po pomoti in poudaril, da ameriški načrt predvideva samo ukrepe, ki bi omogočili ustvaritev vohunskih mrež na sovjetskem ozemlju, in je v celoti neizvedljiv. Delo konference se bo nadaljevalo v ponedeljek.

Nov časopis SVP v Bocnu

BOCEN, 26. — V Bocnu je izšla prva številka novega petnajstdnevnika južnotirolske ljudske stranke z imenom «Südtiroler Nachrichten»; odgovorni urednik je inž. Hans Plaikner. V sporočilu uredništva je rečeno, da ima časopis predvsem informativni značaj.

Prva številka objavlja volilni program predsednika stranke dr. Magnaga, članke voditeljev južnotirolske ljudske stranke in intervju, ki ga je dal član «komisije devetnajstih» za Južno Tirolsko poslanec Ballardini o delu te komisije.

NEW YORK, 26. — Skupina latinsko-ameriških držav v OZN se je na privatni seji sporazumela, da podpre kandidaturo venezuelskega predstavnika v OZN Carlosa Rodrigueza za predsednika 18. zasedanja skupščine OZN, ki se bo začelo septembra v New Yorku.

VRNITEV POPOVIĆEVEGA URADNEGA OBISKA V ZDA

Prihodnji mesec obiščejo Jugoslavijo Rusk, U Tant in Kekonnen

V juniju bo Titov obisk v ZSSR vrnil Nikita Hruščov

BEOGRAD, 26. — Iz pristojnih jugoslovanskih krogov poročajo, da bo na vabilo jugoslovanske vlade 4. maja prispel na uraden obisk v Jugoslavijo državni tajnik ZDA Dean Rusk, ki s tem vrača obisk, ki ga je maja 1962 opravil v ZDA državni tajnik za zunanje zadeve Jugoslavije Koča Popovič. Ameriški državni tajnik, ki bo prispel v Beograd iz Novega Delhija, bo naslednji dan nadaljeval pot v Washington. V tukajšnjih diplomatskih krogih pričakujejo, da bo Deana Ruska med njegovim 24-urnim bivanjem v Beogradu sprejel tudi predsednik republike maršal Tito.

Obisk Deana Ruska bo drugi obisk ameriškega državnega tajnika v Jugoslaviji. 6. novembra 1955 je namreč pokojni ameriški državni tajnik Foster Dulles prispel na enodnevni obisk v Jugoslavijo, kjer ga je na Brionih sprejel predsednik republike maršal Tito. Predvideva se, da bo napovedani Ruskov obisk znamenje zboljšanja jugoslovansko-ameriških odnosov.

Tako bo letošnji mesec maj v diplomatski zgodovini Jugoslavije verjetno mesec najštevilnejših uradnih obiskov visokih državnikov. Poleg Deana Ruska bo, kot je javil zastopnik državnega tajništva za zunanje zadeve Drago Kunc, 5. maja prispel v Jugoslavijo finski predsednik republike dr. Urho Kekkonen, a 8. maja splošni tajnik OZN U Tant. Zelo verjetno je, da bo v maju obiskal Jugoslavijo tudi predsednik ZAR Naser. Prav tako se ne izključuje možnost, da bi konec maja prispel v Jugoslavijo Nikita Hruščov.

Predsednik Finske republike Kekkonen s soprogo in v spremstvu zunanjega ministra Merikoskega in drugih visokih osebnosti bo od 4. do 12. maja gost predsednika Jugoslavije. Poleg Beograda bo obiskal nekatere industrijske in turistične kraje. Ta obisk bo, po besedah Draga Kunca, nedvomno pospešil še tesnejše konstruktivno sodelovanje med Finsko in Jugoslavijo.

Obisk tajnika OZN U Tanta, ki se bo na vabilo jugoslovanske vlade od 8. do 10. maja zadržal v Beogradu, bo ugodna priložnost za izmenjavo misli med njimi in najvišjimi jugoslovanskimi državnimi voditelji o mednarodnem položaju in o vprašanjih s področja delovanja OZN. Drago Kunc je na današnji tiskovni konferenci izrazil prepričanje, da bodo U Tantovo bivanje v Jugoslaviji in njegovi razgovori prispevali k razširitvi aktivnosti in krepitvi vloge organizacije OZN v reševanju mednarodnih vprašanj in k ohranitvi miru na svetu.

Na vprašanje našega dopisnika, kako ocenjuje tisti del intervjuja Hruščova listu «Il Giorno», ki se nanaša na njegov obisk v Jugoslaviji, in ali lahko pove, kdaj bo Hruščov obiskal Jugoslavijo, je Drago Kunc odvrnil: «Pozdravljamo izjavo Hruščova o njegovem bodočem obisku v Jugoslaviji, ki je bil dogovorjen med bivanjem predsednika Tita v Sovjetski zvezi, in se pridružujemo njegovi oceni glede pomena tega obiska». Kunc je dodal, da bodo novinarji o datumu obiska Hruščova pravočasno obveščeni.

Na vprašanje glede obiska predsednika ZAR Naserja, je Kunc dejal, da točen datum obiska še ni bil določen.

V zvezi s položajem v Laosu je Kunc izrazil zaskrbljenost jugoslovanske vlade zaradi najnovejšega razvoja dogodkov, ki groze z novimi zapletljaji. Potrebno je hitro odstraniti vzroke, ki so povzročili sedanjo krizo v Laosu in v jugovzhodni Aziji. Po mnenju Kunca je edina gotova pot, da se to doseže, spoštovanje in dosledno izvajanje sklepov ženevske konference o nevtralnosti Laosa.

Na vprašanje o rezultatih obiska francoske parlamentarne delegacije je Kunc dejal, da so razgovori potrdili obojestransko zainteresiranost in opozorili na precejšnje možnosti za napredek in na razširitev odnosov med Francijo in Jugoslavijo na raznih področjih. Kunc je ob koncu konference obvestil novinarje, da je jugoslovanska vlada novembra lani predložila vladam Švedske, Finske, Danske in Norveške, da se na recipročni osnovi ukinejo vizumi. Podoben predlog bo v kratkem predložen tudi islandski vladi. Omenjene vlade ta predlog še vedno proučujejo.

Pred dnevi je odpotovala na uraden sestanek mešane jugoslovansko-indijske komisije jugoslovanska gospodarska delegacija. Na sestanku bodo, po izjavah Kunca, poleg vprašanj tekoče blagovne izmenjave proučili tudi smernice dolgoročnega gospodarskega sodelovanja in možnosti za razširitev industrijskega sodelovanja jugoslovanskih in indijskih podjetij.

Na nedavnih razgovorih gospodarskih delegacij Jugoslavije in Kambodže v Beogradu, na katerih so razpravljali o raznih oblikah gospodarskega in tehničnega sodelovanja in ugotovili možnosti za razširitev gospodarskih odnosov, je bil po besedah Kunca sklenjen sporazum o zgraditvi treh hidrocentral v vrednosti okrog 6 milijonov dolarjev, ki bodo zgrajene na osnovi sporazuma o jugoslovanskem kreditu.

B. B.

Novi republiški tajniki v Sloveniji

LJUBLJANA, 26. — Izvršni svet Slovenije je na današnji seji razrešil dolžnosti vse republiške tajnike razen za šolstvo, za kulturo in prosveto, za raziskovalna dela, za visoko šolstvo, za narodno obrambo in za splošne gospodarske posle in imenoval nove republiške tajnike, in sicer: za finance Mirana Trenka, za industrijo Draga Dolinška, za kmetijstvo in gozdarstvo inž. Janeza Peravška, za trgovino Bojana Bunca, dosedanjega načelnika tajništva za notranje zadeve okrajnega odbora v Kopru, za promet Alojza Žokarja, za delo Erno Podbregar, za urbanizem in stanovanjsko izgradnjo in komunalne posle Ervina Kržičnika, za zdravstvo Staneta Seliha, za socialno skrbstvo Nado Majcen, za notranje zadeve Rika Kolenca, za pravosodno upravo Franca Kutina, za proračun in splošno upravo dr. Pavla Rozmana, za zakonodajo in organizacijo dr. Branka Premruja, za turizem Janka Potočnika. Za novega tajnika republiškega izvršnega sveta je bil imenovan Bogo Gorjan, dosedanji republiški tajnik za industrijo.

Izvršni svet Slovenije je na današnji seji razpravljal tudi o materialni škodi, ki jo je ostra zima prizadejala na cestah. Po podatkih bodo znašali stroški za popravilo poti in cest in za odstranjevanje škode okrog 5 milijard in 360 milijonov dinarjev.

VČERAJ OPOLNOČI SE JE ZAKLJUČILA PREDVOLILNA KAMPANJA

Predsednik vlade na «volilni tribuni» Zadnji volilni govori tajnikov strank

Zaključni govori Fanfanija in Togliattija v Rimu, Nennija v Milanu in Saragata v Turinu

RIM, 26. — Danes opolnoči se je zaključila predvolilna kampanja; jutri je prepovedana vsakršna javna volilna propaganda, v nedeljo pa bodo volitve, ki se bodo zaključile v ponedeljek ob 14. uri.

Danes so imeli zaključne govore tajniki vseh strank, predsednik vlade Fanfani pa je govoril na televizijski oddaji «Volilna tribuna» in ponovil tezo, ki jo je zagovarjal v vsej svojini volilni propagandi.

Iste argumente je Fanfani razvijal na javnem zborovanju na Piazza del Popolo v Rimu. Politični tajnik KD Moro je govoril danes v Terlizziju in Molfetti in zatrjeval tudi on, da je «le močna KD jamstvo za nadaljnji napredek dežele».

Nenni je zaključil predvolilno kampanjo za socialistično stranko na javnem zborovanju v Milanu in takole označil glavne poteze sedanje predvolilne kampanje: 1. popolna obveza socialistov ne le glede formule, ampak tudi glede programa obnove italijanske družbe in države; 2. naraščajoče izmikanje KD, pa tudi PSDI glede vsebine gospodarskega načrtovanja, o čemer se govori v splošnih formulah, ki dopuščajo najrazličnejše tolmačenje; 3. kampanja desnice — monarhistično-fašistične desnice, liberalne desnice in desnice znotraj KD — naperjena predvsem proti socialistom in njihovemu programu, hkrati pa naperjena proti tistim — od predsednika vlade do ministra La Malfe — ki ne prikrivajo, da so za naprednejšo fazo levega centra; 4. liberalna alternativa, ki ne obstaja kot taka, če se ne nasloni na vso desnico do fašistov; 5. politična prevara, ki gre pod imenom «čistega» levega centra, namreč brez socialistov, in h kateri se je zatekel *in extremis* ves konservativni tisk in javno mnenje, obrnivši hrbet Malagodiju.

«Spričo tega, je zaključil Nenni, ni moč reči, da gremo na volitve v pogojih popolne jasnosti, če že ne, kar zadeva vladno formulo, pa vsaj kar zadeva njeno vsebino, in da je zato izključeno, da bi po volitvah mogli uspeti zaviralni manevri glede potrebe, da se stopnjuje in bolje zajamči usmeritev v levo.»

Nato je Nenni poudaril, da bo nova vlada morala uresničiti predvsem to, kar je iz prejšnjega programa levega centra ostalo na papirju po krivdi KD

Za KPI je Togliatti zaključil predvolilno kampanjo v Rimu in povzel zahteve, ki so jih komunisti postavili v tej kampanji: vprašanje zadostne mezde; vprašanje dela, kajti še tisoči delavcev morajo v tujino s trebuhom za kruhom; vprašanje stanovanja, šole, socialnega skrbstva in pokojnin. «Glas za KPI zahtevamo, je nadaljeval Togliatti, da bi prisilili KD k uveljavljenju ustave in k ustanovitvi organizmov, ki jih predvideva; k izdelavi načrta o splošnem gospodarskem razvoju, ki naj premaga monopole.» Glede zunanje politike je Togliatti dejal, da je KPI proti atomski oborožitvi Italije. Voditeljem KD je zanikal pravico, da prikazujejo KD kot obrambni jez demokracije: «Demokracija se je porodila v borbi odpora in iz enotnosti ljudskih množic, in po poti te enotnosti je treba danes napredovati, da bi dosegli preobrat v levo, t.j. začeti novo politiko miru, blaginje za delovne sloje in vključitve teh slojev v gospodarsko in politično vodstvo družbe.» Togliatti je zaključil, da je politika levega centra doživela polom in da se, po volitvah, sicer obeta preobrat, toda v desno.

Za PSDI je Saragat zaključil predvolilno kampanjo v Milanu in Turinu in poudaril, da je okrepitev PSDI najboljše jamstvo proti nevarnosti «protidemokratičnega integralizma in nič manj protidemokratičnega maksimalizma».

«Polarisi»

WASHINGTON, 26. — Britanski poslanik v Washingtonu Ormsby Gore je včeraj objavil pismo, ki mu ga je poslal pred tremi tedni državni tajnik Dean Rusk glede programa raketnih izstrelkov «Polaris». V pismu je rečeno med drugim: «Ce iz razlogov, ki niso povezani z nadzorstvom ali s sklepi naših dveh vlad, ne bo moč uresničiti ostalih načrtov nasauskega sporazuma, se bo sporazum o Polarisih vedno spoštoval.»

Po mnenju uradnih krogov se želi angleška vlada s tem zagotovilom izogniti kritiki v parlamentu. Pismo Deana Ruska pravi dalje, da ZDA menijo, da bi vsaka druga rešitev «bila v nasprotju z našimi pričakovanji» in menijo, da bodo «elementi nasauskega sporazuma uresničeni».

Newyorški guverner Rockefeller pa je v svojem govoru v združenju ameriških založnikov izjavil, da bi morale ZDA težiti za tem, da ustvarijo evropsko kombinirano jedrsko silo, «ki bi bila povezana z ameriško jedrsko silo na podlagi pravega združenja in posvečena obrambi geografskega področja, ki ga krije atlantsko zavezništvo».

Guverner pravi, da bi morale ZDA aktivno sodelovati z Veliko Britanijo in s Francijo, da jim pomagajo, da bi lahko v čim krajšem času razpolagali z jedrskimi silami, ki bi morale sestavljati «jedro prave evropske jedrske sile».

Rockefeller je nato predlagal ustanovitev odbora v NATO, ki bi znova proučil ustroj atlantske organizacije, pri čemer bi morali imeti pred očmi da bi morala NATO v celoti izkoristiti ves svoj razpoložljiv jedrski potencial, vštevši evropskega. Na koncu je Rockefeller izjavil, da Kennedyjeva vlada ravna s člani NATO «kolj kot z odvisnimi zavezniki kakor pa z neodvisnimi državniki» v svojem prizadevanju, da bi preprečila širjenje jedrskega orožja. Pripomnil je, da je čas, da se Washington odpove misli, da je moč obdržati jedrski monopol.

Patoličev o trgovini z Italijo

MOSKVA, 26. — «Izvestija» objavljajo danes članek sovjetskega ministra za zunanjo trgovino Nikolaja Patoličeva, ki je posvečen razvoju trgovinskih odnosov med Sovjetsko zvezo in Italijo. Patoličev piše, da je leta 1962 znašala trgovinska izmenjava Sovjetske zveze s tujino 12,1 milijarde rubljev proti 10,6 milijarde v letu 1961. Lani je Sovjetska zveza trgovala z več kakor osemdesetimi državami, med katerimi je Italija v prvi vrsti.

Zatem ugotavlja minister, da se je trgovinska izmenjava med Sovjetsko zvezo in Italijo v zadnjih petih letih povečala za več kot trikrat, in dodaja, da so sovjetskim specialistom znani dosežki italijanskih industrijcev na vseh sektorjih ter poznajo visoko kakovost proizvodov za široko potrošnjo, ki se izdelujejo v Italiji.

«Važen činitelj srečnega razvoja italijansko-sovjetskih trgovinskih odnosov, nadaljuje Patoličev, je dejstvo, da proizvodnja teh držav v bistvu ni konkurenčna.» Minister omenja zatem dolgoročne sporazume, ki so jih sklenili z velikimi italijanskimi podjetji in družbami, in dodaja, da nadaljnji razvoj sovjetskega izvoza v Italijo in vedno večje temeljne investicije Sovjetske zveze nudijo možnost za domnevo, da se bo uvoz strojev in naprav iz Italije lahko povečal s pogojem, da bodo ti stroji in te naprave v skladu z modernimi tehničnimi zahtevami.

«V naših trgovinskih odnosih, zaključuje Patoličev, so vedno imeli mnogo sreče dolgoročni sporazumi, ki dajejo obema državama možnost sodleovanja na širši podlagi pri razvoju poedinih činiteljev industrije, poslužujoč se mednarodne delitve dela. Razvoj sovjetsko-italijanskih odnosov na bolj dolgoročni načrtni podlagi, pripominja minister, bi prispeval k boljšemu medsebojnemu razumevanju in k okrepitvi prijateljstva med obema narodoma».

Dodaten kontingent masla v prometu

RIM, 26. — Ministrstvo za trgovino s tujino javlja, da je sklenilo dati v promet uvozni kontingent šest tisoč stotov masla, ki je rezerviran za občinske potrošne ustanove in za potrošne zadruge.

V kratkem bodo s posebno okrožnico objavili določbe, katerih se bodo morale občinske ustanove in zadružne organizacije držati, da bodo lahko sodelovale pri razdeljevanju.

Avstrijci bodo jutri izvolili novega predsednika republike

Glavna kandidata sta dosedanji predsednik Schärf in demokristjanski kandidat dr. Raab - Članek «Slovenskega vestnika»

DUNAJ, 26. — Avstrijski volivci bodo v manj kakor šestih mesecih odšli v nedeljo 28. aprila že drugič na volitve. Po poslanskih volitvah 18. novembra bodo volivci v nedeljo volili predsednika republike. Število vpisanih volivcev znaša 4 milijone 870.000. Za predsedniške volitve je udeležba obvezna.

Predsednik republike se izvoli z neposrednimi splošnimi volitvami. Da je lahko izvoljen, mora kandidat dobiti nad polovico veljavnih glasov. V primeru, da noben kandidat ne dobi absolutne večine, bodo nove volitve ne dlje od 35 dni po prvih med dvema kandidatoma, ki bosta dobila največ glasov.

Po obnovitvi avstrijske republike leta 1945 so bili vsi predsedniki socialisti. Pri prvih volitvah je socialistični kandidat Koerner zaostajal za 40.000 glasov, toda pri ponovitvi volitev je porazil demokristjanskega kandidata Gleissnerja. Leta 1957 sta bila samo dva kandidata: socialist dr. Adolf Schaerf in demokristjanski kandidat dr. Wolfang Denk. Tedaj je bil izvoljen dr. Schaerf, ki sedaj zopet kandidira.

Demokristjanska stranka je za svojega kandidata postavila bivšega kanclerja Juliusa Raaba Tretji kandidat, ki ga je predložila skupina neodvisnih, je bivši orožniški general Josef Kimmel.

Dr. Schaerf uživa velik ugled med simpatizerji svoje stranke in si je pridobil veliko spoštovanje prebivalstva med svojim predsedniškim mandatom. Demokristjanska stranka pa je izbrala Juliusa Raaba, ki je tudi zelo popularen. Za Avstrijce je Raab ustvaritelj neodvisnosti Avstrije po zavezniški okupaciji in je med svojim vladanjem dosegel sklenitev državne pogodbe z Avstrijo. Po mnenju številnih opazovalcev pa prihaja Raabova kandidatura prepozno. Razen tega je bil Raab lanske jeseni zelo bolan; trpi zaradi sladkorne bolezni in jeter.

Če se predpostavlja, da bodo v glavnem simpatizanti dveh velikih strank glasovali za svoje kandidate, in ker je komunistična stranka (pri poslanskih volitvah je dobila 135.000 glasov) priporočala svojim volivcem, naj glasujejo za socialističnega kandidata, bo verjetno odločalo 320.000 liberalnih glasov. Čeprav je liberalno vodstvo pozvalo svoje volivce, naj oddajo bele glasovnice, ni izključeno, da bodo prav ti volivci odločali o zmagi enega ali drugega kandidata.

Glasilo Zveze slovenskih organizacij na Koroškem «Slovenski vestnik» objavlja v zvezi s temi volitvami naslednji članek:

«Zveza slov. organizacij na Koroškem je že v svojem proglasu za volitve Zveznega predsednika jasno utemeljila, zakaj bomo koroški Slovenci volili dosedanjega zveznega predsednika dr. Schärfa. Potek volilne borbe še bolj jasno kaže, da je bila ta odločitev pravilna in da za koroške Slovence drugačna odločitev sploh ne pride v poštev. V teku volilne borbe se je namreč pokazalo, da gre OVP in njej sorodnim krogom v prvi vrsti za to, da z izvolitvijo svojega kandidata dosežejo tudi vstop FPO v vlado in na ta način izsilijo novo smer avstrijske politike, ki so jo že pri državnozborskih volitvah hoteli doseči reformerji, a je demokratičnim silam uspelo preprečiti to nevarnost.

Nas koroške Slovence pa sili k odločitvi za predsednika Schärfa tudi dejstvo, da kandidata Raaba podpirajo zlasti tako imenovane «ljudstvu zveste zveze», v katerih so — kakor znano — združene vse velenemške desničarske organizacije. Kako le-te gledajo na naše narodnostne težnje, koroški Slovenci vemo iz izjav «domovini zvestih» Koroščev, katerih delo je v bistvu usmerjeno proti upravičenim zahtevam našega ljudstva. Zato tudi ne bomo sledili pozivu, naj volimo OePV-jevskega kandidata, na katerega izjavo kot kancelerja po priložnosti 40-letnice plebiscita 10« oktobra 1960 se še vedno sklicujejo naši nasprotniki, ki posebno v zadnjem času vedno spet zahtevajo zakon o tako imenovanem ugotavljanju manjšine. Raab je imel kot kancler veliko več možnosti, da bi dosegel izvedbo določil v zaščito manjšin, vendar tedaj ni pokazal nobenega razumevanja za naše utemeljene zahteve. Zato tudi njegova sedanja izjava, če je sploh bila dejansko dana, ni več kakor formalna vaba za naše glasove brez vsake realne vrednosti.

Koroški Slovenci vemo, da od okrepljene desnice nimamo pričakovati uresničenja in izvedbe določil člena 7 državne pogodbe, pač pa to lahko pričakujemo samo od okrepitve demokratičnih sil v državi. Zato bomo v nedeljo glasovali za

zveznega predsednika dr. Adolfa Schärfa, pobornika mirnega sožitja in demokracije.»

Bombe na Havano?

WASHINGTON, 26. — V krogih kubanskih kontrarevolucionarjev zatrjujejo, da je dvomotorno letalo, v katerem sta bila dva kubanska kontrarevolucionarja, odvrglo davi navsezgodaj nekaj bomb na predmestja Havane. V omenjenih krogih zatrjujejo, da je letalo iskalo določen objekt; ker pa ga ni našlo, je odvrglo bombe na predmestja Havane. Dalje pravijo, da je letalo odletelo iz nekega «tajnega oporišča na karibskem področju».

V Washingtonu je neki ameriški časnikar na protikomunističnem zborovanju trdil, da je v omenjenem letalu bil tudi on in da je letalo odvrglo pet bomb. Pripomnil je, da so iskali neko rafinerijo in dodal: «Bombe so eksplodirale, toda rezervoarji niso eksplodirali».

Načelnik tiskovnega urada Bele hiše Salinger je izjavil, da nič ne ve o bombardiranju Havane.

BEJRUT, 26. — Libanonski zunanji minister je včeraj v zunanjepolitični komisiji poslanske zbornice izjavil, da je sporazum o ustanovitvi arabske federativne države element stabilnosti in napredka na arabskem svetu. Dodal je, da je Libanon pripravljen tesno sodelovati z ZAR.

Predsednik LR Kitajske pozdravlja predsednika izvršnega sveta ZAR Alija Sabrija ob njegovem prihodu v Peking

O zasedanju Bundestaga v zahodnem Berlinu

Nove Adenauerjeve izjave proti Erhardu - Erhard je poudaril, da do odstopa sedanjega kanclerja ne bo sprememb v vladi

BONN, 26. — Predsednik Bundestaga Gerstenmaier je po sestanku z voditelji parlamentarnih skupin posameznih strank izjavil, da se bo zahodnonemška poslanska zbornica sestala na plenarni seji v zahodnem Berlinu, ni pa povedal, kdaj bo ta seja.

Kakor je znano, so tri zahodne države pred dnevi sporočile bonski vladi, da ne bi bilo umestno, da bi v sedanjem trenutku bila seja Bundestaga v Berlinu. Pri tem omenjajo zahodne države berlinski statut, na katerega so se nenadoma spomnile. V Bonnu so mnogi politiki izrazili nezadovoljstvo nad tem zahodnim vetom. Po mnenju političnih krogov v Bonnu je sklep, da bo zasedanje Bundestaga v zahodnem Berlinu, bolj načelna izjava za prihodnost, ker datum tega zasedanja ni bil določen in ga prav gotovo ne bodo sklicali pred letošnjimi parlamentarnimi počitnicami.

Zvezno vodstvo demokristjanske stranke je na svoji današnji seji soglasno odobrilo imenovanje Erharda za Adenauerjevega naslednika.

Adenauer je v intervjuju po televiziji znova dal razumeti, da se ne strinja z imenovanjem Erharda. Dejal je, da želi dati Erhardu na razpolago «vse svoje izkušnje in vse svoje znanje ne samo v interesu demokristjanske stranke, temveč tudi, da se nadaljuje ista politična linija».

Adenauer je ponovil, da priznava velike zasluge Erhardu kot ekonomistu, toda mnenja je, da mora imeti kancler «rajši politične sposobnosti». Dodal je, da je pripravljen pomagati mu pri njegovem delu. Zatem je Adenauer svetoval Erhardu, naj nadaljuje «dosedanjo politično smer».

Erhard pa je po televiziji izjavil, da ne bo nobenih sprememb v vladi, dokler se Adenauer ne umakne in dokler Bundestag ne odobri imenovanja novega kanclerja. Dodal je, da politiko vlade določa kancler, ter da bi storili slabo uslugo najvišji državni oblasti, če bi sedaj dopustili špekulacije o morebitnih spremembah v vladi. «To, kar imam glede tega reči, je dodal Erhard, bo nemška javnost zvedela šele tedaj, ko se bom posvetoval z odgovornimi osebnostmi demokristjanske in liberalne stranke, in ko bo sklep Bundestaga dokončen.»

DANES

Predvolilne kampanje v Italiji je torej od sinoči konec in jutri ter pojutrišnjem bodo milijoni volivk in volivcev odšli na volišča, da bi izvolili nove poslance in senatorje. — Važne volitve pa bodo ju tri tudi v sosedni Avstriji, kjer bodo izvolili novega predsednika republike. Izbirali bodo med dosedanjim socialističnim predsednikom dr. Scharfom in bivšim demokristjanskim kanclerjem dr. Raabom. Napredna Zveza organizacij koroških Slovencev priporoča svojim pristašem, naj glasujejo za socialističnega kandidata, katoliški Narodni svet pa za demokristjanskega, čeprav njegova stranka in cerkvene oblasti slabo ravnajo ali pa dopuščajo diskriminacijsko ravnanje celo s slovenskimi katoliškimi duhovniki in verniki, tako da je koroško slovensko katoliško glasilo objavilo oster protest, ki smo ga ponatisnili pred tedni tudi v našem dnevniku.

* * *

V Moskvi se je včeraj predsednik vlade SZ Nikita Hruščov tri ure in pol pogovarjal z ameriškim državnim podtajnikom Harrimanom, ki je prinesel s seboj tudi osebno pismo predsednika Kennedyja glede Laosa. Po razgovorih so uradno sporočili, da «obe vladi v celoti podpirata ženevski sporazum o Laosu, glede katerega je prišlo do izmenjave mnenj med njima na Dunaju in je bilo doseženo medsebojno razumevanje». To uradno poročilo vsekakor dokazuje, da obstaja precejšnja možnost, da se bodo stvari v Laosu uredile in da bo končno prišlo do vzpostavitve miru, ki ga doslej še ni. Radio Patet Laa je namreč davi sporočil, da so čete generala Kong Lija ob podpori čet desničarskega generala Fumija Nosavana napadle Ksjeng Huang in nekatere druge kraje.

Šele včeraj se je zvedelo, da je sovjetska vlada pred dnevi izročila britanski vladi zahtevo, naj bi nadzorstvena komisija za Vietnam izvršila naglo preiskavo o resničnosti vesti glede uporabe strupenih snovi proti južnovietnamskemu prebivalstvu, ki se upira protiljudskemu režimu. Južnovietnamska vlada je nedavno priznala, da so proti rodoljubom res uporabljali strupene snovi, «toda le za uničenje grmovja ob kanalih in cestah, da preprečijo gverilcem, da bi jih uporabljali kot zavetje pri svojih zasedah». Komisija preiskave še ni opravila.

Obisk pri milijonarskih kolhoznikih v Armeniji

Frane Barbieri, dopisnik zagrebškega «Vjesnika» v Moskvi (in pred časom dopisnik Tanjuga v Rimu) je pred kratkim obiskal predele SZ onkraj Črnega morja. Izšlo je že več člankov s tega njegovega potovanja.

O milijonarjih pišejo pogosto tudi sovjetski časopisi, in sicer v rubriki «sodna kronika», kjer objavljajo kazni in razlastitve špekulantov. Najčešče so to poslednje novice na zadnji strani. Toda milijonarjem posvečajo v SZ tudi še vse drugačno pozornost na prvih straneh V teh primerih gre za kolhoze, edine zakonite socialistične milijonarje. Teh milijonarjev resda ni veliko, saj velja po vsem svetu zakon, da je milijonar pač težko postati, zato so le-ti povsod in zmerom v manjšini. Neko nedeljsko jutro so me odvedli na obisk k nekemu milijonarju v Araratski dolini, in sicer od Erevana na zahod, prav do turške meje.

V imenu milijonarjev nas je sprejel sekretar partijske organizacije. Predsednik kolhoza je bil poslovno v mestu, sekretar pa je drugi veljaven mož. Kakor v sleherem vzornem kolhozu, je bil tudi tukaj program že pripravljen: najprej smo pokramljali v upravi, nato si ogledali kolhoz, se pogovarjali s kolhozniki in na koncu poskusili še kolhozne pridelke in proizvode. Za prvo točko je bilo že vse pripravljeno v predsednikovi pisarni. Za mizo so nas pričakovali dva najboljša brigadirja, agronom, knjigovodja in ponos kolhoza, heroj socialističnega dela in poslanka vrhovnega sovjeta Armenske republike Arcevik Arutunjan.

Kolhozniki nimajo radi, če jih kdo imenuje milijonarje, raje se imenujejo rekorderji. Zato so mi tudi nemudoma začeli naštevati svoje rekorde: na enem hektaru pridelajo približno 770 metrskih stotov povrtnine, medtem ko je armensko povprečje 200 metrskih stotov. Grozdja pridelajo 132 metrskih stotov v primeri z republiškim povprečjem, ki znaša 50 metrskih stotov. Jajc pridobijo 129 na eno kokoš v primeri s povprečjem 27 jajc, mleka namolzejo 2455 litrov od ene krave, povprečje pa je 1500 litrov in tako dalje od rekorda do rekorda.

Arcevik Arutanjan si je prislužila herojski naslov pri pridelovanju bombaža Posekala je 50 zveznih rekordov in pridelala 73 metrskih stotov bombaža na hektar. Zdaj neposredno tekmuje z rekorderji iz Azerbejdžana. Toda svojega rekorda ni nikdar več presegla. Ko postane človek heroj dela, mu naenkrat zmanjka časa za delo. Konference, manifestacije, zasedanja vrhovnega sovjeta, delegat na partijski konferenci; sleherni želi videti rekorderje, povsod morajo biti navzoči...

Arcevik tako komaj še utegne priti do svojega bombaža. Pomembno je, tako trdijo, da je postala zgled drugim, zlasti svoji brigadi, ki jo vodi že dvajset let. Razen tega je v letih, ko mora ženska misliti na družino. Nemara nas je prav zategadelj zaprosila, da bi nas zapustila prej, preden smo končali razgovor. Za gotovo je teže biti heroj, kot pa to postati.

Poprosil sem knjigovodjo, če mi dovoli pokukati v knjige. Pogledal je sekretarja, sekretar moje spremljevalce, kolege iz Zveze novinarjev — le-ti spet knjigovodjo in debele knjige so se odprle pred mano. Pojasnili so mi, da kolhozniki le neradi kažejo svoje knjige, nekateri zato, ker je iz njih razviden primanjkljaj, nekateri pa spet — mednje sodijo tudi moji gostitelji — da jim drugi ne bi zamerili previsokih dohodkov.

Dan poprej mi je tudi namestnik ministra za kmetijstvo Abramjan pokazal «svoje» knjige. Kmetijska proizvodnja v republiki je povsod zadovoljiva, toda računi še zmeraj šepajo. Kolhozi le stežka najdejo rentabilnostni ključ. Lastna cena za govedino znaša v republiških kolhozih 87 rubljev, odkupna državna cena pa je samo 80 rubljev. Tudi pri svinjskem mesu imajo kolhozi osem rubljev izgube. Pri tisoč jajcih imajo štiri rublje izgube, 2 rublja pa pri 100 kg mleka. Kolhozi zaslužijo samo z ovcami.

Lažna vest o podaljšanju vojaškega roka

RIM, 26. — V zvezi s tem, kar je danes objavil neki rimski dnevnik glede podaljšanja vojaškega roka za 40 dni vsem tistim vojakom, ki trenutno služijo vojaški rok, je tiskovni urad obrambnega ministrstva sporočil, da gre za «povsem lažno vest».

Prva skupina vojakov, katerim se bliža konec vojaške službe, bo odpuščena julija, ko bodo odslužili 17 mesecev vojaške službe.

sadjem in povrtnino. Gre za to, da kolhozniki še nimajo občutka za gospodarski račun, mi je pripovedoval namestnik ministra. Zvišujejo proizvodnjo, ne upoštevajo pa, kje izgubljajo in kje imajo dobičke.

Iz kolhozniških knjig sem kmalu razbral milijonarsko skrivnost šaumjanskih kolhoznikov. Vse njihovo gospodarstvo temelji namreč na donosnih kulturah. Največ gojijo grozdnja, ki ga prodajo državi s precejšnjim dobičkom. Naslednji njihov pomembnejši pridelek je povrtnina, ki jih stane po 2,5 rublja, prodajajo pa jo po 10 rubljev. Z grozdjem in povrtnino so toliko zaslužili, da so modernizirali živinorejo in dosegli letos aktivo celo pri mesu in mleku. Zato ni čudno, da so svojo sorto grozdja imenovali «voskelat» — zlato zrno.

Naj naštejem še zaslužke kolhoznikov: sleherni je v enem delovnem dnevu zaslužil 3,25 rublja v denarju ter po kilogram pšenice, 3 kg grozdja, 100 gramov sira in kilogram čebule, kar vse skupaj (z denarjem vred) znese približno 6 rubljev. Vsakdo je imel na leto povprečno po 350 delovnih dni, torej je zaslužil skupno 1980 rubljev. Toda to je šele polovica dohodkov, so mi pojasnili, drugo polovico pa boste kmalu videli. Napotili smo se iz pisarne. Pred nami se vrste velika nova šola, sodobna kopalnica, dom kulture, kinodvorana, hlevi, kurniki in — avtobus. Z njim se kolhozniki enkrat na teden zapeljejo v Erivan v Opero. Vse to so sadovi bogatega sklada, ki ga v te namene sleherno leto nakcpičijo šaumjanski kolhozniki.

Ob cesti na obeh straneh vinogradov so se vrstile hiše in ohišnice kolhoznikov kot «druga polovica dohodkov». Večino hiš so zgradili v zadnjih dveh letih. Vse hiše imajo klet, pokrit balkon in po eno ali dve nadstropji. Z vseh streh, celo iz tistih maloštevilnih vzhodnjaških kolib, kolikor jih je še ostalo, štrlijo televizijske antene. Zahtevali so, naj si sam izberem hišo, katero bom obiskal. Vstopili smo v pet ali šest različnih domov. Povsod enaka znamenja kolhozniških uspehov: hladilniki, televizijski sprejemniki, električni štedilniki, po sobah masivno pohištvo, ki po mestih že izginja iz domov, tu pa je zanesljivo znamenje blaginje. Za sleherno hišo je četrtina hektara vinogradov in sadovnjakov. Ohišnica je vir druge polovice dohodkov.

Bila je nedelja in ljudje so delali na ohišnicah. Večinoma so okopavali vinsko trto. Na zimo jo namreč povsem zasujejo z zemljo, da bi jo obvarovali pred mrazom. Na ohišnici zaslužijo na leto povprečno po 2000 rubljev. Pridelajo grozdje, sadje ter goje perutnino Ker je Erivan blizu, prodajo vse svoje pridelke na kolhoznem trgu po svobodnih cenah.

Živilski trg glavnega mesta Armenije je najlepši, kar sem jih videl v SZ. Ves je iz rožnatega kamenja, okrašen z nacionalnimi motivi. Zdi se, kot da se vse mesto vrti okrog njega. Na velikem stopnišču po ves dan sedijo mladi in stari in se grejejo na soncu. V dvorani, kjer prodajajo pijačo, je vse pospravljeno in urejeno kot v lekarni. Celo prodajalci in prodajalke so v belih haljah. Stojnice se šibijo že v tem letnem času pod sadjem in povrtnino, kakršnega bo v Moskvi dobiti šele sredi poletja. Sleherni dan je najti za temi stojnicami tudi kakšnega šaumjanskega milijonarja.

Televizijske aparate imajo kolhozniki večinoma v kuhinjah. Ena izmed starejših žensk je mesila tanek armenski kruh, pri tem pa gledala televizijsko oddajo, medtem ko je druga odganjala otroke od sprejemnika k šolskim nalogam. V eni izmed kuhinj sem presenetil petelina, ki se je šopiril po televizorju.

Naposled nam je preostala še zadnja točka dnevnega reda: pokušnja kolhoznih dobrin. Vsa težavnost te točke je bila v tem, ker je grozdje poglavitni pridelek tega kolhoza. Drugi kolhozi mu to celo očitajo in trdijo, da je teže pridelovati pšenico kot grozdje, ker je odkupna cena grozdja precejšnja, zakaj država se bojuje proti alkoholizmu in je v zvezi s tem podražila vino, medtem ko je cena pšenici majhna, ker žele pač imeti poceni kruh. Šaumjanski kolhozniki pa so pripravljeni staviti, da bi bila tudi njihova pšenica rentabilna.

Ker pa točka dnevnega reda ni predvidevala takšnih in podobnih debat, je sekretar predal poveljstvo za mizo najboljšemu brigadirju. Sekretar je namreč molčeč človek, po armenskem običaju pa mora biti starešina zgovoren. Imenujejo ga «tamada».

Njegova naloga je v tem, da nazdravlja toliko časa, dokler sploh še sedi kdo za mizo, dolžnost njegovih «podložnikov» pa je, da praznijo kozarce toliko časa, dokler je tamada še sposoben izrekati zdravice. V kozarcih so se zvrstile vse pijače šaumjanskih kolhoznikov — od konjaka do številnih sort vina. Edini pogoj, ki ga mora tamada upoštevati, je ta, da dvakrat ne ponovi iste zdravice. Moram reči, da je bil brigadir nenavadno zgovoren in iznajdljiv tamada. Na dan je privlekel prav vse, čemur se je dalo nazdraviti bodisi v Sovjetski zvezi ali v Jugoslaviji. Tako sem na koncu, ko sem se poslovil od šaumjanskih milijonarjev, videl vse njihove kolhozne dobrote dvojno. **F. BARBIERI**

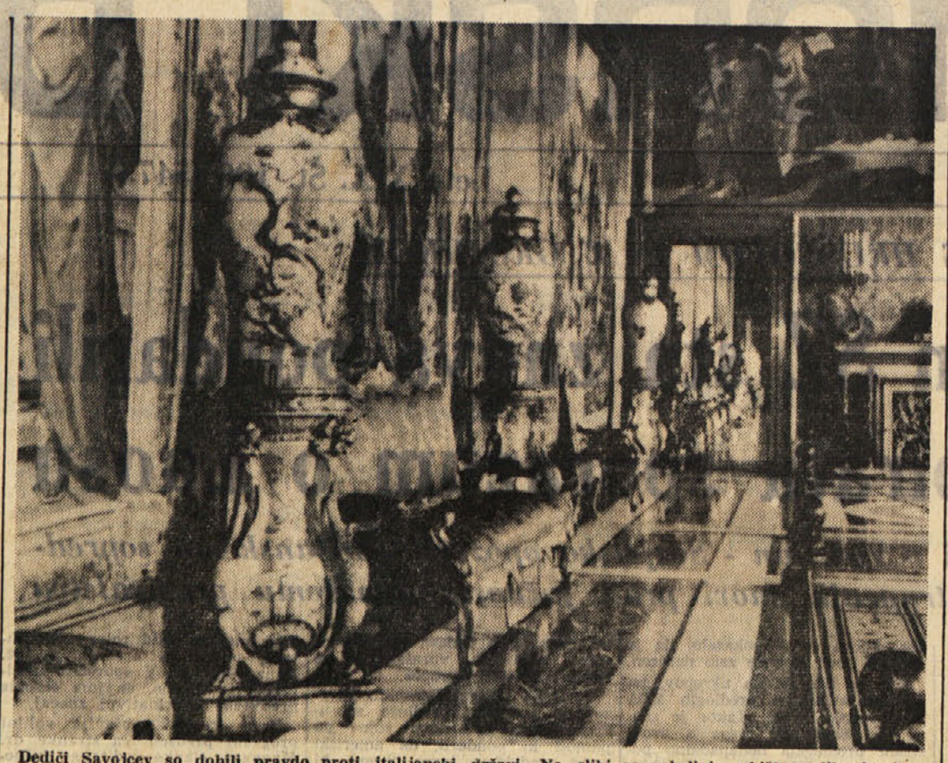

Dediči Savojcev so dobili pravdo proti italijanski državi. Na sliki so gobelini, pohištvo, slike in druga oprema v Kvirinalu, kar bodo vse dobili nazaj. Povsod bi take pravde ne dobili...

RUDNIŠKA NESREČA V ZDA

22 rudarjev mrtvih po eksploziji v rovu

Nesreča je zajela čez petdeset rudarjev, toda tridesetim je uspelo, da so se rešili

CLARKSBURG (Zahodna Virginija), 26. — Trupla štirinajstih od dvaindvajsetih rudarjev, ki so ostali zasuti zaradi eksplozije grizuja v premogovniku Clinchfield, so reševalne skupine spravile na površje. Ni nobenega upanja, da bi bilo pri življenju še ostalih osem rudarjev, ki so zasuti v globini približno 600 m. Tri trupla so našli v glavnem rovu 3 km od vhoda, ostalih enajst pa je bilo v nekem stranskem rovu. Vsi mrtvi rudarji so bili družinski očetje.

Do ekspiozije je prišlo sinoči okoli 23. ure. Vzroki eksplozije, ki je povzročila zrušenje rova kakih 1700 m daleč od glavnega jaška, niso znani. Reševalne skupine so se spustile v jašek št. 2 in si utirajo pot proti kraju, kjer so delali zasuti rudarji. Rudnik je last družbe «Clinchfield Coal Corporation» in je kakih 15 km od Clarksburga. Podpredsednik družbe Steve Canonico je izjavil, da je tridesetim rudarjem uspelo se rešiti. Dodal je, da so odšle na kraj nesreče tri reševalne skupine.

Pred tem je bilo najavljeno, da se bo NASA, po Cooperovem poletu posvetila pripravam za izstrelitev vesoljske celice «Gemini», v kateri bo prostora za dva kozmonavta.

Williams je potrdil, da so vesoljske celice «Mercury», podobne tisti, v kateri bo napravil poizkus Cooper, še vedno v gradnji in da «ni izključeno, da bi bili izvedeni drugi poleti te vrste».

Williams je tudi povedal, da bodo tretjo skupino kozmonavtov izbrali v prihodnji jeseni, da pa je za sedaj izključeno, da bi med njimi bila kaka ženska.

Prizadevanja okrog «Thresherja»

PORTSMOUTH, 26. — Ker je bilo morje mirno, je ladja za oceanografske raziskave «Atlantis» mogla včeraj spustiti fotografski aparat v globino 2.500 m na področju, kjer se je potopila atomska podmornica «Thresher». Fotografski aparat je posnel nekaj slik, toda rezultati bodo znani kvečjemu danes.

Medtem pa je raziskovalna komisija, ki se še vedno sestaja za zaprtimi vrati na pomorskem oporišču v Portsmouthu, zaslišala nekaj civilnih in vojaških inženirjev, in sicer v zvezi z «napakami», ki bi bile mogle povzročiti tragedijo podmornice.

V New Orleansu je načelnik urada za gradnje pri ameriški mornarici admiral James izjavil, da je pretekli petek sklical svoje strokovnjake, da bi pregledali načrte podmornice «Thresher», in da je od njih zahteval, naj bi pručili «kakšno posebnost, ki bi bila mogla pri pregledu ujti».

Globinska ladja «Trieste» bo prispela danes v Boston, prihodnji teden pa se bo njena posadka pridružila raziskovalcem.

Med astronavti ZDA še nobene ženske

HONOLULU, 26. — Walter Williams, operativni direktor ameriškega vesoljskega načrta «Mercury», je sinoči na neki tiskovni konferenci izjavil, da vesoljski polet 22 krogov okoli Zemlje, ki jih bo opravil kozmonavt Gordon Cooper in ki je predviden za prihodnji mesec, verjetno ne bo zadnji te vrste.

PREPLAH V PARIŠKEM PREDMESTJU

Nevaren črni panter je pobegnil iz cirkusa

Cirkuški medved, ki v zadevah ljubezni ne pozna kompromisov

PARIZ, 26. — Policija — zlasti v pariškem predmestju St. Denis blizu letališča Bourget — ima kaj opraviti, da bi prišla na sled črnemu panterju, ki je pobegnil iz cirkusa Franki. Lastnik cirkusa je izjavil, da so na kletki, v kateri se je nahajala še prav nič ukrotena in torej zelo nevarna žival, taki sledovi, ki dajejo sklepati, da je kdo kletko nalašč odprl, in to nasilno. Prazno kletko so opazili ob 11. uri. Policija ima ukaz, da na zver takoj strelja, če jo zagleda.

Zver je zjutraj napadla nekega delavca, oženjenega in očeta treh otrok, ko je šel na delo. Dvakrat ga je ugriznila v roko, vendar se mu je posrečilo otresti se je, nakar je presenečena pobegnila.

Blizu cirkusa je policijska vojašnica in zanimivo je, da so policijski psi ugotovili sledove prav čez dvorišče vojašnice. Toda sled se potem izgubi ob nekem 4 m visokem zidu. Zasledovanje panterja je težko prav zaradi tega, ker zver lahko dela 10 m dolge in 4 m visoke skoke. Velika pa je približno kot pes buldog. Ne bi bilo nemogoče, da nevarna žival beži s strehe na streho in se lahko spet pojavi kjerkoli.

Pozno zvečer se je izvedelo, da so streli iz brzostrelke zadeli — ne panterja, temveč nekega policijskega poročnika in neko drugo osebo. Nekemu policaju, ki sodeluje v lovu na panterja, so namreč streli nepričakovano ušli.

LOS ANGELES, 26. — «Ivan Grozni», ki ga je njegova tovarišica ves čas odklanjala, jo je v svojem besu raztrgal z zobmi in kremplji in to pred očmi prestrašenih čuvajev. «Ivan» je namreč severni medved v zoološkem vrtu v Los Angelesu. Ta njegov «zločin» ni prvi. Umoril je že svojo prejšnjo «tovarišico», ki prav tako ni preveč soglašala z njegovimi «čustvi». Pred dvema letoma pa je «Ivan Grozni» umoril nekega drugega medveda, in sicer iz — ljubosumnosti.

Zoološki čuvaji so skušali zver pomiriti z hladno vodo, ki so jo brizgali vanj iz gasilskih cevi. Toda to razbesnelega medveda ni pomirilo.

MESSINA, 26. — Prva razprava na prizivnem sodišču v zvezi z dogodki v Mazzarinu je bila sedaj določena za 20. maj. Ker so nekateri odvetniki močno obremenjeni s sedanjimi volilnimi pripravami, je obramba zahtevala odložitev razprave. Dvajsetega maja se bodo pojavili pred sodiščem civilisti Girolamo Azzolina, Giuseppe Saleni in Filippo Nicoletti, ki so bili 22. julija 1962 obsojeni, prvi in drugi na 30 let, tretji na 16 let zapora, ter patri Agrippino, Carmello in Venanzio iz samostana v Mazzarinu, ki jih je tedaj sodišče oprostilo. Člani porote so bili že izbrani.

Korak naprej v aferi neobstoječih zdravil

RIM, 26. — Farmacevtski konzulent Giovanni Binni je v spremstvu dveh policijskih podčastnikov prispel davi ob 8. uri v Rim. Pripeljali so ga iz Bologne. Binni je vmešan v zadevo «neobstoječih zdravil» in potem ko so ga odpeljali najprej na kvesturo, so ga ob 10.30 prepeljali v zapore Regina Coeli, kjer sta že od včeraj zaprta Domenico Tarantelli in Oreste Giorgetti, ki sta vmešana v isto zadevo.

Giovanni Binni, ki je star 31 let, je bil aretiran včeraj opoldne v svojem stanovanju v Bologni. Sinoči, kot tudi ves popoldan, je bil Binni v varnostni celici kvesture, kjer je bil pod varstvom dveh pripadnikov rimske policije, ki sta prišla iz prestolnice v Bologno, da bi ga odpeljali v Rim. Ob 1.30 so Binnija odpeljali na kolodvor, kjer mu je bilo zagotovljeno mesto v vlaku, ki je vozil iz Verone proti Rimu. Binni je bil sicer elegantno oblečen, toda zelo nervozen in vso pot ni zatisnil očesa.

Dr. Bruno de Majo, ki vodi preiskavo v zvezi z «neobstoječimi zdravili», bo zelo verjetno jutri zjutraj odšel v zapor Regina Coeli, da bi zaslišal vse tri aretirane farmacevtske konzulente. Binni mora odgovarjati še posebej za to, ker je od novinarjev revije «Quattro soldi» sprejel denar, ko jim je zagotovil, da mu bo ta denar služil za dosego registracije dveh neobstoječih zdravil družbe «Lambrofarma», ki so si jo uredniki milanske revije prav tako izmislili, da bi dokazali, kako na lahko se dajo dobiti dovoljenja za razpečavanje zdravil.

Preiskava je ugotovila, da je potvorjenih dokumentov, ki sta jih Giorgetti in Tarantelli predložila zdravstvenemu ministrstvu za dosego registracije zdravil, v celoti 47. Gre za fotokopije, v katerih sta farmacevtska konzulenta spretno reproducirala podpise in pečate zdravnikom, ki bi bili morali zadevne dokumente podpisati.

IZGINIL JE PRED SEDMIMI TEDNI

Samomor zaradi admirala Doenitza

Vojni zločinec na prostosti sme javno govoriti in zagovarjati nacistične zločine

GEESTHACHT, 26. — Zahodnonemška policija je našla v reki Labi truplo Georga Ruhsena, upravitelja neke osnovne šole, ki je izginil po kritikah, ki so nanj letele, potem ko je bivšemu nacističnemu admiralu, vojnemu zločincu Doenitzu, dovolil, da je v njegovi šoli imel govor. Ruhsen, ki je izginil pred sedmimi tedni, potem ko ga je o zadevi zaslišal neki zvezni komisar, je zapustil pismo, s katerim opravičuje svoje ravnanje.

Bivši admiral Doenitz, zadnji predsednik nacistične vlade po Hitlerjevem samomoru, ima sedaj 71 let. V svojem omenjenem govoru je zagovarjal nacistično invazijo na Norveško. Označil je tudi za nemoralno kaznovati vojake, ki so se udeležili kake vojne, pa čeprav napadalne. Ta govor je povzročil mnogo razburjenja v nemškem javnem mnenju. Šolske oblasti v Schleswig-Hollsteinu so ostro nastopile proti šolskemu upravitelju Ruhsenu.

Malenkostni in smešni razlogi

NEW YORK, 26. — Ustanova «American Physical Society» je kritizirala državni departma, ki je prepovedal sovjetskemu fiziku O.V. Čubinskemu, da bi prisostvoval zasedanju družbe, ki je trenutno v Washingtonu. Sovjetski fizik, ki obiskuje tečaj fizike na Harvardski univerzi v okviru programa za kulturno izmenjavo s Sovjetsko zvezo, je prispel v nedeljo v Washington, da bi se udeležil zasedanja, toda po ukazu državnega departmaja mu je bil zabranjen vstop.

Eden izmed glasnikov «American Physical Society» je poudaril, da je prepoved povsem neupravičena. «Razprave — je rekel — so javne, poročila in dokumenti, o katerih je govora, so splošno znani in zasedanje je dostopno fizikom z vsega sveta.»

Državni departma pa je na to odgovoril, da je izključitev sovjetskega znanstvenika odgovor na podobne ukrepe, ki so jih deležni ameriški znanstveniki v Sovjetski zvezi in da ni izključeno, da bi Čubinski ne mogel na sedanjem zasedanju zbrati znanstvene podatke, ki bi bili vojaškega značaja in kakršnih bi sicer drugje ne mogel dobiti.

Zopet dve smrtni žrtvi mafije

PALERMO, 26. — Bogat posestnik Cesare Manzella, ki se je pred desetimi leti vrnil iz Amerike, kjer je prebil dvajset let, je prišel davi zgodaj na svoje posestvo pri Cinisiju. Pripeljal se je s svojo «600». Kako so se potem stvari razvijale, je težko ugotoviti. Okrog 7,30 se je zaslišala silna detonacija in pri neki «giulietti», za katero se sploh ne ve, kako je mogla priti na ograjeno posestvo Manzelle, so našli raztrgani trupli Manzelle in njegovega oskrbnika Filippa Vitaleja.

Očitno je, da gre za eksplozijo nekakšnega peklenskega stroja ali podobne naprave. Da ima svoje prste vmes mafija, niti ni treba posebej pripominjati.

V Palermu in bližnji okolici skoraj ne mine dan brez streljanja kar sredi ceste ob belem dnevu. Danes pa se je neki eksplozivni naboj raztreščil na strehi nekega novega bara. Na srečo je le nekaj materialne škode.

Kardinal Koenig na Poljskem 30. aprila?

VARŠAVA, 26. — Iz poljskih poluradnih virov se je zvedelo, da bo dunajski nadškof kardinal Franz Koenig zelo verjetno prišel na Poljsko 30. aprila, da bi med drugim obiskal slovito božjo pot v Censtohovi. Prej pa se bo dunajski nadškof ustavil v Varšavi kot gost poljskega primasa kardinala Wyszynskega. Kardinal Koenig bi bil moral priti na Poljsko v avgustu 1962, toda tedaj mu poljske oblasti niso dale vizuma.

NEW YORK, 15. — Stalni ameriški predstavnik v OZN Stevenson se je vrnil iz Madrida v New York. Odsoten je bil tri tedne in je obiskal več evropskih držav ter Maroko.

PARIZ, 15. — V poučenih krogih pravijo, da je sedaj v Alžiriji približno 85.000 francoskih vojakov; prvega januarja letos jih je bilo 156.000. Zvedelo se je tudi, da je francoska vlada v zadnjih mesecih odpeljala 540.000 ton vojnega materiala iz Alžirije.

film — knjige — gledališče — ples — glasba — slikarstvo

Ilja Glazunov razstavlja v Rimu

RIM, 26. — *Danes zvečer je bila v neki galeriji otvorjena razstava del sovjetskega slikarja Ilja Glazunova. Slikar, ki ima 33 let, je eden izmed najbolj uglednih sovjetskih slikarjev. Svoj največji uspeh je dosegel z razstavo v Varšavi leta 1958. Sedaj je bival nekaj časa v Italiji. Izmed štiridesetih slik na razstavi jih je nekaj napravil v Rimu. Med njimi je Glazunov avtor velikih risb, ki se nanašajo na literarno delo in življenje Dostojevskega in se nahajajo v moskovskem muzeju, posvečenem velikemu pisatelju.*

Zaplenjen roman Luciana Bianciardija

MILAN, 26. — *Na zahtevo čevljarja Angela Maccarija je sodišče sekvestriralo roman «Bridko življenje» Luciana Bianciardija, ki ga je založil Rizzoli. Založnik bo lahko spet razposlal delo knjigarnam, če bo odstranjenih štiriindvajset vrst, ki so užalile milanskega čevljarja.*

Johan Falkberget V znamenju kladiva

Pred meseci smo že poročali o sodobnem norveškem pisatelju Johanu Falkbergetu in o njegovem romanu «V znamenju kladiva», ki je v lepem prevodu Janka Modra izšel pri založbi Obzorja. Zdaj lahko vse tiste, ki so prebrali ta roman, kakor tiste, ki ga še niso, opozorimo na drugi del. Izšlo je namreč nadaljevanje romana pri isti založbi, v prevodu istega prevajalca in enaki opremi. O avtorju Johanu Falkbergetu naj samo ponovimo, da velja danes za enega največjih norveških epikov-klasikov. Po rodu iz rudarskih revirjev je tudi sam sprva delal kot rudar, kasneje pa je postal časnikar in delavski zastopnik v parlamentu, dokler se ni slednjič docela posvetil književnosti. V svojih številnih romanih je predstavil bralcem nov svet rudarskih revirjev, svet, ki ga sam najbolj pozna in katerega problematiko je upodobil v večini svojih del od začetka svojega pisanja do danes. Tudi roman «V znamenju kladiva» je zajet iz rudarskega življenja. V njem opisuje pisatelj življenje v malem rudarskem naselju v začetku 17. stoletja, ko so bili odkriti novi rudniki bakra in je v daljnih krajih severne Norveške začelo utripati novo življenje. Pisatelj je mojster v slikanju ljudi in življenja tedanjega časa, ki se pred bralcem razkriva kot na razgibani, toda mračni podobi. Pri tem gre Falkbergetu za prikazovanje človekovega boja s trdo in skopo naravo. Prikazuje pa tudi družbo z vso kritično analizo pri čemer prikazuje delo kot edino svetlo točko in poroštvo za obstoj v prihodnosti. Medtem ko je pisatelj v prvi knjigi opisal začetek obratovanja rudnika in spore ter težave, ki so v zvezi s tem nastali, je v drugi, še obsežnejši knjigi, orisal nadaljnje družbene premike in razplete okrog rudnika in njegovih ljudi. Čeprav je življenje pomaknil za 200 let nazaj, pa je vendar pisatelj v tem delu načel dejansko sodobne probleme Norveške in orisal spopad med kapitalisti in delavskim razredom, ki se osvešča in začne nastopati proti izkoriščanju in nasilju. Ob prvi knjigi Falkbergetovega romana smo zapisali, da je knjiga včasih bolj kronika kot roman, ker mu manjka tistih velikih zapletov, ki so tako značilni za velika pripovedna dela. Za drugo knjigo pa lahko rečemo, da je vsebinsko bolj razgibana in da so se zapleti, ki jih je pisatelj v prvi knjigi nasnoval ali samo nakazal, razvili in razvozlali. Vendar pa kljub vsemu tudi v tej knjigi pogrešamo tiste neposredne napetosti, ki bralca zagrabi, saj je Falkbergetovo pripovedovanje kljub vsemu mirno, skoraj neprizadeto in severnjaško hladno. Falkbergetova knjiga «V znamenju kladiva» je za nas zanimiva. Že neznani svet daljnega severa je sam po sebi zanimiv. Roman ima kot neke vrste zgodovinski roman tudi zaradi snovi same, svojo vrednost. In končno: zanimivo je odkrito pisateljevo nastopanje za pravice proletariata proti kapitalizmu, čeprav je odeto v plašč zgodovinske preteklosti.

Alfred Döblin: Hamlet ali dolga noč gre h koncu

Državna založba Slovenije je v svoji zbirki Moderni roman izdaja roman *Hamlet ali dolga noč gre h koncu*, ki ga je napisal pri nas nepoznani nemški pisatelj Alfred Döblin. Ta roman je pretresljiva izpoved o stiskah sodobnega človeka na Zahodu. Razen tega je tudi forma tega romana nedvomno originalna. Vendar pa je roman kot literarno delo težak in je upravičen dvom, ali bo pri naših bralcih naletel na pravi odziv in dosegel svoj namen. Vprašanje je namreč, koliko bralcev se bo prebilo skozi vseh več kot 500 strani teksta, v katerem je veliko konverzacije, veliko razpravljanja o vseh mogočih problemih sodobnega človeka, tudi veliko misli, pa izredno malo zunanjega dogajanja. Pa tudi koliko bralcev bo moglo razumeti to, kar hoče avtor povedati. Zato se zdi ob dejstvu, da nekaterih velikih del sodobnih svetovnih mojstrov in nekaterih avtorjev sploh še ne poznamo, izdajati Döblina je skoraj razkošje prevajalske politike. Pa čeprav so njegove ideje še tako aktualne in njegove misli še tako globoke.

Alfred Döblin se je rodil leta 1878 in je bil po poklicu zdravnik v Berlinu. Leta 1933 se je umaknil pred Hitlerjem v tujino in se je šele po zadnji vojni vrnil v domovino. Napisal je večje število del, ki so polna prodorne družbene kritičnosti in prizadevanj za oblikovanje novega človeka prihodnjosti.

Ta izrazita moralna tendenca je očitna zlasti v romanu *Hamlet ali dolga noč h koncu*, ki se dogaja neposredno po zadnji vojni v Angliji. Iz vojne se je vrnil mladi Edvard Allison kot invalid brez ene noge in kot človek, ki je doživel močan duševni pretres. Od njega si nikakor ne more opomoči, zato ga njegovi domači na vse načine poskušajo duševno ozdraviti. Boj ko prihaja k sebi, bolj začenja mladi fant razgibljati. Najprej o tem, kdo je kriv vojne. Potem pa tudi o drugih problemih človeškega življenja. V to razpravljanje se vključijo tudi drugi člani njegove družine in družinski prijatelji, predvsem pa njegov oče, slaven pisatelj. To razpravljanje v obliki zgodb, ki jih pripovedujejo posamezni družinski člani, se razširi od razglabljanja o vzrokih vojne do razpravljanja o drugih problemih človeka, zlasti smotra življenja. Od teh razpravljanjih se vseh članov družine polašča nekaka nervoznost in razkrije se, da je mladi Edvard odšel v vojno prostovoljno, da bi se izognil problemom, ko je spoznal, da tudi v zakonu njegovih staršev ni vse v redu. Pri vsem tem razpravljanju pride do krize v družini, v kateri se razkrije resnica. Končno se družina razbije in oče ter mati tragično končata. Mladi invalid pa pomirjen začenja novo življenje.

Döblinov roman je po svoje gotovo mojstrovina. Ne samo zaradi problematike, ki jo načenja, temveč tudi zaradi načina, zlasti kompozicije. Obravnavanje človekove problematike v okviru razgovorov in pripovedovanja zgodb je vsekakor originalno. Vendar pa je upravičeno vprašanje, če je to za dober pripovedni tekst dovolj. Morda je to že bolj psihološka študija kot pa pravi roman čeprav je seveda res, da ima moderni roman možnost ubirati najrazličnejši pota pri iskanju resnice. Toda utemeljeno je vprašanje, če bo risto veliko število povprečnih bralcev zadovoljno s takim pripovednim delom. To pa je dvomljivo, čeprav kritike še tako povzdigujejo Döblinovo delo. Zato sprejemamo ta prevod z upraviceno skepso.

Sl. Ru.

José Greci se uveljavlja kot igralka na televiziji in v filmu. V nekem filmu igra mlado zaročenko, ki mora premagovati najrazličnejše ovire — in med tem se celo preobleče v duhovnika — da spet doseže in reši svojega zaročenca, ki se potem z njim poroči

Najbrž zaključena zanimiva «kariera»

NEAPELJ, 26. — Bivši župan v Busani (Reggio Emilia) Domenico Notari se je v zadnjem času zatekel na otok Ischio, kjer so ga v nekem penzionu aretirali.

Maja meseca je župan izginil na cbali pri Lericiju, kamor je šel pod pretvezo, da bo pripravil potrebno za počitniško kolonijo. Ker je najel čoln, ki so ga potem našli z nekaterimi njegovimi stvarmi, so ga imeli za mrtvega. Mož pa se je skril, ker je vedel, da bo imel zaradi nepoštenih dejanj pri opravljanju svoje županske službe še opravka s sodiščem. Odšel je v Turin, kjer je živel pod izmišljenim imenom. Dobil je celo službo kot majordom pri nekem grofu. Pozneje je svojo domačo občino zaprosil za potni list na ime Carlo Mariotti. Ker so mačo občino zaprosil za potni list majordom izginil, toda s seboj je odnesel marsikaj, kar ni bilo njegovo.

Njegova žena živi z najmlajšim otrokom, ki ima sedem let, pri bratu, ki je župnik v Quattro Castella. Dva otroka sta pri starših matere, najstarejši pa je v nekem semenišču.

ZDA NISO VEČ OBLJUBLJENA DEŽELA

Študije in statistični podatki o revščini v deželi dolarjev

V senci ogromnega bogastva skoraj četrtina vseh državljanov ZDA živi v pomanjkanju - Michael Harrington trdi, da je teh ljudi od 40 do 50 milijonov

Amerika je bogata, Amerika je močna. Bogastvo in razsežnost ZDA sta sinonim za njeno moč, za njeno blagostanje, pri čemer si ne moremo zamisliti državljana te države brez čekovne knjižice in svojega spoštovanje zbujajočega avtomobila.

V resnici obstaja še neka druga Amerika, o kateri se malo govori in piše tako v ZDA samih kot tudi drugje v svetu. Gre za Ameriko, ki jo sestavljajo milijoni njenih državljanov, ki žive v bedi in pomanjkanju. To Ameriko, ki ostaja nekako skrita v senci ogromnega bogastva, so odkrili in še odkrivajo nekateri posamezniki, predvsem sociologi, ekonomisti in književniki, prizadevajoč si, da to malone neznano plat ameriške stvarnosti prikažejo kot resen in zaskrbljujoč nacionalni problem. Ne glede na to, da ti večkrat skušajo docela z nasprotnih strani pristopiti in osvetliti vzroke ter posledice bede, kakor tudi ne glede na različna priporočila, kako se iz nje izkopati, pa njihove analize in študije, objavljene v zadnjih štirih letih, vendarle prihajajo do približno iste ocene, da namreč skoraj četrtina vseh državljanov ZDA živi v izredno težkih gospodarskih pogojih, celo v revščini in pomanjkanju.

Najnovejše ugotovitve povsem izpodbijajo razširjeno mnenje, češ da zahvaljujoč gospodarskemu razvoju in poletu po drugi svetovni vojni v ZDA ne obstajata več revščina in pomanjkanje. To je bila osnovna koncepcija tudi znanega ekonomista Galbraitha, današnjega ameriškega veleposlanika v Indiji, ki je l. 1958 v svojem delu «Družba in blagostanje» dokazoval, da revščina v ZDA ne predstavlja več množičnega pojava, marveč samo manjši problem. To Galbraithovo trditev pa popravljajo, oziroma izpodbijajo uradne statistike in analize drugih liberalnih avtorjev in znanstvenikov.

V sedanji fazi tehničnega napredka ZDA, v izredno širokem izobilju dobrin, v pogojih nacionalnega gospodarstva z izredno visoko stopnjo strokovnosti in produktivnosti, pri čemer se zagotavlja možnost «udobnega življenja za vse» — pa na dokaj razsežnem področju revščine ostajajo vsi oni, ki ne razpolagajo z zadostnimi količinami hrane, ki niso zdravstveno zavarovani, nimajo možnosti šolanja, ki žive v prenatrpanih in neustreznih stanovanjskih poslopjih, ki si težko najdejo zaposlitev itd.

Zanimive podatke o življenjski ravni daje lanskoletni statistični pregled ministrstva trgovine. Ti podatki pravijo, da se je povprečni dohodek ameriške družine od l. 1929 dvignil od 2.340 na 7.000 dolarjev v l. 1961 (ne računajoč padec skupne moči). Toda ti isti podatki povedo tudi to, da pa domala ves porast dohodka v nacionalnem povprečju odpade na družine z letnim dohodkom nad 7.500 dolarjev.

V svojem znanem delu «Druga Amerika: beda v ZDA», ameriški gospodarstvenik Michael Harrington s podatki dokazuje, da v ZDA še vedno obstaja množična revščina, ki da izginja mnogo počasneje kot bi to kdo utegnil misliti. Pisec prihaja do zaključka, da v ZDA še danes živi od 40 do 50 milijonov oseb v pomanjkanju, torej ne v nekem vsaj za silo zadovoljivem življenjskem standardu, marveč v pravcati globoki revščini. V deželi živi okrog 11 odst. Crncev, revežev pa je okrog 25 odst., pravi Harrington. V te uvršča revne farmarje, sezonske kmečke delavce, nekvalificirano delovno silo, diskriminirane osebe zaradi barve kože ali nacionalne pripadnosti, starce, prebivalstvo tako imenovanih področij «epidemične revščine», kot je n.pr. zahodna Virginija, kjer so zaprti rudniki in jeklarne. Stalne «otoke revščine» predstavljajo, po Harringtonu, farmarski reveži na jugu ter industrijski reveži na področjih industrijske depresije.

Harringtonove ugotovitve potrjuje tudi univerzitetni profesor dr. Gabriel, obenem pa v svojem delu «Bogastvo in oblast v Ameriki» poleg drugega tudi pravi, da pa večina ljudi z nizkim dohodkom danes živi bolje kot l. 1939, vendar se njihov odstotek v nacionalnem dohodku ni povečal, temveč se relativno niža.

Pred kratkim je izšla študija «Dohodek in premoženje v ZDA» skupine sociologov-ekonomistov univerze Michigan, ki jo je vodil dr. James Morgan. Avtorji študije so izprašali 2800 družin. Iz študije izhaja, da so l. 1939 povprečne plače Črncev in drugih kategorij «obarvanih» delavcev znašale 41 odstotkov povprečne plače belcev. Zaradi velikega povpraševanja delovne sile v vojnem času, se je povprečje črnskih dohodkov v odnosu do dohodka belcev dvignilo na 54 odstotkov l. 1947 in 58 l. 1958. Ta skupina profesorjev tudi zatrjuje, da lahko vlada revščino takoj odpravi, če za ta namen določi 10 milijard dolarjev letno, kar predstavlja manj od dveh odstotkov kosmatega nacionalnega dohodka.

Obstajajo, razumljivo, različne ocene glede obsega revščine v ZDA. Vladni podatki pravijo, da živi sedem milijonov Amerikancev izključno od državne pomoči. Vrsta dobrodelnih organizacij in društev, kakor tudi javni programi v lokalnem merilu, to pomoč še izpopolnjujejo. Predsednik Kennedy je pred tremi leti v volilni kampanji ponavljal, da vsak večer okrog 18 milijonov Amerikancev gre spat s praznim želodcem. Še bolj porazno stanje nam prikazuje študija «Revščina in pomanjkanje» ekonomistov in sociologov privatne ustanove «Konferenca za ekonomski napredek». Na osnovi lestvice dohodkov, ki je objavljena v brošuri, je moč ugotoviti, da se okrog 38 milijonov Amerikancev mora dnevno spoprijemati z revščino. Tu je iznešeno, da ima letni dohodek 3.000 dolarjev več milijonov Amerikancev, s čimer so ti pred pravo revščino zavarovani, vendar se morajo glede na izredno visoke cene odrekati marsičemu, kar bi nujno potrebovali.

Politični vrhovi doslej vprašanju revščine niso posvečali velike pozornosti. Toda pod pritiskom dejstev bodo to morali storiti v najkrajšem času. Stvarnost Amerike je potemtakem danes že dokaj daleč od onih pravljičnih predstav o obljubljeni deželi, ki se jih mnogi v Evropi še ne morejo otresti.

Gigliola Ferrario, bolj znana pod umetniškim imenom Gilly, ki se kot pevka vedno bolj uveljavja

Jugoslovanski film v svetu

Kozara «osvojila» srca Kmerov

Film se je v glavnem mestu Kambodže vrtel dvajset dni zapovrstjo

PNOM PEN, aprila. — *Kinematografi v Pnom Penu so razdeljeni na one, ki prikazujejo ameriške in evropske filme, in one, kjer vrte indijske, kitajske, hongkonške in druge filme azijske proizvodnje. Filmov iz prve skupine — pa naj bodo še tako zanimivi — nikoli ne vrte več od tedna dni. Največ obiskovalcev imajo indijski filmi, čeprav glede obiska prednjači film «Rajska ptica», ki so ga posneli v francosko-kamboški koprodukciji. Film je režiral Marcel Camus, v njem pa nastopa tudi zvezda kraljevskega baleta, princeza Bopha Devi. «Rajsko ptico», ki je legenda o Ramjani prenesla v dvajseto stoletje, je gledalo 80.000 prebivalcev Pnom Pena.*

Zaradi tega se je tudi z dokajšnjo napetostjo pričakovalo, kako bo občinstvo sprejelo film «Kozara», katerega premiera je imela biti v kinematografu «Soria», ki je eden najlepših in največjih v mestu. Postavilo se je vprašanje, koliko časa ga bodo v tem kinematografu vrteli, kako bodo gledalci «Kozaro» sprejeli, posebno glede na razliko v okolju in ljudeh in pa zaradi tega, ker je kraj dogajanja nič manj kot 13.500 km oddaljen od Kambodže.

Ta film je jugoslovanska vlada podarila organizacijskemu komiteju športnih iger, ki se bodo vršile konec decembra letos, s tem, da se dobiček uporabi za zgraditev športnih objektov in za druge potrebe v zvezi z organizacijo te velike manifestacije dežel jugovzhodne Azije.

Premiera «Kozare» je bila 5. marca in ko so dvajset dni kasneje, pred zadnjo predstavo, zaprli okence kinematografske blagajne, je pred dvorano še vedno stalo veliko ljudi, ki so ostali brez vstopnice. Prva predstava je bila v francoskem jeziku, se pravi s prevodom, vtem ko so vse ostale, in vedno ob polni dvorani, predstavljale posebno sinhronizirano verzijo v kmerskem jeziku. «Kozaro» je navdušeno sprejela tudi kritika.

«Ta film je absolutno treba videti,» je napisal ugledni kritik Tep Cieu Keng, ki je diplomiral na akademiji za filmsko umetnost v Parizu. «Niseem verjel, da se v filmu žanra vojna proti vojni' lahko prekosi ‚Na zahodu nič novega'.» pravi on, vtem ko omenja nekatere uspele scene preboja, ki se končajo pred sovražnikovimi oklepnimi vozili. Ta kritik glavnega časopisa v francoščini «La depeche» pravi nadalje: «Nepozabne so scene, kjer otroček pokriva z listjem telo mrtve matere, kakor tudi Nemec, ki ga je oslepela eksplozija bombe, pa žalost očeta nad mrtvim sinom. Tudi če bi v vsem filmu bile samo te tri scene, bi ga lahko imenovali izredno delo. Mislim, da ne pretiravam, ko pravim to, zakaj nič drugače ni moč oceniti te realizacije. Zapustil sem dvorano ves pretresen in razburjen, kot še nisem bil nikoli v življenju. «Kozara» nam pravi: nikoli več vojne. Naj bi to njeno napotilo bilo sprejeto od vseh.»

Tudi ostali kritiki se v istem tonu izražajo o filmu, hvalijo režiserja Bulajica in ostale ustvarjalce, pri čemer podčrtavajo miroljubne lastnosti jugoslovanskih ljudi, a tudi borbeno enotnost, ki jo prikazuje film.

V Kambodži ni še nikoli nobena kritika bila objavljena na prvi strani, izjema je bila storjena samo za «Kozaro».

Tudi preprosti gledalci so izrekli svojo oceno o filmu, in sicer s svojim številnim obiskom. Posamezni junaki iz filma, kot npr. mitraljezec Joja (tu so mu pravili Zoža), so še dolgo bili predmet razpravljanja in navdušenja v razgovorih meščanov.

Kako je «Kozara» tako pritegnila te preproste prebivalce Kambodže, miroljubne Kmere? Dober poznavalec psihologije domačega prebivalstva, po narodnosti tudi sam Kmer, je to takole pojasnil: «Film ‚Kozara' je pokazal, da so ljudska čustva povsod enaka, na vseh celinah in v vseh deželah. Nadvse so ljudje hrabri, ko se borijo za svoje življenje in svobodo, za svoje družine in zemljo, ki jo ljubijo, hkrati pa so človeški in najbolj pristni v svoji želji, da bi moritve bilo enkrat konec, da bi nostopil mir in bi vojne nikoli več ne bilo.»

Kamboški generalštab je za častnike priredil posebno predstavo «Kozare»

Občutljivi De Gaulle

PARIZ, 26. — Direktor pariškega satiričnega tednika «Minute» Jean Francoise Devay se bo moral zagovarjati pred sodiščem ker da je žalil šefa države de Gaulla, ko ga je primerjal z Napoleonom III.

«Minute» je 8. februarja objavil neko poezijo Victorja Hugoja, v kateri je pisatelj močno napadel francoskega cesarja, in zraven še ustrezen komentar.

Aretirana morilca belopoltega pismonoše?

MONTGOMERY (Alabama-ZDA), 26. — Policijske oblasti v Alabami so včeraj aretirale dva belca, ki ju sumijo, da sta umorila pismonošo Williama Mooreja, ki so ga pred dnevi v Baltimori našli z dvema nabojema v glavi. Šerif za grofijo Dekalb Harold Richards je novirjema izjavil, da je bil eden izmed aretirancev zajet blizu Gadsdena, drugi pa v Fort Payne. Isti funkcionar pa ni hotel povedati imen dveh osumljenih belopoltih državljanov, pač pa je povedal le to, da sta osumljena umora.

Kot je znano, so truplo pismonoše Williama Mooreja, našli pretekli torek na robu neke ceste v Alabami. Moore, ki je bil star 35 let, je hotel opraviti pohod skozi Alabamo in Mississippi in nosil velik napis v protest proti rasizmu v ZDA, napis, ki proglaša enakost med belopoltimi in temnopoltimi državljani.

Dve skupini, ki podpirata plemensko integracijo, sta kljub vsemu ponovno izjavili, da hočejo spešati do konca načrt — pohod skozi Alabamo in Mississippi — ki ga je začel umorjeni belopolti pismonoša Harold Richards.

MNENJA STROKOVNJAKOV ZA «PROMETNO MEDICINO»

Človek-graditelj ne upošteva več tega kaj zmore človek-vozač

Osemdeset odst. incidentov na rovaš človeka - Avtodisciplina vozača je izrednega pomena - «Moraliziranje» prometa - «Krvni davek» se vedno bolj veča

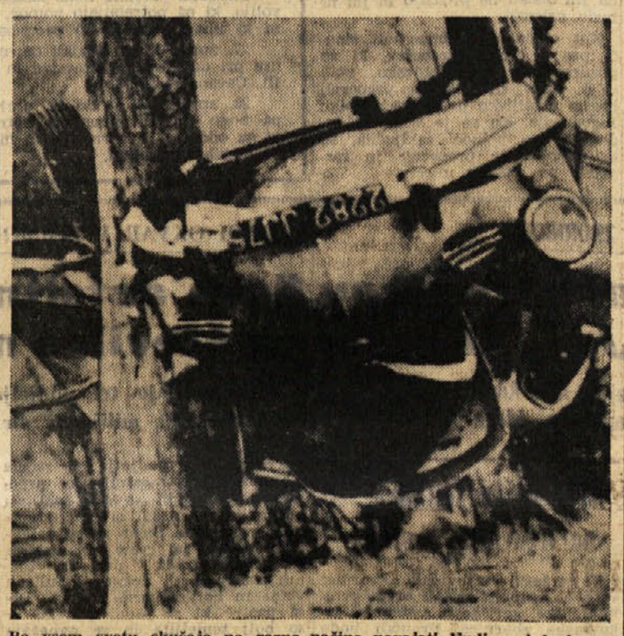

Po vsem svetu skušajo na razne načine navajati ljudi, naj bodo za volanom bolj previdni. Strokovnjaki vedo povedati, da gre pretežni delež nesreč na račun vozača. Pri gornji nesreči je imel vozač srečo, ker se je razbilo vozilo, on pa je ostal nepoškodovan. Toda «krvni davek» cest je kljub njegovi sreči vedno višji

Povsod po svetu se odgovorni krogi čedalje intenzivneje ukvarjajo z vedno bolj perečim problemom prometnih nesreč. Na Angleškem je prometni minister pozval avtomobiliste k «moralnejšemu obnašanju na cesti», ker da 7.000 mrtvih v lanskem letu «je veliko preveč». V Franciji bodo vsi avtomobilisti dobili «letno spričevalo». Izstavljali jim ga bodo ob vsakem obnavljanju voznega dovoljenja. Na teh «spričevalih» bodo zabeležene globe, incidenti itd.. Pri nas se preveč drznim in nevestnim vozačem odvzame knjižica, kar se dogaja vedno bolj pogosto. Skratka, oblasti skušajo cestni promet «moralizirati».

Pri vsem tem ne gre več le za naraščajoče število smrtnih incidentov odnosno za «krvni davek» ki ga terja motorizacija in ki se v številkah ne da oceniti, pač pa tudi za ogromno materialno škodo, ki gre v stotine milijard lir na leto. Zato je tudi razumljivo zanimanje, ki ga vzbuja sedanje zasedanje strokovnjakov za «prometno medicino» v Rimu. Kaj nam ti strokovnjaki glede prometnih incidentov pravijo?

Pri osemdesetih ostotkih prometnih nesreč in incidentov na sploh, je treba iskati vzrok v vozaču. Le v redkih primerih se da nesreča pripisati izključno ali cesti, ali pa vozilu. Potemtakem je pretežna večina incidentov posledica — človeka: vozača (ali tudi pešca, ki pa v tem primeru ne pride toliko v poštev).

Ustavimo se pri vozaču in njegovih krivdah odnosno napakah. Dr. Sacchi ugotavlja, da se dasta pripisati le dva odstotka prometnih nesreč (od že omenjenih 80 odst., ki so posledica vozačeve krivde) vzrokom, za katere je sicer kriv vozač, toda le posredno in sicer zaradi nenadnih motenj, kot n. pr. božjastnih napadov, srčne kapi, visokega pritiska itd. V vseh ostalih primerih pa se mora incident pripisati občasnim ali stalnim motnjam vozača, kot n. pr. izredni napetosti, nezadostni odgovornosti, včasih podzavestnim konfliktom, zmanjšani psihični kontroli, preveliki utrujenosti in — alkoholu.

Izredna napetost, v primeru katere vozač laže izgubi kontrolo nad vozilom, ali pa nenavadna vzemirljivost ali točneje «ihtavost», ki sta zelo pogosta vzroka za prometne nesreče, sta zelo pomembna v urah tik pred kosilom odnosno večerjo. To dokazujejo konkretne številke o prometnih nesrečah v teh urah. Zato nekateri strokovnjaki svetujejo, naj bi n. pr. uradniki ali delavci, preden zapustijo delovno mesto in sedejo za volan, zaužili kako kocko sladkorja. Z druge strani pa zdravniki, ki se ukvarjajo s to problematiko, menijo, da je veliko nesreč tudi kmalu po kosilu, odnosno večerji če sit človek sede za volan. Razlaga slednjega je zelo enostavna: Ko se človek pošteno naje, se kmalu po zaužiti hrani začne prebava. Posledica tega je ta, da se okoli prebavnega trakta nabere precej krvi, človek postane dremav. V takem stanju so refleksi nekoliko počasnejši in nesreča je lahko tu.

Kar se tiče alkohola, je povsem izven diskusije, da se mu upravičeno pripisuje velik odstotek prometnih nesreč. V Italiji, žal, še ni uvedena kontrola alkohola v krvi ponesrečenih vozačev, kot se prakticira v nekaterih drugih državah. Želeti bi bilo, da bi tudi pri nas sledili zgledu drugih, kajti alkohol marsikoga navede na to, da da vozilu večjo brzino, pa čeprav je hkrati znano, da tudi neznaten odstotek alkohola v krvi ošibi reflekse.

Angleški minister za promet ni neupravičeno govoril o «moralizaciji» cestnega prometa». Vsak vozač bi se namreč moral zavedati svojih sposobnosti, to se pravi, do kod sme in česa ne sme, kakšne so njegove šibkosti in tudi fizične ter psihične napake. Znano je namreč, in vsakdo zase točno ve, da zmorejo nekateri več, drugi manj, da se nekateri prej utrudijo, drugi pozneje, da nekomu živci zdrže dolgo, drugemu pa prej odpovejo. Zdravniški pregledi, pa čeprav temeljiti, niso še tako popolni, da bi mogli do podrobnosti analizirati individualne sposobnosti posameznika. Potemtakem je moralna dolžnost vsakega posameznika, ki sede za volan, da ves čas ravna po svojih subjektivnih sposobnostih, ki jih bo gotovo poznal, ali bi jih vsaj moral poznati.

Gre namreč tudi za odnos med zaznavnimi čuti in refleksom, ki so pri vsakem posamezniku različni. Človek, ki sede za volan, je moralno dolžan ravnati se v merilu lastnih sposobnosti, odnosno lastnega «odnosa».

Tehnika dela danes velikansko napako. Celo trmasto vztraja pri njej. Posledice tega so vedno več tisoč mrtvih na cestah. S svojo umsko sposobnostjo in s sredstvi, ki jih ima na razpolago, hoče človek — graditelj dati vedno močnejša in bolj nagla vozila. Pri vsakem najnovejšem vozilu vidimo, da je njegova brzina večja od brzine podobnega prejšnjega vozila. Vsakokrat se poudarja tudi dejstvo, kako da novo vozilo prej zdrvi in kako v najkrajši relaciji zadobi največjo možno brzino. Toda ali se človek — graditelj, vpraša, do kod sežejo sposobnosti človeka — vozača? Se vpraša, ali je človek — vozač sposoben tako naglih reakcij? Tehnika torej ne upošteva dejstva, da je sposobnost človeka — vozača, ob naglem razvoju tehnike, praktično občepela, da se ne razvija vzporedno z razvojem tehnike.

Japonski strokovnjak Macukura se je ustavil pri človeku-vozaču s psihične strani in globlje obdelal nekaj elementov v odnosu na starostno razliko. Zanimivo pri tem je to, da daje prednost starejšemu vozaču pred mlajšim. Na prvi pogled bi se to zdelo čudno, saj je logično, da ima mlad človek hitrejše reflekse, da je bolj zdrav, zato več vzdrži, da je tudi bolj gibčen in nagel. Toda uprav ti sicer pozitivni elementi vplivajo na človeka — vozača negativno, kajti mladega vozača njegov mladostni polet požene tudi preko meja, ki jih zmore. To je japonski strokovnjak dokazal tako s svojimi eksperimentalnimi podatki, kot tudi s konkretnimi statističnimi številkami. Statistika pravi, da je človek-vozač, ki še ni prešel 30. leto, za sto odstotkov bolj nevaren od vozača, ki je prešel 50. leto starosti. Seveda je to splošna ocena in ne individualna, toda statistika pravi tako in statistika ima po navadi, prav.

Posebej je treba omeniti «neodgovorne» vozače, ki so značilni v vseh starostnih dobah in v vseh deželah. Zanimivo pa je pri tem, da postane tudi sicer zelo ustaljen človek včasih «neodgovoren», kajti kako bi sicer mogli ob sobotah in ob nedeljah zvečer, po navadi okoli 19. ure ali pa ponoči, zabeležiti toliko incidentov. Pomeni, da se tudi sicer «ustaljen» človek v tem vzdušju «svobode» spremeni v neodgovornega človeka-vozača. Morda imajo pri tem nekaj besede tudi žarometi vozil, glede katerih ponekod v svetu velja še prava zmeda. Močni žarometi zaslepijo vozača, ki vozi v obratni smeri, tako, da potrebuje včasih celo 40 sekund, da se njegov vid spet «normalizira». V 40 sekundah pa vozilo, ki vozi z 80 km na uro, napravi že 900 metrov....

Samo do konca meseca lahko še naročite
PO SUBSKRIPCIJSKI CENI

Zbrana dela Iva Andrića

v desetih knjigah. (Pozneje bodo knjige znatno dražje.)

Državna založba Slovenije bo Andrićeva dela izdala do konca septembra. Prve tri knjige bodo izšle do konca maja, naslednje štiri do konca junija, ostale tri pa do konca septembra.

Predplačilo je mogoče plačati v celoti ali v mesečnih obrokih. Zbirka se lahko naroči v

TRŽAŠKI KNJIGARNI

ŽIVINOZDRAVNIK SVETUJE IN POJASNJUJE

Ob nakupu krave - mlekarice

Prejšnjo soboto smo se v naši stalni sobotni rubriki ustavili na kratko pri razvoju domače govedi od prvih začetkov do današnje selekcije in navedli tudi nekaj pomembnejših pasem govedi, sedaj prehajamo h konkretnejšemu primeru domačih krav mlekaric.

Pri nas gojimo govedo še največ zaradi mleka. Prav zaradi tega je pri nas zelo razširjena sivorjava švicarka ki je zelo dobra mlekarica.

Krave mlečnih pasem spremenijo večino krme, ki jim jo nudimo, v mleko, pri nemlečnih pasmah pa v maščobo.

Mlečnost ene krave pa ni slučajna ampak je podedovana. Zaradi tega moramo pri izbiri naraščaja jemati za pleme samo teleta tistih krav, ki so dobre mlekarice, kajti lasnost mlečnosti se podeduje

Do dobrih krav mlekaric pa smo prišli samo s selekcijo. Selekcija pa ni nič drugega kakor stalen izbor najboljše živine, ki nam parjena med seboj daje potomstvo z odličnimi svojstvi.

Danes poznamo že krave, ki nam ob primerni prehrani dajo v 365 dneh do 200 stotov mleka, kar se bo marsikomu zdelo neverjetno. Vendar v naših razmerah lahko smatramo za odlične mlekarice tiste krave, ki nam dajo v vsaki mlečni dobi od 80 do 70 stotov mleka, oziroma povprečno 20—23 kg mleka na dan. Najboljše mlekarice na svetu so krave holandske (belo-črne) in pa švicarske (sivorjave) pasme.

Mlada krava proizvaja nekoliko manj mleka, kakor starejša. Vendar proizvodnja mleka raste od ene mlečne dobe do druge. Najvišjo proizvodnjo pa imamo po petem — šestem teletu, nakar pa prične proizvodnja polagoma upadati. Vsaka mlečna doba pa traja približno 300 dni (10 mesecev), vendar je lahko tudi daljša ali krajša. Odvisno je pač od primera in pa od časa ponovne ubrejitve. Prvi teden po porodu krava ne proizvaja mleka, ampak mlezivo, katero mora teliček, če hočemo, da ostane pri življenju, nujno nekajkrat zaužiti. Proizvodnja mleka raste do tretjega meseca, nakar se mleko za nekaj mesecev ustali, za tem prične postopno upadati do popolne presušitve

Nekateri menijo, da je proizvodnja mleka odvisna od pasme, drugi spet da je odvisna od prehrane. Motijo se pa oboji. Proizvodnja mleka je namreč odvisna:

1. od lastnosti, ki jih je krava mlekarica podedovala.
2. od načina prehrane,
3. od higienskih razmer, v katerih živali živijo.

Vendar, ko nam je nemogoče kupiti kravo na podlagi zgoraj navedenih lastnosti, svetujemo našim živinorejcem naslednje: pri izbiri krave za pleme naj pazijo na okostje, ki naj ne bo grobo. Vime naj bo zelo razvito, vendar po končani molži se mora nujno zmanjšati poleg tega naj bo zelo raztezljivo in prav nič mesnato, kajti mleko se tvori le v žleznem tkivu. Ožilje vimena mora biti tudi lepo razvito. Tudi koža živali mora biti raztezljiva in ne trda. Dlaka na živali pa naj bo mehka in svetla. Na splošno ne smemo polagati veliko pozornosti telesnemu ustroju, ampak samo nekaterim posameznostim, kajti lepo raščena žival ni zadosten pogoj za mlečnost.

Dr. D. R.

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Imeli boste zelo dobre zamisli v svojem delu. Branite svojega prijatelja, ki ga po krivici obtožujejo.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Zelo dejavni boste pri reševanju vprašanj, ki vas zanimajo. Zadoščenje za ljubitelja umetnosti.

DVOJČKA (od 21.5. do 22.6.) Ne sprejemajte predlogov, ki vam jih dajejo nepoznane osebe. Potrebni ste počitka in miru.

RAK (od 23.6. do 22.7.) Ne izgubljajte se v posameznostih, če hočete doseči stvaren uspeh. Različnost idej med vami in drago osebo.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Zagotovite si sodelovanje zaupanja vrednih oseb. Razumevanje v družini.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Spolšen in zelo zadovoljiv napredek v delu. Raje ne upoštevajte nasvetov, ki vam jih daje nezanesljiv prijatelj.

TEHTNICA (od 23.9. do 23.10.) Zelo ugoden dan za vse, ki potujejo. Neka negotova situacija vam utegne povzročiti težave.

SKORPIJON (od 24.10. do 22.11.) Ne obljubljajte, če niste gotovi, da boste lahko obljube izpolnili. Imejte razumevanje do družinskega člana, ki se nahaja v neprijetni situaciji.

STRELEC (od 23.11. do 20.12.) Preden se lotite najvažnejših vprašanj, rešite prej nekatera manjša. Dali boste dober nasvet najmlajšemu v družini.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Prejeli predloge za zanimivo sodelovanje. Ne dovolite, da bi se vas lotil pesimizem. Počivajte.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Ne podcenjujte nasvetov nekega svojega bolj izkušenega kolega. Ognite se spopada, do katerega bi utegnilo priti v neki diskusiji.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Prišli boste do odlične zamisli glede rešitve zelo važnega problema. Uresničili se vam bodo vsi vaši načrti.

RADIO VELEVIZIJA

SOBOTA, 27. APRILA 1963

Radio Trst A

7,00: Koledar; 7,30: Jutranja glasba; 11,30: Sopek slovenskih; 11,45: Vrtiljak; 12,00: Po širnem svetu; 12,30: Za vsakogar nekaj; 13,30: Glasba po željah; 14,40: Sestanek z Deržajevo in Traličem; 15,00: Mali koncert; 15,30: «Novička», radijska drama; 16,10: Moderni ritmi; 16,40: Pianistka Emilia Bilabini; 17,00: Znani motivi; 17,20: Vatikanski koncil; 17,30: Lahka glasba; 18,00: Sodobna slovenščina; 18,15: Umetnost, književnost in prireditve; 18,30: Jazz panorama; 19,00: Družinski obzornik; 19,15: Italijanske popevke; 20,00: Sportna tribuna; 20,45: Zbor iz Jazbin; 21,00: Vabilo na ples; 22,00: Mendelssohn: Koncert v e-molu; 22,30: Folklora; 23,00: Ansambel Gerry Mulligan.

Trst

12,00: Plošče; 12,25: Tretja stran; 13,15: Opereta; 13,35: V diskoteki; 14,30: Orkester Franca Russa; 14,45: Dantejev «Pekel».

Koper

4,00: Prenos RL; 6,15: Jutranja glasba; 7,00: Prenos RL; 7,15: Glasba za dobro jutro; 12,00 in 12,50: Glasba po željah; 13,40: Popevke in ritmi; 14,30: Zabavna glasba; 15,30: Dalmatinske popevke; 16,00: Izbrali ste...; 16,30: Dogodki in odmevi; 16,45: Pianistka Eva Bernath; 17,00: Srečanje med notami; 17,40: Nemški jazz; 18,00: Prenos RL; 19,00: Poje Johnny Hallyday; 19,30: Prenos RL; 22,15: Plesna glasba; 23,00: Prenos RL.

Nacionalni program

6,30: Vreme na ital. morjih; 8,20: Jutranja glasba; 9,05: Lahka glasba; 9,50: Operna antologija; 10,30: Program za najmlajše; 11,30: Koncert; 14,55: Vreme na ital. morjih; 15,15: Likovna umetnost; 15,30: Ital. pesmi in plesi; 15,45: Jutrišnji šport; 16,00: Oddaja za bolnike; 16,30: Operna glasba; 17,25: Izžrebanje loterije; 17,30: Schumanove klavirske skladbe; 20,30: Carlo Castelli: «Pismo Lindi»; 21,15: Ital. pesmi; 22,30: Plesna glasba.

II. program

8,00: Jutranja glasba; 8,35: Poje Betty Curtis; 9,00: Ital. glasba; 9,35: Pisan program; 11,00: Vesela glasba; 12,00: Orkestri; 14,00: Pevci; 15,15: Najnovejše plošče; 15,35: Koncert v miniaturi; 16,00: Rapsodija; 16,50: Plesna glasba; 18,35: Vaši izbranci; 20,35: Operna glasba.

III. program

18,30: Gospodarska rubrika; 18,40: Prejeli smo; 19,00: Cavallijeve skladbe; 19,15: Znanstvena oddaja; 19,30: Vsakovečerni koncert; 20,30: Revija revij; 20,40: Chopin in Liszt; 21,20: Mala pesniška antologija; 21,30: Koncert

Slovenija

4,00: Dobro jutro; 8,05: V mladinski glasbeni redakciji; 8,35: «Zadnji rendevu»; 8,55: Radijska šola; 9,25: Pet popevk za pet pevcev; 9,40: Sever-Dlesk: Med Savco in Dravco; 10,15: Iz domače koncertantne literature; 10,40: Seznanite se s Parkerjevimi; 10,55: Nova popevka; 11,00: Pozor, nimaš prednosti!; 12,05: Kmetijski nasveti; 12,15: Gorenjski vokalni kvintet; 12,30: Spanska in češka glasba; 13,15: Obvestila; 13,30: Zabavna glasba; 14,05: Mediteranski pejsaži; 14,35: Naši poslušalci čestitajo; 15,15: Ob glasbenem avtomatu; 15,35: Slovanski zbori; 16,00: Vsak dan za vas; 17,05: Gremo v kino; 17,50: Hammond orgle; 18,00: Aktualnosti; 18,10: Iz Rossinijevega «Seviljskega brivca»; 18,45: Okno v svet; 19,00: Obvestila; 19,05: Glasbene razglednice; 20,00: Dvajset minut s pihalnimi godbami; 20,20: Inspektor Brain rešuje vozle; 21,00: Ples; 22,15: Oddaja za izseljence; 23,05: Sobotni ples.

Ital. televizija

17,30: Program za najmlajše; 19,00: Dnevnik; 19,20: Oddaja za delavce; 19,50: Tretja zakonodajna doba; 20,15: Sport; 20,30: TV dnevnik; 21,05: Il cantatutto; 22,15: Slovstvo in umetnost; 23,15: TV dnevnik.

DRUGI KANAL

21,05: Dnevnik; 21,15: «La fiera dei sogni»; 22,20: Ben Gurion; 23,10: Baleti Uga dell'Ara; 23,25: Šport.

Jug. televizija

18,00: Poročila; 18,05: «Otroci pojo — 1963»; 19,15: Slike in skulpture; 19,30: TV obzornik; 19,45: Propagandna oddaja; 20,00: TV dnevnik; 20,30: S kamero po svetu; 21,15: «Rendez-vous»; 22,25: Časopisna kritika danes; 22,40: Poročila.

Vreme včeraj: najvišja temperatura 22.8, najnižja 20.4, ob 18. uri 16; zračni tlak 1015.3 raste, vlage 46 odst., veter severovzhodnik 12 km, nebo 2 desetini pooblačeno, morje mirno, temperatura morja 11.8 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, SOBOTA, 27. aprila
Bistra
Sonce vzide ob 5.01 in zatone ob 19.05. Dolžina dneva 14.04. Luna vzide ob 7.52 in zatone ob 23.35
Jutri, NEDELJA, 28. aprila
Živan

Vedno imajo prav...

«Duhovniki na Slovenskem me danes mnogo bolj skrbijo kakor verne množice», *je zapisal v svojem dnevniku 19. junija 1943 pod naslovom* «PRIČEVANJE» *Edvard Kocbek in takole nadaljeval:* «Že od nekdaj sem nemiren nad njihovim samozavestnim in oblastniškim obnašanjem. Vse, kar jih bo prizadelo v prihodnje, jih bo udarilo predvsem kot mogočnike, ne kot kristjane. Zato je prav, če jih tako prizadene. Za zdaj so še vedno stan, ki od vojne najmanj trpi in ne stori nič velikega. Kar naprej vstajajo ob določeni uri in legajo v določeni uri, kar naprej opravljajo obrede kot kakšna uradniška opravila, molijo brevir in igrajo tarok, brez evangelijskega nemira, brez človeških pretresov, brez zgodovinskih slutenj, brez strahu božjega. Svet se je zamajal v tečajih, nesreča za nesrečo se ruši na človeštvo, totalna vojna je zajela narod, razdejanje gre skozi vasi, skozi družine, skozi človeka samega, duhovnik pa ostaja miren, hladen, pošastno neprizadet. Kar naprej živi v slepilu, da si je človeštvo zaslužilo nesrečo, da ga je prav on brez uspeha opozarjal nanjo, da so imeli duhovniki vedno prav, da imajo zdaj prav in da bodo po vojni spet imeli prav. Verskih resnic so se enkrat za vselej oprijeli kot obrazcev zunanjega znanja in notranjega pomirjevanja, vse negotovo in neznano in vznemirljivo so prenesli v dogme in sisteme, nad njimi so se razvili v modrijane, do človeka nezaupljive učitelje in oblastnike, ki ne trpijo ugovorov. Vse živo in enkratno in rodovitno je izginilo v univerzalijah in konservativni statiki, duhovnik je postal najudobnejši gospod na Slovenskem, zato je začel igrati z igralci tega sveta in uporabljati sredstva zemeljske oblasti. Zato sluti v osvobodilnem uporu upor zoper vse preživele oblasti in se nagonsko boji za svojo duhovno zložno in moralno lenivost».

(«Perspektive» št. 25, 1. III. 1962-63)

Zakaj navajamo gornje ugotovitve predstavnika krščanskih socialcev v Osvobodilni fronti? Zaradi tega, ker se v tej volilni kampanji prav goriško in tržaško glasilo slovenskih duhovnikov, ki je «Katoliški glas» (kot pojasnjuje zadnja številka «Demokracije»), najbolj zaganja proti vsem, ki so ugotovili, da goriška SDZ močno škodi Slovencem z zloglasnim pozivom naj njeni pristaši glasujejo za Krščansko demokracijo, hkrati pa propagira na Tržaškem bele glasovnice za senatne volitve, Skupno slovensko listo pa za poslance. Med temi katoliškimi duhovniki je namreč precej takih, katere je imel v mislih leta 1943 Kocbek in ki so pribežali v Trst in Gorico, kjer predstavljajo jedro tržaške Slovenske katoliške skupnosti in s tem SSL ter goriške Slovenske demokratske zveze. Ostali pa so taki kot so bili tedaj, ko jih je opisoval Kocbek: «brez strahu božjega», «imajo vedno prav», «do človeka nezaupljivi učitelji in oblastniki, ki ne trpijo ugovorov», ki «igrajo z igralci tega sveta in uporabljajo sredstva zemeljske oblasti». Vse to izhaja iz njihovega pisanja zlasti v teh zadnjih tednih:

1. Ko po eni strani trdijo, da glasovanje za italijanske delavske stranke pa, čeprav so v njihove liste vključeni slovenski kandidati, pomeni odpovedovanje narodnostni samobitnosti in celo potujčevanje, po drugi strani pa trdijo, da je glasovanje za italijansko Krščansko demokracijo brez slovenskih kandidatov, naravnost «naravna» dolžnost za slovenske katoličane, kajti po mnenju teh katoliških duhovnikov to nikakor ni ne odpovedovanje narodne samobitnosti, ne potujčevanje, zakaj oni imajo vedno prav...

2. Ko napadajo glasilo krščanskih socialcev in jim po eni strani zanikajo pravico do pozivanja, naj pristaši SDZ v Gorici oddajo bele glasovnice, češ da je to «gledanje skozi okno», «imobilizem» itd., po drugi strani pa kot glavna skupina v Slovenski skupni listi, pozivajo svoje pristaše, naj na Tržaškem takih belih glasovnic za senat ne oddajo, ker očitno imajo zopet, seveda, prav in nihče jim ne sme ugovarjati: točno tako, kot pred dvajsetimi leti!

3. Ko ob pomanjkanju argumentov nesramno napadajo najbolj priljubljenega primorskega pisatelja Franceta Bevka, ki se je boril z ljudstvom takrat, ko so — kot pravi Kocbek — slovenski duhovniki ob določeni uri vstajali in legali, uradniško opravljali obrede, molili brevir in igrali tarok...

4. S tarokiranjem in branjem brevirja seveda niso mogli ničesar prispevati k temu, da smo Slovenci dobili od italijanske vlade vsaj nekaj milijonov za naš kulturni dom, o katerem se sedaj drznejo razpravljati in govoriti o «najhujšem protislovenskem dejanju vseh povojnih let», namesto da bi si najprej izprašali vest in izmerili svojo lastno krivdo za to, da kulturni dom v Trstu še vedno ni dograjen in odprt.

Vse to seveda počenjajo z odobritvijo «tržaških cerkvenih oblasti in Krščanske demokracije», kot je zapisal novi deželni demokristjanski tednik. Vse to povrh tega celo v najbolj ostrem nasprotju z najnovejšo encikliko papeža Janeza XXIII., ki ima očitno o narodnostnih manjšinah mnogo bolj jasne pojme kot pa pribegli kvartopirci in njihovi sedanji prijatelji, zlasti tisti na Goriškem.

Skupščina delavcev v tovarni cementa

Včeraj je bila v tovarni cementa skupščina delavcev, na kateri so sindikalisti poročali o poteku pogajanj za sklenitev nove pogodbe. Pogajanja se bodo nadaljevala 8. maja. Če ne bodo delodajalci takrat bolj popustili, utegne priti kmalu do stavke.

TUDI V SINOČNJIH ZAKLJUČNIH GOVORIH VOLILNE KAMPANJE

Kandidati obeh delavskih strank so se odločno zavzeli za pravice Slovencev

Na zaključnih zborovanjih so govorili za KPI Bernetičeva, Vidali, Sema, Calabria, za PSI Pečenko, Pincherle in Pittoni - Liberalcem se slovenščina gabi

Zadnji dan volilne kampanje je vedno najbolj «vroč» in tak je bil tudi včerajšnji, saj so različne stranke priredile okrog šestdeset zborovanj in med njimi tudi s posebno skrbjo zaključna zborovanja, ki so pritegnila dokaj številne poslušalce.

Tako so imeli socialisti sinoči dve pomembnejši zborovanji: pri Sv. Jakobu so za socialistično mladino govorili Goldsmidt, v slovenščini Igor Kosmina in nato tajnik FGS Guagnini. Na zaključnem zborovanju PSI na Trgu Garibaldi pa so govorili: dr. Pincherle, inž. Josip Pečenko in tajnik stranke Pittoni. Komunisti so končno priredili zaključno zborovanje na Trgu Garibaldi, na katerem so govorili: prof. Sema, Marija Bernetič, Vidali in Calabria.

Marija Bernetič je v slovenščini orisala napore KPI za pravice Slovencev. V tej zvezi je obširno polemizirala s Krščansko demokracijo, ki te pravice krati in zlasti z njenimi teorijami in dejanji, ko ločijo Slovence v tri kategorije in ko Slovencem v Benečiji in Trbižu ne priznajo niti tega, da so Slovenci. Govornica je tudi polemizirala s predstavniki SSL, saj sta dve skupini, ki spadata v ta okvir, na Goriškem pozvali Slovence, naj oddajo svoj glas italijanski Krščanski demokraciji.

Poslanec Vidali je najprej govoril o antifašistični borbi, ki je prav sedaj še posebej aktualna, saj je še vedno na oblasti v Španiji Francov fašistični režim, ki ga podpirajo desni demokristjani v Franciji in Nemčiji in kateremu so nudili podporo tudi demokristjani v Italiji. Ostro je obsodil brutalni zločin, ko so ustrelili španskega borca za svobodo Grimauja.

Obsežen del svojega govora je poslanec posvetil vprašanju slovenske skupnosti in zatrdil, da je to vprašanje za komuniste načelnega značaja, saj se komunisti bore za svobodo in pravico vseh in torej pri nas v prvi vrsti za pravično ravnanje ter vsestranski razvoj Slovencev. Zato je tudi načelno in pravilno, da lahko slovenski kandidat na listi KPI v Trstu zastopa interese ne samo slovenskih, temveč tudi italijanskih volivcev, pri čemer bo v parlamentu tudi lažje branil interese Slovencev.

V svojem govoru je poslanec Vidali obdolžil *ves* tržaški tisk, da je namenoma napačno poročal, da bo zaključno zborovanje KPI ob 20.30 na Trgu Goldoni, medtem ko je bilo sklicano ob 20. uri na Trgu Garibaldi. Primorski dnevnik je poročal to, kar mu je uradno sporočil tiskovni urad tržaške federacije KPI in je zaradi tega kakršen koli očitek na naš račun tendenciozno neumesten in neupravičen.

Zborovanje je zaključil Arturo Calabria, ki je ponovno podčrtal borbo komunistov za vsestranski demokratični napredek in za obrambo slovenskih pravic.

Na zaključnem volilnem zborovanju PSI je najprej govoril dr. Pincherle, ki je dejal, da lahko socialisti sodelujejo v okviru levega centra z drugimi strankami, samo če bodo prepričani, da na tak način naredijo korak naprej k socializmu in demokraciji. Govornik je podčrtal, da morajo volivci narediti svojo dolžnost, da bo postala Italija bolj moderna in demokratična država, v kateri bodo spoštovali pravice vseh državljanov in v kateri bosta lahko končno oba naroda, ki na našem področju živita skupaj že stoletja, korakala na poti napredka in svobode.

Inž. Pečenko je najprej obširno citiral govor socialističnega poslanca Luzzatta, ki je v parlamentu načelno in brezkompromisno branil slovensko skupnost. Nato je navedel osnovne zahteve PSI za zaščito slovenske skupnosti in podčrtal, da gre za zahteve, ki jih postavljajo vsi Slovenci. Vendar pa ima prav PSI največ možnosti, da te zahteve tudi uresniči in je odvisno od moči PSI v parlamentu, koliko bo lahko napravila. Istočasno je inž. Pečenko tudi podčrtal, da je glas oddan za PSI, glas za socialni in gospodarski napredek, za mir in za sožitje.

Tajnik stranke Pittoni je v zaključnem govoru dejal, da se na teh volitvah odloča, če se bo levi center utrdil in če bo v resnici prišlo do preobrata na levo, od česar je odvisen nadaljnji gospodarski, socialni in demokratični razvoj v Italiji. Z razvojem demokracije pa se bodo uresničila tudi načela PSI, ki odločno zagovarja narodnostne pravice tukaj živečega slovenskega prebivalstva.

Ob 17 pa so na Trgu Sv. Jakoba govorili za mladinsko socialistično federacijo Adriano Goldsmith, Igor Kosmina in Elvio Guagnini.

Prvi je obravnaval problem mladine, ki je zaposlena v tovarnah na tržaškem ozemlju, ter zaključil, da se bo socialistična stranka borila za izboljšanje delovnih pogojev v tovarnah. Igor Kosmina je najprej poudaril važnost in pomen teh volitev, nato je prešel na dosedanje uspehe vlade levega centra. Spomnil je, da so socialisti v parlamentarni debati glede statuta dežele Furlanija-Jul. krajina zahtevali priznanje vseh pravic slovenski manjšini, da je problem manjšin temeljne važnosti in da je dolžnost večinskega naroda, da sprejme in izvaja vse tiste obveznosti, ki jamčijo pripadnikom narodne manjšine samostojen razvoj. Nato je še poudaril, da si ne sme nobena stranka lastiti monopola nad slovensko manjšino.

Zborovanje je zaključil tajnik tržaške federacije FGS Elvio Guagnini, ki je najprej obsodil usmrtitev španskega antifašista Grimauja, potrdil borbenost socialistične mladine na vseh področjih.

Malo ljudi se je sinoči zbralo na Trgu Goldoni, kjer je bilo zaključno zborovanje tržaških demokristjanskih prvakov. Zborovanje je odprl pokrajinski tajnik Botteri, kot prvi pa je govoril dosedanji poslanec Sciolis, ki je napravil nekak, po njegovem mnenju, pozitiven obračun delovanja Krščanske demokracije v preteklih petih letih zakonodajne dobe parlamenta in dejal, da lažejo vsi tisti, ki trdijo, da je Krščanska demokracija v zadnjem letu popustila. KD, je dejal Sciolis, ni nikoli zavrgla svoje preteklosti:

Za njim je kandidat Belci govoril o političnem sodelovanju KD z drugimi strankami in dejal, «da so vse demokratične stranke našle v KD največjo oporo v borbi proti komunizmu». Bartoli, ki kandidira za senatorja, pa tudi ob tej priložnosti ni pozabil na «tragično zgodovino bližnjih italijanskih področij»

Liberalni prvak odv. Morpurgo je na zaključnem zborovanju ponovil ves «arzenal» njih znanih tez in se pri tem obračal na upokojence, ter seveda zlasti na posestnike. Celotno volilno kampanjo so se liberalci zadrževali, da bi pokazali do Slovencev pravi obraz. Sinoči pa jim je padla krinka z obraza, ko je Morpurgo z zaničljivim izrazom prečital slovenski poziv socialistov «Volite!», lepak raztrgal in dejal, da se mu «gnusi in mu obrača želodec». Liberalcem se torej slovenski jezik «gnusi in jim obrača želodec».

Volilno propagando je sinoči nekaj minut po polnoči zadnji zaključil na Trgu Goldoni za MSI neofašistični hierarh Almirante. S svojim govorom je končal tako pozno, ker je zaradi okvare na napravi za ozvočenje začel s precejšnjo zamudo. Pa tudi med govorom je imel precej smole, ker so zvočniki večkrat odpovedali, ali pa neusmiljeno trobili prav v najbolj kritičnih delih govora, med najbolj ostro polemiko. S frazami starega kova in podžiganjem nacionalističnih čustev, ki jih je osolil z nedovolj prikritim revanšizmom in s polemiko na vse strani, je hotel prikazati svojo fašistično stranko kot edino zveličavno in najbolj učinkovito mažo proti usmeritvi na levo. Hvalil je generala Franca in kolonialiste, najbolj pa si je privoščil Fanfanija. Ko je govoril o nevarnosti avtonomne dežele Julijska krajina — Furlanija, je opozoril tržaške fašiste, da bi z uresničitvijo levega centra prišli s pomočjo socialistov v deželno upravo tudi Slovenci .Tu pa tam je omenil Jugoslavijo, češ da bi ji levi center koristil, glede mej med Jugoslavijo in Italijo pa je poudaril, da jih fašisti ne priznajo in jih ne bodo priznali.

Kot običajno je bilo tudi sinoči precej črnih mlečnežev, ki so pozdravljali po fašistovsko, vpili «Eja, eja!» «A noi» in prepevali refren z žaljivko proti predsedniku Jugoslavije. Ko se je skromna «adunata» po polnoči zaključila, so te skupine še prepevale in razsajale po bližnjih ulicah.

KAKO SE VOLI

Predsednik volišča bo izročil volivcem, ki imajo **več kot 21 let**, glasovnico modro-sive barve za glasovanje v **poslansko zbornico**. Volivcem, ki imajo **več kot 25 let**, pa poleg tega še rumeno glasovnico **za glas za senat.**

Na obeh glasovnicah volivec **prekriža znak** tiste stranke, za katero namerava oddati svoj glas. Nato zloži glasovnico, prej pa mora dobro pogledati, če se ni zmotil ali če ni glasovnice umazal. V takem primeru ima volivec pravico, da glasovnico vrne predsedniku in zahteva novo.

Za poslansko zbornico lahko volivec odda tudi **preferenčni glas**. Zato je na tej glasovnici tudi poseben prostor namenjen za oddajo preferenčnih glasov. Volivec lahko napiše tri preference, in to tako, da napiše ali zaporedno številko kandidata na volilnem proglasu ali pa njegov priimek.

Za senat se ne oddajajo preference in se zato ne sme napisati na glasovnico za volitve v senat nobenega imena. Zadostuje, da volivec **prekriža volilni znak.**

Volivec mora imeti, ko gre na volišče, **volilno potrdilo**, katerega so občinski uslužbenci že dostavili na dom. Volivci, ki volilnega potrdila niso prejeli, odnosno so ga izgubili ali uničili, lahko to potrdilo prejmejo na vseh občinskih uradih, tako v Trstu kot v okoliških občinah. Ti uradi bodo danes, jutri in pojutrišnjem odprti nepretrgoma od 9. do 19. ure. Med volitvami bodo uradi odprti v nedeljo 28. aprila od 6. do 22. ure in v ponedeljek 29. aprila od 6. do 14. ure. Volivec mora imeti s seboj tudi osebni dokument s fotografijo.

Potrdila bodo izdajali samo neposredno zainteresiranim osebam in torej niti njihovim družinskim članom. Samo v primeru, da volivec iz upravičenega razloga (bolezen) ne more osebno dvigniti potrdila, naj zaprosi pristojni urad, da mu ga bo dostavil na dom.

* * *

Tržaška občina sporoča da bodo občinski pokrajinski zdravnik, občinski zdravstveni urad in občinski zdravniki izdajali zdravniška potrdila onim volivcem, ki ne morejo sami oddati glasu (slepcem, amputirancem, bolnim za paralizo in podobno). Prizadeti volivci naj se obrnejo do 27. aprila na občinske ambulante od 8. do 9. ure odnosno lahko prosijo za zdravniški obisk na domu.

Podobna potrdila bodo izdajali bolnikom, ki sicer lahko sami volijo, ki pa potrebujejo pomoč, da lahko pridejo v volilno kabino in ki imajo pravico do prednosti pri glasovanju.

27. aprila bodo izdajali omenjena potrdila tudi od 16. do 19. ure pri oddelku za zdravstvo in higieno tržaške občine v uradu v Ul. Cavana štev. 18.

28. aprila (od 7. do 22. ure) in 29. aprila (od 7. do 14. ure) pa bodo izdajali omenjena potrdila za volivce Trsta in predmestja na oddelku za zdravstvo in higieno, za okoliške predele pa pri občinskih zdravnikih.

Slovensko gledališče v Trstu

Danes 27. t.m. ob 20. uri v Kopru ter jutri 28. t.m. ob 20. uri v Izoli

SMRT TRGOVSKEGA POTNIKA

Gledališča

GLEDALIŠČE VERDI

V torek ob 21. uri tretji simfonični koncert orkestra Tržaške filharmonije pod vodstvom dirigenta Pietra Argenta in s sodelovanjem pianista Joerga Domusa.

Na programu so skladbe Pizzettija Beethovna in Hačaturjana.

AVDITORIJ

Danes ob 21. uri ter jutri ob 17. uri zadnji ponovitvi Brechtove drame «Človek je človek».

Kino

Nazionale 15.30 «Una ragazza chiamata Tamiko» Technicolor. Lavrence Harwey, Martha Hyer.
Arcobaleno 16.00 «Fiume rosso» John Wayne.
Fenice 16.00 «I 4 moschettieri» Technicolor. Peppino De Filippo.
Excelsior 14.00 17.45 21.45 «Il Gattopardo» Technicolor. Burt Lancaster, Claudia Cardinale.
Grattacielo 16.00 «L'attico» Daniela Rocca, Tomas Milian. Prepovedano mladini.
Supercinema 16.00 «Il monaco di Monza» Totò, Celentano, Macario, Nino Taranto.
Alabarda 16.00 «Il tesoro del lago d'argento» Technicolor. Lex Barker.
Filodrammatico 16.00 «L'amore difficile» Nino Manfredi. Prepovedano mladini.
Aurora 15.30 «Budda».
Cristallo 16.30 «West side story» — Technicolor. Prepovedano mladini.
Capitol 15.30 «La parmigiana» Nino Manfredi. Prepovedano mladini.
Garibaldi 16.30 «Il giorno più corto» Zabavni film.
Massimo 16.30 «La spada del Cid» — Technicolor. Roland Corey.
Impero 16.30 21.55 «Hatari».
Moderno 16.00 «I 300 di Fort Tamby» Technicolor. Richard Boone, George Hammilton.
Astoria 16.00 21.30 «I cannoni di Navarone». Čudoviti technicolor.
Astra 16.30 «Il visone sulla pelle».
Vittorio Veneto 15.00 «Sessualità» — Technicolor. Paul Newmann. Prepovedano mladini.
Abbazia 15.30 «L'affittacamere» Kim Novak, Jack Lemon.
Marconi 16.00 «Gordon il pirata nero» Scopecolor. Ricardo Montalban, Vincent Price.
Ideale 16.00 «I due colonnelli» Totò.
Skedenj 16.00 «3 contro tutti» Technicolor. Frank Sinatra, Dean Martin, Sammy Dawis Jr.

KINO ŠKEDENJ

predvaja danes 27. t.m. ob 16. uri Cinemascope barvni film:

«I LANCIERI NERI»

(Črni suličarji)

M. Ferrer in Yvonne Forneaux
Legendarna obramba poljske konjenice pred napadi kirgiškega plemena

Ljudska prosveta

Danes 27. aprila ob 21. uri bo v prosvetnem društvu Grmada v Mavhinjah predaval Mario Magajna o Finski. Predavanje bo spremljal s predvajanjem barvnih diapozitivov. Priporočamo točnost.

Izleti

Prosvetno društvo «Andrej Čok» ? Opčin priredi 12. maja t.l. enodnevni izlet v Velenje. Vpisovanje pri Draščkovih.

* * *

Prosvetno društvo Slavko Škamperle priredi 19. maja t.l. enodnevni izlet v Ljubljano in Kamniško Bistrico. Vpisovanje na sedežu vsak večer od 20.30 do 22. ure in v nedeljo od 10. do 12. ure.

Včeraj-danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 25. in 26. aprila 1963 se je rodilo v Trstu 15 otrok, umrlo pa je 19 oseb.

UMRLI SO: 86-letni Giuseppe Cotar, 78-letni Giacomo Iurman, 77-letna Regina Fornasaro vd. Cattaruzza, 66-letni Casimiro Cecconi, 78-letni Cesare Wernigg, 49-letni Andrea Testin, 74-letna Maria Rossi vd. Marizza, 63-letni Michele Cascella, 50-letna Cristina Paoli por. Prasel, 81-letna Erminia Gaber, 79-letni Annibale Dalla Vecchia, 69-letna Italia Sandali vd. Bobinac, 56-letni Francesco Zerial, 60-letni Emilio Verdelli, 88-letni Oreste Messerotti, 70-letni Angelo Cattoni, 62-letni Andrea Valente, 65-letni Vittorio Sforzina, 83-letna Antonia Cedin vd. Pettirosso.

NOČNA SLUŽBA LEKARN

All'Alabarda, Istrska ul. 7; de Leitenburg, Trg S. Giovanni 5; Ai Due Mori, Trg Unità 4; Prendini, Ul. Tiziano Vecellio 24.

PRISPEVAJTE ZA DIJAŠKO MATICO!

Potovalni in turistični urad
«AURORA»
Trst - Ulica Cicerone št. 4
Telefon 29-243

OBVEŠČA

vse cenj. čitatelje Primorskega dnevnika, da bo konec meseca junija priredil izredno zanimiv izlet

«PO ZELENI ŠTAJERSKI»

Podrobnosti o izletu bodo objavljene v prvomajski številki Primorskega dnevnika.

V LJUBLJANI NA SEDEŽU GOSPODARSKE ZBORNICE

V maju sestanek gospodarstvenikov Slovenije in Furlanije-Jul. krajine

**Tema razgovorov: udeležba in kontingenti za sejem Alpe-Adria
Ugodne carinske olajšave za uvoz jugoslovanskega blaga**

V Ljubljani bo predvidoma 6. in 7. maja sestanek med predstavniki tržaške, goriške in videmske trgovinske zbornice in predstavniki Gospodarske zbornice Slovenije, na katerem bo prisoten tudi dr. Bornia, ravnatelj oddelka za zunanjo trgovino vladnega generalnega komisariata. Na tem sestanku bodo prvenstveno razpravljali o kontingentih za sejem Alpe-Adria, ki ga bodo slavnostno otvorili v Ljubljani na gospodarskem razstavišču 8. junija ob 11. uri in ki bo trajal do 18. junija.

Gre za drugi sejem Alpe-Adria, ki je posvečen izključno obmejni trgovinski izmenjavi. Že prvi lanskoletni sejem je dosegel dobre rezultate, saj so bila na njem prisotna številna podjetja iz Slovenije, Hrvaške, Avstrije in celotnega področja dežele Furlanija-Julijska krajina. Tudi trgovski uspeh velesejma ni bil slab, saj računajo, da so na njem zaključili in da bodo realizirali kupčij za okoli tri milijarde lir. Seveda pa so se na tem prvem sejmu pojavile številne resne težave, saj je šlo za novo pobudo, ki ima izjemen značaj, ki pa je povrh še sovpadala z uvedbo novega sistema jugoslovanske zunanje trgovine in z uvedbo strogih omejitev uvoza.

Položaj se je med tem časom temeljito izpremenil, plačilna bilanca med Italijo in Jugoslavijo se je uravnovesila in podpisana je bila nova trgovinska pogodba, ki predstavlja znaten korak naprej k nadaljnji liberalizaciji trgovinske izmenjave med obema državama

V tem okviru dobivajo sporazumi o lokalni trgovinski izmenjavi nov značaj in tudi nov pomen. Ti sporazumi so bili 1954. leta ustanovljeni kot pomoč obmejnim gospodarskim področjem, ki jih je z mejo težko ločiti. Sporazumi so dokazali veliko korist za gospodarstvi obeh sosednih področij, postopno pa so izgubljali na pomenu, saj se je sistem uvoznih dovoljenj vedno bolj umikal liberalizaciji in svobodnejši izmenjavi.

Zato sedaj uvozna dovoljenja ne predstavljajo več zapreko za trgovino in postajajo vedno važnejše carine. Znano je, da se postopno stalno znižujejo carinske postavke med šestimi državami Skupnega evropskega tržišča, kamor spada tudi Italija, odnosno da so se dosedaj carine znižale že za polovico, ali za eno četrtino pri kmetijskih pridelkih. S tem pa se ustvarja bistvena razlika v cenah in tudi nova resna zapreka za uvoz in izvoz blaga iz tretjih držav.

To objektivno dejstvo so upoštevali na zadnjih italijansko-jugoslovanskih pogajanjih v Rimu in so zato podvojili vrednost liste «D» tržaškega avtonomnega računa. Gre za listo blaga, ki se ga lahko uvaža v okviru tega računa brez plačevanja carine. Ta lista predvideva uvoz blaga za preko milijarde lir.

Istočasno je bilo tudi govora, da se za vse blago, ki bo uvoženo v okviru obeh lokalnih sporazumov (tržaškega in goriškega) uvede nov carinski sistem, ki naj temelji na carinah, ki veljajo za države Skupnega evropskega tržišča. Tega vprašanja na rimskih pogajanjih niso dokončno uredili in ga bodo rešili po redni diplomatski poti.

Na tej osnovi so izgledi za obmejno trgovinsko izmenjavo zelo dobri, kot so tudi ugodni izgledi za kupčije na sejmu Alpe-Adria. Po vsej verjetnosti bo mogoče na tem sejmu prodati jugoslovanskim kupcem obsežnejše količine blaga za široko potrošnjo, česar na lanskem sejmu v taki meri ni bilo mogoče in je lani zato jugoslovanski uvoz zastajal.

Dva važna sestanka na trgovinski zbornici

Na tržaški trgovinski zbornici se bodo v torek sestali predstavniki tržaške, goriške in videmske trgovinske zbornice. Proučili bodo vprašanje sodelovanja treh pokrajin na sejmu «Alpe-Adria». Hkrati bodo proučili tudi rezultate tega sejma v luči koristi treh pokrajin v deželi.

2. maja pa bodo na tržaški trgovinski zbornici razpravljali o tehničnih vprašanjih nove železniške povezave med Trstom in Muenchenom skozi Videm in Villo Carnio. Sestanka se bodo udeležili poleg predstavnikov tržaške trgovinske zbornice tudi predstavniki videmske trgovinske zbornice in predstavniki «Comunità Carnica».

Fašistični vandalizem

V četrtek popoldne okrog 16.30, na dan obletnice ljudske vstaje v severni Italiji, so trije do sedaj še neznani fašistični pobalini strgali v vhodu stavbe št. 21 v Ulici Genova, kjer imajo sedež Združenje italijanskih partizanov (API), Združenje prostovoljcev svobode (VL) in Združenje družin padlih in izginulih v vojni, napisno kovinsko tablico treh združenj, v veži pa so razbili poštni nabiralnik Združenja družin padlih in izginulih v vojni. Poleg tega so fašistični izzivači napisali v veži «Smrt odporniškemu gibanju» in druge žaljive izraze ter narisali nacistični kljukasti križ. Na kraju svojega «pogumnega» dejanja so fašistični pobalini pustili volilne letake MSI. Ko je prišla po stopnicah navzdol neka stanovalka, so jo mladi «junaki» popihali.

Osrednji policijski komisariat in politični oddelek kvesture sta začela preiskavo, da bi zasledila krivce. Preiskava je bila usmerjena v kroge misovske mladine, ki je v četrtek trosila volilne letake MSI. Pričakuje se, da bodo prizadeta združenja vložila prijavo na sodišču proti fašističnim vandalom.

Uspela stavka v «Cotonificio San Giusto»

Včeraj je delavstvo tovarne «Cotonificio San Giusto» napovedalo 24-urno stavko, ki se konča danes zjutraj. Stavka je dobro uspela, saj je bila udeležba popolna. V tovarni je zaposlenih okrog 500 oseb, med katerimi so v veliki večini delavke. Stavko so napovedali iz mezdnih in normativnih razlogov izključno v okviru tega podjetja. Pred nedavnim so stavkali tekstilni delavci skupine SNIA. Spričo stavke je podjetje pristalo na pogajanja, ki se pričnejo prihodnji četrtek na uradu za delo.

Gasilci so včeraj dvakrat nudili svojo dragoceno pomoč. Najprej so s pročelja stavbe v Ul. Parini 10 odstranili omet, ker je bila nevarnost, da pade na mimoidoče. Pozneje pa so rešili iz neprijetnega položaja osebo, ker se je v stavbi v Ul. Fabio Severo 87 ustavilo dvigalo med dvema nadstropjema.

Prepoved prodaje alkoholnih pijač

Tržaška kvestura obvešča, da je v dneh ko bodo volitve, in sicer od 1. ure ponoči 28. aprila, do 24. ure 29. aprila, prepovedana prodaja alkoholnih pijač, ki imajo več kot 21 stopinj alkohola.

Dovoljena je prodaja piva in vina.

Kršilci bodo kaznovani po zakonu.

ZARADI OKVAR V ZIMSKIH MESECIH

Nova asfaltna preobleka za številne mestne ulice

Dela opravljajo tri podjetja istočasno, skupno pa bodo stala 120 milijonov lir - Opozorilo avtomobilistom

Tri zasebna podjetja so začela s popravilom mestnih in predmestnih ulic, ki so bile najbolj poškodovane zaradi mraza in vožnje z verigami. Sicer pa so delavci oddelka za ceste občinskega tehničnega urada v preteklih tednih zakrpali v nekaterih ulicah večje in bolj nevarne luknje. Dela pa, — ki so sedaj v teku — so bolj temeljita in se nanašajo na polaganje nove asfaltne gmote s finišerji.

Dela, ki bodo stala skupno 120 milijonov lir, so bila razdeljena na tri dele. Prvi del obsega področje Barkovelj, Grete, Rojana, Bošketa, Ulico Giulia, Vrdelsko ulico in Lonjersko cesto; drugi del se nanaša na ureditev ulic Marconi, Gatteri, Farneto, Ginnastica, Marchesetti, Felluga, Buonarroti ter ceste na Katinari in na Montebellu; tretji del pa zajema ulice Alfieri, kjer so že predvčeraj položili novo asfaltno gmoto, Pascoli, kjer z deli zaključili včeraj, Settefontane, Revoltella, Ananian, Petronio, Vergerio, Eremo, Girardi, Scaglioni, Seneni trg, Predor sv. Vida in ulice Pončana, sv. Marka, Campanelle ter Flavia (med stadionom in zadnjo postajo filobusa štev. «19»).

Gradbena podjetja, ki popravljajo omenjene ulice, opozarjajo lastnike motornih vozil, naj ne parkirajo svojih vozil ob pločnikih ulic, v katerih so v teku dela. Hkrati pa sporočajo, da bodo že dan pred začetkom del postavili začasne znake o prepovedi parkiranja ter pritrdili na prednje steklo avtomobilov, ki bodo parkirani ob pločnikih, listek z obvestilom, da se bodo začela popravljalna dela.

30.000 obiskovalcev na cvetlični razstavi

V prvih petih dneh po otvoritvi je obiskalo 10. mednarodno razstavo cvetlic okrog 30.000 ljudi. To je za cvetlično razstavo rekordno število, če pomislimo, da so lani v 15 dneh zabeležili na razstavi 40 tisoč obiskovalcev. Na praznik 25. aprila je prišlo v Trst na razstavo na tisoče ljudi iz vseh krajev Italije. Mnogo je bilo v teh dneh tudi obiskovalcev iz Jugoslavije, za katere je italijansko zunanje ministrstvo poskrbelo za olajšave pri izdajanju vizumov na meji.

Danes bodo na razstavljene rastline in cvetlice izobesili listke s točkami, ki so jih dobile na natečaju, katerega se je udeležilo 45 razstavljavcev.

120 milijonov za dela v Novem pristanišču

Upravni odbor deželnega skrbništva za javna dela je odobril načrte za nekatera dela v Novem pristanišču, ki bodo veljala 120 milijonov lir. Na isti seji je odbor odobril tudi izdatek 50 milijonov lir za vzdrževalna dela mestne kanalizacije, in 26 milijonov lir za prva dela na cesti, ki bo povezovala spodnji del Rocola z Ulico dell'Eremo. Poleg tega je odbor sklenil, da bo prispeval 62.5 milijona lir za gradnjo nove železniške postaje v Zavljah, ki jo bo zgradilo tržaško železniško ravnateljstvo.

Vrela voda na otroka

Sinoči so sprejeli na dermatološki oddelek glavne bolnišnice, kjer se bo morala zdraviti 10 dni, zaradi opeklin na obrazu, eno leto in pol staro Cristiano Bech. Njen 43-letni oče Giacomo, ki jo je spremljal z rešilnim avtom RK je povedal, da je Cristiano malo prej oparil njen bratec, ki je po nesreči zlil nanjo lonček vrele vode, ko je šel mimo nje.

Še o nesreči v Ul. Coroneo

V zvezi z nesrečo, ki se je pripetila 24. aprila v Ul. Coroneo, katere žrtev je bila 16-letna Graziella Vardabasso iz Ul. Crosada 11 in o kateri smo poročali na osnovi podatkov tiskovnega urada tržaške kvesture, so nam na karabinjerski postaji v Ul. Cologna povedali, da so naknadno ugotovili, da 23-letni Alfredo Kralj iz Trebč št. 3 po nesreči ni zbežal temveč je nudil pomoč ponesrečeni Grazielli in hotel naknadno slediti privatnemu avtomobilu, ki jo je odpeljal v bolnišnico, ker pe je šofer vozil v nedovoljeni smeri, se je Kralj odpeljal po drugi ulici in se najprej zglasil pri svoji zaročenki, ki je uslužbena v nekem frizerskem salonu v Ul. Giulia, in se v njenem spremstvu javil na policijskem uradu v bolnišnici. Po zaslišavanju so ga karabinjerji izpustili.

Z zidarsko žlico se je po prstih

Z avtom generalnega komisariata so včeraj prepeljali v splošno bolnišnico 40-letnega zidarja Luciana Udovicha iz Ul. Molino a vento 22, kjer so ga sprejeli na ortopedski oddelek zaradi ran na tretjem in četrtem prstu desne roke in verjetne poškodbe kite. Povedal je, da se je malo prej ranil z zidarsko žlico pri gradnji doma za turiste v Sesljanu. Ozdarvel bo v 8—16 dneh.

Padec z vespo

Na drugi kirurški oddelek so včeraj sprejeli 23-letnega delavca Dina De Cecca iz Križa 101, zaradi ran in udarcev na glavi, levi rami, nad desnim očesom, rokah in kolenih. Bolničarji RK so ga malo prej pobrali pri št. 171 na Furlanski cesti, kjer je padel z vespe TS 3174 ko se je peljal proti Proseku. Karabinjerji s postaje v Ul. Cologna ugotavljajo vzroke nesreče. Ponesrečenec se bo moral zdraviti 10 dni.

Prsti med valji

S privatnim avtomobilom so včeraj prepeljali v bolnišnico, kjer so ga sprejeli na ortopedski oddelek, s prognozo okrevanja v petnajstih dneh, 41-letnega delavca Averarda Cecconija iz Sesljana št. 96, ki je uslužben pri podjetju Salda v Ul. Economo 2. S pomočjo valjev so s tovornjaka raztovarjali težko stružnico. Pri tem je Cecconi nerodno vtaknil roko med valje, v trenutku, ko je stroj drsel navzdol. Pritisk težke stružnice pa mu je odrezal levi sredinec in prstanec.

VALUTE V TRSTU

dolar	620.25
švicarski frank	143.30
funt šterling	1738.—
francoski frank	126.60
marka	155.35
šiling	24.—
pezeta	10.27
dinar	—.75
marengo	4950.—
zlato	707.—

DVA LIKOFA IN POLOŽITEV TEMELJNEGA KAMNA

Otroški vrtec in tržnica ter šola za Staro mitnico

V šoli, ki bo stala 240 milijonov, bo prostora za 864 učencev

V ponedeljek priredi tržaška občina dva likofa in polaganje temeljnega kamna. Ob 10.30 bodo v naselju San Sergio položili temeljni kamen za tržnico in proslavili likof pri zidavi občinskega otroškega vrtca. Ob 11.30 pa bo likof v Ul. Giorgio Vasari, kjer so že pokrili osnovno šolo za Staro mitnico.

Osnovna šola stoji med ulicami d'Azeglio, Vasari in Cavali. Zidajo podjetje Crismani, ki je zmagalo s svojim načrtom na licitaciji. Načrt je vladni komisar odobril že 4. septembra 1958 in tedaj so predvideli 191.673.190 lir izdatka. Ker pa se je medtem zvišala cena gradbenega materiala in so se zvišale plače delavcev, so to vsoto povečali na 239.787.670 lir. Od teh odpade na samo poslopje 162.500.000 lir, na predpisana umetniška dela 2.287.670 lir, na stavbišče 75.000.000 lir.

Država je prispevala 120.000.000 lir, 119.787.670 lir pa je v breme občine, ki je najela posojilo pri Tržaški hranilnici. Glavno krilo poslopja se razteza ob Ulici Vasari in ima prizemlje in tri nadstropja. Na sredi bodo prostori za ravnateljstvo, tajništvo, in dvorane za učiteljstvo, ob straneh pa učilnice, v katere bo dohod iz posebnih dvoran, ki bodo služile učencem med odmorom. V prizemlju bodo razne pritikline in stanovanje paznika. V stranskem krilu pa bo izključno telovadnica, ki bo neposredno povezana z glavnim krilom. Preostali prostor na prostem bo služil za dvorišče, na katerem se bodo učenci zabavali. Učilnic bo 24 in bodo imele po 39 kv. m površine, površina telovadnice pa bo znašala 240 kv. m. V vsaki učilnici bo prostora za 36 učencev, torej skupno za 864 učencev. Skupna prostornina bo znašala 15.773 kub. m. Površina vsega stavbišča je 3.650 kv. m, pokrita površina pa 1.350 kv. m.

Delo bo trajalo 510 dni, od katerih so porabili 90 za podiranje zidov starih poslopij in bodo porabili 420 dni za zidanje nove šole. Dela so se začela 8. oktobra 1962 in šola je kljub hudi zimi že pod streho, tako da mislijo, da jo bodo izročili pred določenim rokom.

Občinski otroški vrtec v naselju San Sergio spada med tista javna poslopja, za katera se je občina obvezala, da jih zgradi. Stal bo 45 milijonov, ki jih v celoti krije vladni generalni komisariat. Od tega pojde za zidarska dela nad 27 milijonov, za mizarska dela skoraj 6 milijonov in dobre 4 milijone za razne inštalacije. Na istem trgu bodo stale tudi cerkev, osnovna šola, tržnica in občinska izpostava. V vrtcu bo prostora za 150 otrok, ki bodo v treh učilnicah s 46 kv. metrov površine. V notranjosti bo dvorišče za zabavo otrok. Celotna površina znaša 790 kv. m. Dela so začeli 11. junija 1962, poslopje pa morajo dozidati v 360 dneh. Računajo, da bo vrtec prihodnjo jesen že na razpolago.

Za tržnico v istem naselju bodo izdali 29.100.000 lir, ki jih je dala na razpolago država. Poslopje bo pritlično in bo služilo za pravo tržnico in za trgovske lokale. V njem bo 6 prostorov za stojnice ter 6 lokalov za trgovine osnovnih potrebščin, lekarno in morebiti za pošto. Slogovno bo poslopje v skladu z okoljem. Zidove bodo obložili s ploščami iz kraškega kamna. Površina bo znašala 828 kv. metrov, prostornina pa 3.166 kv. metrov.

IZ TRŽAŠKIH SODNIH DVORAN

Na domu najdene ukradene rokavice so izdale priložnostnega tatiča

V cerkvi je ukradel zlato verižico - Odložena razprava o smrtni prometni nesreči

Pred kazenskim sodiščem (predsednik Ligabue, tožilec Ballarini, zapisnikar De Paoli, obramba R. Ghezzi) se je zagovarjal 19-letni Edoardo Bordon iz Ul. della Fabbrica 4. Mladeniča so obtožili, da je proti koncu decembra lani in v začetku letošnjega januarja ukradel nekemu Brunu Sirolu en par rokavic. Obtožnica je nadalje trdila, da je Bordon ukradel med 12 in 16. februarjem letos manjše vsote denarja Adrianu Lucchesiju.

Mladenič je zagrešil vse te tatvine v delavnici gospodinjskih strojev podjetja Radio Trevisan v Ul. delle Milizie 3. Zadevo je prijavil policijskim oblastem ravnatelj omenjene tvrdke, Marcello Skorich, ki je zvedel, da so bili nekateri delavci okradeni. Po njegovem mnenju je tatvine lahko zagrešil samo neki delavec.

Policisti so takoj uvedli preiskavo ter so zaslišali Lucchesija. Ta je povedal, da je bil uslužben pri podjetju razmeroma malo časa. Delal pa je vsak dan od 8. do 12. ure ter od 14. do 18. ure. V delavnici si je vedno slekel suknjič ter ga obesil na obešalnik v nekem prostoru tik ob delavnici. Nekega dne je opazil, da mu je izginilo iz suknjiča 260 lir. Dogodek ga ni preveč presenetil, ker je menil, da je morda denar porabil. Naslednjega dne pa mu je ponovno izginila iz žepa manjša vsota denarja. Ker se je kraja ponovila še nekajkrat, se je prepričal, da mu nekdo jemlje denar. O zadevi je obvestil tudi ravnatelja podjetja.

Policisti so nato zaslišali še Sirola, ki je povedal, da je nekega dne pustil na mizi v delavnici par rokavic in jih nekaj časa potem ni več našel. Čeprav je povpraševal po vsej delavnici, do rokavic ni prišel več. Nekaj dni potem pa je srečal na ulici Bordona ter je opazil, da je mladenič nosil njegove rokavice.

Tako je policija prišla do Bordona. Agenti so ga temeljito zaslišali, toda spočetka se je mladenič otresal vsake krivde. Zanikal je, da bi okradel Lucchesija in prav tako ni hotel priznati tatvine rokavic. Šele ko so jih policisti našli na njegovem domu in jih je Sirola spoznal za svoje, je klonil ter priznal skoraj vse prekrške.

Sodniki so ga včeraj spoznali za krivega ter so ga obsodili na 20 dni zapora ter na 15.000 lir globe.

Pred istim sodiščem se je zagovarjal tudi 27-letni Fabio Velicogna iz Ul. Conti 6. Mladenič, ki je bival tudi v občinskem zavetišču v Ul. Pondares 5 in ki je sedaj v zaporu v Monzi, je bil obtožen, da je 9. maja 1961 ukradle v cerkvi v Ul. Manzoni zlato verižico, ki je tehtala 15 g.

Velicogno je prijavil policijskim oblastem duhovnik Giuseppe Rocco, ki je župnik omenjene cerkve. Ta je povedal, da je Velicogna večkrat zahajal v cerkev. Tistega dne — bilo je okoli 15.30 — je Velicogna prišel v cerkev ter se zadržal nekaj časa v zakristiji. Župnik je dodal, da tedaj ni bilo v cerkvi nobene druge osebe razen njega samega, cerkovnika in še nekega drugega duhovnika. In prav tedaj je izginila zlata verižica.

Policisti so sicer skušali zasledititi osumljenega mladeniča, toda brez uspeha. Velicogna je namreč izginil iz Trsta ter se klatil po severni Italiji. Aretirali so ga tu pa tam in nazadnje je končal v zapor v Monzi. Tu se je prostovoljno odrekel, da bi prisostvoval včerajšnji obravnavi, čeprav je medtem priznal tatvino.

Sodniki so ga spoznali za krivega ter so ga obsodili na 3 mesece zapora ter na 24.000 lir globe.

Nekaj čez polnoč 23. decembra lani je prišlo v bližini mitnice v Barkovljah do hude prometne nesreče pri kateri je izgubila življenje 30-letna Lucia Criscianì iz Ul. Orazio 3. Avto, s katerim se je peljalo dekle je nenadoma trščilo v drevo ob cesti in zaradi silovitega udarca si je Criscianijeva zlomila prsni koš. Bila je skoraj pri priči mrtva.

Zaradi te nezgode bi se moral zagovarjati včeraj pred kazenskimi sodniki 23-letni Lorenzo Serena iz Brescie, podporočnik pri drugem polku «Cavalleria Piemonte», ki ima svoj sedež v Trstu. Mladenič je povedal, da se je tiste noči peljal po Miramarskem drevoredu z avtom Fiat 600 v smeri proti Trstu. Skupaj z njim se je peljala tudi omenjena Criscianijeva. Nenadoma je izgubil oblast nad vozilom in avto je zaneslo popolnoma na desno ter je trčil z vso silo v drevo. Po njegovem mnenju je bila nesreče kriva burja. Policijske in sodne oblasti pa so ugotovile, da je burja tisto noč pihala s hitrostjo 28 km na uro in da so le posamezni sunki dosegali hitrost 54 km na uro.

Sereno so prijavili sodišču zaradi nenamernega umora ter zaradi dveh prekrškov cestnega zakona. Včeraj so sodniki obravnavo odložili, ker so v teku pogajanja z zavarovalnico glede izplačila odškodnine prizadetim svojcem.

Včeraj se je zaključila obravnava proti 52-letnemu Guidu Giurmaniju iz Ul. Tigor 6, ki je bil obtožen, da je ukradel 40.000 lir pomorščaku Augustu Godini, ki je zaspal nekega dne na klopi v javnem parku na Trgu Hortis. Na obravnavi se je tudi govorilo, da je živela tedaj z njim, a ki je sedaj na bolniškem pregledu v neki psihiatrični bolnišnici. Slednja je baje našla listnico, ki je padla Godini iz žepa ter jo izročila nekemu redarju. Takoj nato pa je srečala Giurmanija ter ga menda obvestila o dogodku. Godina je bil medtem spravil denarnico spet v žep, se vlegel na klop in ponovno zaspal. Ko se je zbudil, je opazil, da je denarnica dokončno izginila.

Kazenski sodniki so včeraj oprostili Giurmanija vseh obtožb zaradi pomanjkanja dokazov.

Trčenje motorja in avta na Trgu Oberdan

Ko se je včeraj zjutraj peljal s svojim motornim kolesom TS 30706 proti središču mesta, je 27-letni pleskar Gesualdo Garziera z Opčin št. 1125 na Trgu Oberdan pri postaji openskega tranvaja silovito trčil v avto TS 21384, ki ga je upravljal 34-letni Paolo Parmeggiani iz Ul. D'Alviano 1. Ta je namreč vozil proti Ul. Lavatoio in ni dal prednosti motoristu. Na kraj nesreče so prihiteli agenti prometne policije, ki so po končanih formalnostih prepeljali ponesrečenca v bolnišnico. Zdravniki so mu ugotovili udarce na desnem zapestju z verjetnimi kostnimi poškodbami, rane na prstancu, mezincu, komolcu in udarce na levem bedru. Zdravil se bo deset dni.

Nevaren padec priletne ženske

Žrtev nerodnega padca je bila včeraj 79-letna Stefania Ergorovich vd. Carabaic, ki stanuje v Ulici Diaz 15 pri družini Travolet. Ko je hotela vstopiti v bar na vogalu Ul. S. Marco in Trga S. Jakoba, se je spodtaknila ob stole, ki so postavljeni na pločniku, zgubila ravnotežje in padla. Mimoidoči so ji priskočili na pomoč in ustavili privatni avto, s katerim so jo prepeljali v bolnišnico, kjer so jo sprejeli na ortopedski oddelek s pridržano prognozo.

Samokolnica na nogo

V bolnišnico se je moral zateči po pomoči tudi 33-letni delavec Benito Pozzi iz Istrske ulice 110-1. Okrog poldne, ko je delal na gradbišču v notranjosti Italsidera za gradbeno podjetje Pinsani, si je nerodno prevrnil samokolnico z apnom na nogo. Zdravniki so mu ugotovili zlom desne noge in so ga pridržali na ortopedskem oddelku. Ozdravel bo v 20 dneh.

Kino na Opčinah

predvaja danes 27. t. m. z začetkom ob 18. uri Eastmancolor film:

IL FANTASMA DELL'OPERA

(Prikazen v Operi)

Herbert Lom, Heather Sears, Thorley Walters, M. Gough

KINO «IRIS» PROSEK

predvaja danes, dne 27. t. m. z začetkom ob 19.30 uri barvni cinemascope film

«L'ASSEDIO DI SIRACUSA»

(Arhimed)

(Obleganje Sirakuze)

Igrajo: Rossano Brazzi — Sylvia Koscina — Tina Louise

Oglejte si ta film, ki je najbolj zanimiva zgodba vseh časov

KINO «BELVEDERE» NA OPČINAH

Danes ob 18.30 in jutri ob 15. zgodovinski film v technicolorju

«SANSONE»

KINO PROSEK-KONTOVEL

predvaja danes 27. t. m. z začetkom ob 19.30 uri film:

KIRK DOUGLAS
LAURENCE OLIVIER
JEAN SIMMONS
CHARLES LAUGHTON
PETER USTINOV
JOHN GAVIN

Goriško-beneški dnevnik

TUDI V GORICI SO VČERAJ UTIHNILI ZVOČNIKI

Pajetta in Marangone sta zaključila volilno propagando za KPI in PSI

Pajetta je ostro polemiziral s Krščansko demokracijo, Marangone pa je orisal dosedanje uspehe levega centra

Včeraj zvečer sta bili v Gorici še zadnji zborovanji. Na Trgu Cesare Battisti so ju priredili komunisti in socialisti. Ob 18. uri je bilo zborovanje KPI, eno uro kasneje pa PSI.

Pajetta (KPI) je imel za goriške prilike kar dosti poslušalcev. Predstavil ga je pokrajinski tajnik Marini. Njegov govor je bil polemičen in v glavnem naperjen proti KD. Kritiziral je protikomunizem, ki je značilen za njeno politiko, ter je dejal, da je podtajnik KD Scaglia pristal na ustanovitev dežel samo pod pogojem, da ne bodo prišle v oblast komunistov.

Profesorja Marangoneja, govornika za PSI, je predstavil pokrajinski tajnik Semola. Marangone je dejal, da se s PSI napreduje, brez njega pa nazaduje. Omenil je nacionalizacijo električne industrije, ustanovitev enotne šole in dežel, tri od desetih točk, ki jih je PSI postavil za pogoj sodelovanja s KD in jih tudi uresničil. O deželi je dejal, da bo pripomogla h gospodarskemu razvoju naših krajev. Vanjo bodo vsako leto investirali po 5 milijard lir za nova delovna mesta. PSI predlaga, naj se v tem času ustanovi 40.000 novih delovnih mest. Načrtovanje naj bo zaupano deželi, ne pa ljudem, ki gledajo vse skozi račune zasebnih profitov. Zahteval je več glasov za PSI, da se zniža sedanjih 53 odst. glasov KD in PSDI na manj kot 50 odst. Po njegovi sodbi je treba doseči takšno moč, da bo PSI s stališča sile pogojeval delovanje s KD.

Ko je govoril o zapravljenih milijardah za jug ter omenil cele vlake južnjakov, ki se selijo na sever in iščejo zaposlitev v čudežnem trikotniku, je zahteval odločne ukrepe za odpravo velikih nasprotij med razvitimi in nerazvitimi kraji. Še prav posebna skrb naj se posveti šolstvu, ki naj vzgaja demokratičnega človeka. Demokratična obnova, to je osnovni cilj, ki ga mora doseči moderna država, kakršno si predstavlja PSI. V njej ne sme biti prostora za mafijce, ki vedrijo in oblačijo v trgovskem posredništvu, v ponarejanju jestvin in v izbegavanju plačevanja davkov.

Sklepi pokrajinskega upravnega odbora

Pokrajinski upravni odbor pri goriški prefekturi je na svoji zadnji seji dne 24. t.m. odobril med drugim naslednje sklepe:

Občina Gorica: Prispevek za gradnjo občinskega zdravniškega ambulatorija v Campolongo al Torre; izredno delo občinskih uslužbencev za volitve.

Kymin: Izplačilo začasne dokladе občinskim uslužbencem.

Tržič: Prispevek športnemu in filharmoničnemu društvu.

Natečaj za službo pomožnih arhivarjev

Z ministrskim odlokom od 21. januarja, objavljenem v Uradnem listu 30. marca, je bil razpisan natečaj za službo 8 pomožnih državnih arhivarjev. Zadevne prošnje je treba vložiti na kolkovanem papirju za 200 lir do 29. maja. Vse podrobnejše informacije dobijo prizadeti na prefekturi.

Danes seja sveta PTU

Predsednik PTU Mariano Peternel je za danes popoldne ob 16. uri sklical sejo pokrajinskega sveta za turizem, ki se bo vršila na sedežu pokrajinske uprave v Gorici.

Na dnevnem redu je poročilo predsednika, odobritev nekaterih ukrepov izvršnega odbora in razprava o obračunu za leto 1962.

Iz predsednikovega poročila, ki je priloženo obračunu, je razvidno, da je bil ta zaključen s prebitkom 2.443 lir ter je dosegel po 32.124.842 lir tako pri prejemkih kot pri izdatkih. Državni prispevek pri prejemkih je bil 22 milijonov lir, izrednih prispevkov pa je bilo 4.365.000 lir.

Glavni del izdatkov predstavljajo razne postavke za razvoj turizma in sicer skupno za 17.865.000 lir. PTU je iz teh sredstev dala prispevke krajevnim turističnim društvom (Pro loco) in drugim sorodnim organizacijam, ki jih je bilo 78. Med drugimi je prejelo tudi športno društvo Olimpia iz Gorice prispevek za nagrade ob priliki mednarodnega košarkarskega turnirja.

SEJA OBČINSKEGA SVETA V ŠTEVERJANU

Za redno vzdrževanje cest so namestili obč. cestarja

Izreden dotok turistov tudi na dan osvoboditve

V soboto zvečer ob 19. uri se je sestal občinski svet v Steverjanu. Razpravljal je o dveh točkah dnevnega reda. Preklical je kavcijo, ki jo je občina plačala za gradnjo osnovnih šol na Valerišču in v Jazbinah, ter imenovala novega cestarja 24-letnega Romana Vogriča iz Ušij. Najprej bo dve leti na preizkušnji; če se bo dobro obnesel, bo postal stalen. Ker ima števerjanska občina precej cest, je namestitev cestarja, ki jih bo nadzoroval, nadvse koristna stvar.

Posebno pa je takšen cestar potreben sedaj, ko postaja Steverjan privlačna turistična točka. Njegove ceste so včasih premalo popravljajo. Potrebno bo tudi misliti, da se jih čimprej asfaltira.

V nedeljo, ko je bil zares lep dan, pa tudi na praznik osvoboditve, so imeli v Steverjanu toliko izletnikov, da še ne pomnijo kaj takšnega. Gostilne so bile dobro mala vse zasedene. Izletniki pa so posedali tudi po travnikih in se predajali užitku, ki ga nudi cvetoča pokrajina.

Zvišanje draginjske doklade za industrijo in trgovino

CISL nam je sporočila, da so se podražili življenjski stroški za industrijski in trgovinski sektor. Zaradi tega se bo posebna doklada na podlagi premične lestvice povečala od sedanjih 4.400 na 6.800 lir.

V primerjavi z letom 1956 je znašal indeks 1961. leta 111 točk, leta 1962 pa 117. Mezda v znesku 40.000 lir se bo torej zvišala za 2.400 lir (40.000 krat 6, deljeno s 100).

NEKAJ NAVODIL VOLIVCEM

Potrdilo občinskega zdravnika za spremljevalce bolnikov

Volilni postopek in preferenčni glasovi kandidatom - Slovenec naj voli Slovenca

Občinski zdravstveni urad v Gorici sporoča vsem prizadetim bolnim volivcem, ki potrebujejo pri izvajanju svoje volilne pravivice pomoč druge osebe, ki naj jih spremlja v volilno kabino, da lahko dobijo brezplačno predpisano zdravniško potrdilo. V ta namen naj se obrnejo na občinski zdravstveni urad v Gorici, Ulica Mazzini 7, tel. 52-51 int. 42. Taka potrdila so veljavna le, če jih podpišejo občinski zdravniki.

Zdravstveni urad posluje v ta namen v soboto 27. t.m. od 16. do 19. ure, v nedeljo 28. t.m. nepretrgoma od 6. do 22. ure in v ponedeljek 29. t.m. od 7. do 14. ure. Zdravstvena potrdila izdajajo takoj in se prizadeti bolniki-volivci, ki se peljejo z avtom na volišče lahko spotoma ustavijo v Ul. Mazzini 7. Urad je na razpolago tudi za informacije po telefonu.

***

Kar se volilnega postopka samega tiče, naj omenimo, da bo na volišču predsednik izročil vsakemu volivcu dve glasovnici, in sicer eno sive barve za poslansko zbornico in eno rumeno za volitve v senat. Volivci izpod 25 let starosti bodo prejeli samo sivo glasovnico za poslansko zbornico. Obenem jim da tudi svinčnik.

Za poslansko zbornico (siva glasovnica) se voli tako, da volivec prečrta znak tiste stranke, kateri želi dati svoj glas. Ob strani znaka pa zapiše številko tistega kandidata, kateremu želi dati preferenco. Seveda pa velja preferenca le za kandidate liste, katere znak smo prečrtali. Vsak volivec lahko da na ta način do tri preference.

Na glasovnici za senat pa je dovolj prečrtati samo znak svoje stranke.

***

Ker gre pri teh volitvah za določitev smernic državne politike za prihodnjih pet let, pri čemer je zainteresiran vsak volivec in seveda tudi Slovenci, bi bilo nesmiselno oddati belo glasovnico, ker bi s tem pokazali našo popolno brezbrižnost do problemov, ki se nas neposredno tičejo. Zato naj naši volivci dobro proučijo programe posameznih strank, predvsem pa tudi njihovo dosedanje delo, ter naj potem dajo svoj glas tistemu, ki se jim zdi, da bo najbolje zastopal njihove koristi. Obenem naj se držijo starega in že večkrat preizkušenega pravila, da: Slovenec naj voli Slovenca, v nobenem primeru pa ne italijanskih kandidatov krščanske demokracije.

Prepoved točenja alkoholnih pijač med volitvami

Zveza trgovcev goriške pokrajine obvešča vse lastnike javnih lokalov, da na podlagi obstoječih zakonov ne smejo točiti alkoholnih pijač z več kot 21 odst. alkohola ob praznikih in med sedanjimi volitvami.

Odlikovanje pokrajinskih veteranov

Na praznik prvega maja, prihodnji četrtek, bo na sedežu pokrajinske uprave na Korzu Italija v Gorici svečanost, pri kateri bodo podelili zlato kolajno devetim bivšim pokrajinskim uslužbencem v priznanje za njihovo delo pri pokrajinski upravi. Predsednik dr. Chientaroli je k svečanosti povabil tudi pokrajinski odbor in svetovalce.

Izgubljeno - najdeno

V uradih mestnih stražnikov v Ul. Mazzini 7-II., hranijo naslednje najdene predmete:

Par moških rokavic, žagico iz kovine, žensko kolo, tri moška kolesa, ogrodje ženskega kolesa, ženski dežnik, vrvico za psa, ženski predpasnik, torbo iz plastike s telovadno obleko, dva motocikla, par naočnikov za vid in par naočnikov za sonce, denarnico z denarjem, dve vsoti denarja.

Kdor lahko dokaže, da je lastnik katerega od navedenih predmetov, ga lahko dobi v omenjenem uradu.

Neurje s točo v Beneški Sloveniji

Preteklo sredo zvečer so imeli na področju Beneške Slovenije silovito neurje s točo. Ta je bila najhujša na področju občin Št. Peter in Št. Lenart, zlasti okrog vasi Altana in Jajnik. Toča je bila tako debela in tako gosta, da se je ponekod zdelo, kot če bi zapadel sneg. Škoda na kulturah pa je zaradi zgodnje sezone na srečo omejena.

Kratki iz bolnišnice

Ob 12.30 so pridržali na zdravljenju za 25 dni mesarja Evgena Pelicona, starega 24 let, bivajočega na Kornu (Trg De Amicis 9). Padel je z motocikla v Ul. Italico Brass. Udaril se je v desno ramo in si zlomil lopatico; najbrž si je zlomil tudi desno peto. Ponesrečil se je, ko je peljal blago na dom neki gospodinji.

Ob 14. uri se je zatekel v goriško civilno bolnišnico 57-letni Antonio Pizzinato iz Gorice, Ul. Garzarolli 59. Zlomil si je levi prstanec, in sicer na tako grd način, da mu je kost pretrgala kožo. Ponesrečil se je v podgorski tekstilni tovarni, kjer je delal pri stroju. V bolnišnici so ga pridržali na zdravljenju s prognozo okrevanja v 20 dneh.

Vozni red vlakov

ODHODI

Proti Trstu: 0.19 (D), 5.48 (A), 6.42 (A), 7.38 (D), 8.02 (A), 9.03 (D), 11.01 (A), 14.02 (A), 16.40 (A), 18.16 (DD), 18.45 (A), 19.58 (A), 21.56 (A), 22.27 (D).

Proti Vidmu: 4.31 (A), 6.24 (A), 6.57 (D), 7.26 (A), 8.01 (D), 10.46 (A), 13 (D), 13.43 (A), 15.41 (A), 17.30 (A), 18.46 (A), 19.57 (D), 20.38 (D), 21.41 (A), 22.41 (A).

Odhod v Novo Gorico: 8.20 (A), 14.04 (A), 20.20 (A).

PRIHODI

Iz Trsta: 4.30 (A), 6.21 (A), 6.55 (D), 7.24 (A), 8 (D), 10.44 (A), 12.59 (D), 13.38 (A), 15.39 (A), 17.27 (A), 18.41 (A), 19.55 (D), 20.37 (D), 21.38 (A), 22.39 (A).

Iz Vidma: 0.18 (D), 5.43 (A), 6.40 (A), 7.36 (D), 7.58 (A), 9.02 (D), 10.59 (A), 13.59 (A), 16.38 (A), 18.15 (DD), 18.43 (A), 19.54 (A), 21.54 (A), 22.25 (D).

Prihodi iz Nove Gorice: 9.23 (A), 15.22 (A), 21.25 (A).

A — potniški vlak, D — brzi, DD — ekspresni.

Kino

VERDI. 16.30: «Universo di notte». **CORSO.** 16.30: «Una sposa per due», S. Dee in B. Darin. Ameriški barvni film v cinemascopu. Zadnja predstava ob 22. **VITTORIA.** 17.00: «Sherlocko... investigatore sciocco». J. Lewis in M. Questel. Ameriški črnobeli film. Zadnja predstava ob 21.30. **CENTRALE.** 17.15: «Oro per i Cesari», J. Hunter in M. Demongeot. Italijanski barvni film. Zadnja predstava ob 21.30.

DEŽURNA LEKARNA

Danes ves dan in ponoči je odprta v Gorici lekarna PONTONI-BASSI, Raštel št. 26, tel. 33-49.

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj smo imeli v Gorici najvišjo temperaturo 24,4 stopinje ob 15. uri, najnižjo 12,6 stopinje ob 6. uri. Povprečne dnevne vlage je bilo 61 odstotkov.

ŠIRITE PRIMORSKI DNEVNIK

VČERAJ PRED OKROŽNIM SODIŠČEM V KOPRU

23 let zapora za 9 obtožencev tihotapske afere z zlatnino

Najstrožje kazni sta dobila Ivan Milič (5 let) in Jože Širca (4 leta) Skupno bodo morali obsojeni plačati tudi 2.250.000 din denarne kazni

Okrajno sodišče v Kopru je pod predsedstvom Dušana Puha izreklo včeraj dopoldne razsodbo proti skupini devetih obtožencev, ki so se bavili z nedovoljeno trgovino z zlatom. Po štiridnevni razpravi, ki je dokazala krivdo obtožencev, je sodišče izreklo stroge kazni. Ivan Milič je bil obsojen na 5 let strogega zapora, Marijan Guštin starejši na 2 leti strogega zapora, Marijan Guštin ml. na 3 leta in 6 mesecev strogega zapora, Marija Stojkovič na 3 leta zapora, Ivan Stojkovič na 1 leto in 6 mesecev zapora, Jože Širca na 4 leta strogega zapora, Marta Širca na 2 leti strogega zapora, Jože Trobec na 1 leto zapora in Avgust Korošec na 1 leto in 6 mesecev zapora. Razen tega so bili obsojeni Ivan Milič na denarno kazen 800 tisoč dinarjev, Guštin st. na 120 tisoč din, Guštin ml. na 90 tisoč din, Marija Stojkovič na 240 tisoč din, Ivan Stojkovič na 50 tisoč din, Jože Širca na 690 tisoč din, Marta Širca na 150 tisoč din, Jože Trobec na 30 tisoč din in Avgust Korošec na 80 tisoč din denarne kazni. Sodišče je tudi odvzelo motorno kolo Guštinu ml., ter avtomobil Fiat 1100 Marti Širca, ker je bilo dokazano, da sta ti dve vozili uporabljala za opravljanje kaznivih dejanj. Vsi bodo morali plačati tudi sodne stroške.

V zaključni besedi je predsedujoči sodnik Dušan Puh poudaril, da so stroge kazni posledica hudo kaznivega dejanja, saj so obtoženci organizirali nekakšno grosistično trgovino z zlatom in drugimi dragocenostmi. Vsega skupaj so pretihotapili 44 in pol kg zlata, 6 kg draguljev, več sto zlatih zapestnic, ur in drugih dragocenosti. S tem so storili izključno zaradi lastnih premoženjskih koristi veliko škodo družbeni skupnosti. Kot obtežilno okoliščino so vzeli pri vseh obtožencih trdovratno zmanjševanje krivde. Pri prvem zaslišanju na primer sploh ni hotel nobeden ničesar priznati, pozneje pa so začeli priznavati le tista dejanja, ki so jim bila neizpodbitno dokazana. Pri odmeri sodbe, ki bi bila lahko tudi višja, saj jugoslovanski kazenski zakonik predvideva za taka dejanja tudi do deset let strogega zapora, so pri posameznikih upoštevali zdravstveno stanje in tudi družinske razmere. Res pa je tudi, da so skoraj vsi obtoženci premoženjsko kolikor toliko preskrbljeni in na je bila njihova vključitev v tihotapsko mrežo izključno iz koristoljublja. Glavni obtoženec Ivan Milič je na primer prejemal redno pokojnino, hkrati pa so vsi njegovi otroci preskrbljeni in mu ne bi bilo treba pečati se s takimi posli. Miliča močno obremenjuje tudi dejstvo, da je že bil večkrat obsojen zaradi podobnih prekrškov, vendar kazni nanj sploh niso vzgojno delovale. Pri odmeri kazni Miliču so tudi upoštevali izjavi ki sta jih dala pred sodiščem v Peči obsojena Muhadjeri Redjepa in Ivan Berišič. Oba sta namreč izjavila, da sta prvo količino zlata odkupila od Miliča in da ju je prav ta količina spodbudila, da sta se začela na široko ukvarjati s preprodajo zlata, medtem ko sta se prej bavila le s prekupčevanjem drugih predmetov.

Vsi obtoženci imajo pravico do pritožbe.

Koprsko društvo prijateljev glasbe je še enkrat razveselilo koncertno občinstvo mesta. V dvorani glasbene šole v Kopru je koncertiral jugoslovanski violinist mednarodnega renomeja Dejan Bravničar. Izvajal je dela Beethowna, Brahmsa, Prokofjeva, Sarasateja in Srebotnjaka. Za dovršena izvajanja je žel tople ovacije občinstva, ki je na koncu z burnim odobravanjem zahtevalo, naj doda še nekaj točk. Mladega umetnika je spremljal pri klavirju prof. Lipovšek.

VESTI IZ KOPRSKEGA OKRAJA

V portoroškem kopališču so se pojavili prvi kopalci

Za glavno turistično sezono razprodane skoraj že vse gostinske zmogljivosti - Močan porast proizvodnje v marcu

Izredno toplo vreme v zadnjih dnevih je privabilo na koprsko obalo številne domače turiste in tudi precej tujcev iz Avstrije, Nemčije, Švedske in Švice. Najtopleje je bilo v torek popoldne, ko se je v portoroškem kopališču sončilo že okrog 50 kopalcev. Najbolj pogumni so se odločili tudi za skok v morje, ki je imelo ta dan 17 stopinj.

Sicer pa vse kaže, da bo letošnja sezona najuspešnejša po vojni. Že v predsezoni so zabeležili v piranski občini odličen finančni učinek. Tako so odkupili v prvih štirih mesecih letos že nad 45 milijonov dinarjev deviz, medtem ko so jih lani v enakem razdobju le za okrog 13 milijonov. To je predvsem zasluga hotela Palace, ki ga gostje pridno posvečajo tudi v mrtvi sezoni predvsem zaradi zdravilnih kopeli. V prvih štirih mesecih letos je imel Palace 3 tisoč nočnin več kot lani v enakem razdobju, finančni učinek pa je skoraj za 100 odst. večji kot lani. Zdaj se gostinski delavci prizadevajo, da bi si zagotovili sredstva za izgradnjo manjšega zimskega bazena, s čimer bi terme dobile še večji pomen, turistična sezona v Portorožu pa bi se praktično podaljšala na deset mesecev.

Za glavno turistično sezono so vse gostinske zmogljivosti ob obali v glavnem že razprodane. Zanimanja je toliko kot še nobeno leto in najbrž ne bodo mogli vsem ugoditi. Če ne bo večjih vremenskih nevšečnosti, si lahko torej obetamo vse najboljše.

***

Proizvodnja v koprskem okraju se je v marcu močno povečala, kar je vplivalo tudi na razmeroma zadovoljivo izpolnitev gospodarskih nalog v prvem tromesečju. Koprski okraj je namreč izpolnil v prvem četrtletju letošnji plan z 22 odstotki, kar je le malenkostno zaostajanje, ki ga bodo lahko v poznejših mesecih ob ugodnejših vremenskih razmerah vsekakor lahko nadoknadili. Če primerjamo letošnje gospodarske uspehe z lanskimi, potem moramo reči, da je v osmih občinah industrijska proizvodnja večja od lanske. Nekoliko je zaostajala piranska in koprska občina, kar pa je posledica raznih subjektivnih težav zaradi spremenjenih tržnih pogojev in zaradi nabave reprodukcijskih potrebščin. Na Primorskem je bila v prvem četrtletju najuspešnejša elektro industrija, zadovoljuje pa tudi kemična industrija, lesna in usnjarska industrija in ladjedelništvo.

ČITATELJI NAM PIŠEJO

Zakaj so začeli sekati topole v Ul. Lantieri?

Praznik dreves ni v skladu z uničevanjem zelenih nasadov v mestu

Delavci goriške občine so prišli včeraj zjutraj na nogometno igrišče v Ul. Lantieri in začeli podirati topole, ki so delali zavetje s severne strani igrišču ter senco vzdolž Ul. Lantieri. Pravijo tudi, da bodo danes in naslednje dneve nadaljevali s podiranjem še drugih topolov vzdolž te ulice, tudi tistih, ki so zunaj igrišča ob cesti. Za razlog navajajo pri tehničnem uradu goriškega županstva, kamor so se obrnili nekateri stanovalci te ulice za pojasnilo, da se nekateri prebivalci Podturnom pritožujejo zaradi osemenjevalnih mačic, ki odpadajo v tem času od topolov in ki so menda zlasti avtomobilistom, kateri parkirajo avtomobile pod topoli, zoprni, ker da te mačice zelo onesnažijo karoserijo.

Predvsem moramo pri tem ugotoviti, da gre za mlada drevesa, ki so polna življenjske sile in torej jih ni potrebno nadomestiti z novimi mlajšimi. Osemenjevalne mačice trajajo le nekaj tednov, blagodejna senca in čiščenje prašnega ozračja, kar je tudi funkcija topolov, pa traja mnogo mesecev v letu.

Že lansko leto je bila v Gorici živahna kampanja proti brezvestnemu sekanju dreves v mestu, ki ima še premalo zelenja in zbranih je bilo na tisoče podpisov v njihovo obrambo. Občinska uprava se je potem omejila na poseko starih in bolnih dreves ter jih nadomestila z novimi mladimi nasadi, ponekod pa je staro drevje pomladila s temeljitim obrezovanjem. V Ul. Lantieri pa imamo mlada in sočna drevesa, ki niso potrebna tak ga «zdravljenja». Pripomnimo naj, da je občinska uprava še pred nedavnim posadila topole v Stražicah v Ul. Torriani; če tam njihove mačice ne ovirajo, zakaj naj bi ovirale v Ul. Lantieri?

Dne 4. maja bodo imeli po šolah učenci naloge v zvezi s praznikom dreves. Kaj naj tedaj napišejo o ljubezni do drevja v Gorici, in o posebni ljubezni, ki jo do tega drevja izkazuje sedanja demokrščanska občinska uprava s takim brezobzirnim uničevanjem zelenih nasadov?

V Podturnu ne živi samo omenjenih 40 družin, ki so za poseko topolov, ampak 1000 in več družin. Vsi drugi se bodo pri jutrišnjih volitvah spomnili tudi teh topolov in njihove usode.

šport šport šport šport šport šport

ALIGA

Jutri 31. kolo nogometnega prvenstva

Juventus - Inter *odločilna* tekma za naslov

Ne pretiravamo, če trdimo, da bo jutrišnje kolo odločilno za podelitev naslova letošnjega italijanskega nogometnega prvaka. Še pred kratkim sta se dve enajstorici potegovali za čast. Medtem ko se Juventus še ni odpovedal upanju, je Inter danes kot danes glavni favorit za tribarvno značko. Če je danes, seveda ni rečeno, da bo tudi jutri. Vse bo namreč odvisno od rezultata medsebojnega spopada dveh velikanov, to je Juventusa in Interja, ki bo gost Turinčanov.

Ta tekma bo kot magnet: vsi pogledi bodo uprti vanjo in smo lahko prepričani, da na stadionu, kjer bo dvoboj, ne bo prostega mesta. V prognoze se ne bomo spuščali, ker je možnost blamaže precejšnja. Če se držimo dejstev, bi morali trditi, da ima Inter več možnosti zmage kot Juventus. Igra Milančanov je namreč dosegla popolnost, igralci so v najboljši formi in tudi moralno so na boljšem kot nedeljski tekmeci. Ti pa imajo na svoji strani odlično karto, ki je lahko tudi odločilnega pomena: igrali bodo na domačih tleh. Medtem ko ima Inter en sam cilj, ima Juventus praktično tri. Dosego naslova, kar ni še stoodstotno nemogoče, zmaga nad najresnejšimi tekmeci iz prestižnih razlogov in končno zadovoljiti vztrajne navijače, ki še niso obupali nad usodo moštva srca.

Medtem ko je stanje na vrhu lestvice A lige kolikortoliko jasno, je na dnu precej kalno. Dve enajstorici že poznata obsodbo, ki je brez vsakršnega priziva dokončna. To sta Palermo in Venezia, ki bosta drugo leto nastopali v B ligi. Kar zanima ljudi pa je ime tretjega moštva, ki se bo moralo posloviti. Po nedeljskem kolu se je položaj poslabšal za Genoo in za Mantovo. Nič boljše ni ne za Neapelj ne za Modeno, medtem ko se lahko reče, da sta Catania in Sampdoria skoraj že izven nevarnosti. Vse bo torej odvisno od naslednjih kol. Za Sampdorio bo predvsem važna jutrišnja tekma z gostujočo Romo. Isto se lahko reče o Catanii, ki bo morala na zelo vroče igrišče Mantove. Tu bo praktično padla odločitev in ker obe enajstorici potrebujeta točke, bo šlo vse za vse. Za Genoo kaže, da se bo položaj še poslabšal. Gostovala bo pri Milanu, ki verjetno ne bo štedil s streli na gol.

Atalanta, ki je že na varnem, bo skušala v Palermu rešiti kožo pred uspeha željnim Palermitancem. Spal pa bo imel v gosteh Venezio, ki se je morala že davno odpovedati upom na obstanek.

Precej vroče bo tudi v Neaplju, kjer bo borba med najresnejšima kandidatoma za B ligo. Poleg te tekme, bo zelo zanimivo srečanje med Bologno, ki jo je v nedeljo izkupila z Interjem in Fiorentino, ki je s točo golov spravila na kolena Mantovo. Končno se bosta spoprijela na zelenem pravokotniku še Lanerossi in Torino. Ta dva nimata nobenih posebnih skrbi razen seveda dejstva, da se potegujeta za boljšo mesto tik pod vrhom.

Tako jutri moštva na igriščih

- **LANEROSSI**
  Luison; Miazza, Savoini; De Marchi, Panzanato, Stenti; Humberto (Vastola), Menti, Vinicio, Puia (Tiberi), Campana.
  TORINO
  Vieri; Poletti, Buzzacchera; Bearzot, Lancioni, Mialich (Rosato); Piaceri, Ferrini, Hitchens, Ferretti, Crippa.
- **JUVENTUS**
  Anzolin; Castano, Salvadore; Emoli, Leoncini, Sarti; Sacco, Del Sol, Nicole (Miranda), Sivori, Stacchini.
  INTER
  Bugatti; Burgnich, Facchetti; Zaglio, Guarneri, Picchi; Jair, Mazzola, Di Giacomo, Suarez, Corso.
- **MANTOVA**
  Negri; Morganti, Gerin; Mazzero, Cancian (Pini), Castellazzi (Cancian); Allemann, Sormani, Geiger, Giagnoni, Recagni.
  CATANIA
  Vavassori; Giavara, Rimbaldelli; De Dominicis, Corti, Benaglia; Battaglia, Szymaniak, Petroni (Milan), Milan (Biagini), Vigni (Prenna).
- **MILAN**
  Barluzzi; David, Trebbi; Pelagalli, Pivatelli, Trapattoni; Mora, Lodetti, Barison, Rossano, Fortunato.
  GENOA
  Da Pozzo; Fongaro, Bruno; Carlini, Colombo, Baveni; Meroni (Germano), Occhetta, Bean (Firmani), Giacomini (Meroni), Germano (Bean).
- **BOLOGNA**
  Rado; Capra, Pavinato; Tumburus (Furlanis), Janich, Fogli; Renna, Franzini, Nielsen, Haller, Pascutti.
  FIORENTINA
  Albertosi; Malatrasi, Castelletti; Rimbaldo, Gonfiantini, Marchesi; Hamrin, Dell'Angelo, Milano, Seminario, Canella.
- **NAPOLI**
  Cuman; Molino, Mistone; Ronzon, Gatti, Girardo; Mariani, Fraschini, Gilardoni, Rosa, Tacchi.
  MODENA
  Gaspari; Barucco, Aguzzoli; Balleri, Chirico, Ottani; Conti, Cinesinho, Bettini, Bruells, Pagliari.
- **SPAL**
  Bruschini; Olivieri, Gori; Muccini, Cervato, Riva; Dell'Omodarme, Massei, Ciannameo, Micheli, De Souza.
  VENEZIA
  Bubacco; Neri (De Marchi), Ardizzon; Tesconi, Carantini, Frascoli; Pochissimo, Santisteban, Bartu, Raffin, Bori.
- **SAMPDORIA**
  Sattolo; Vincenzi, Tomasin; Prato, Bergamaschi, Delfino; Brighenti, Tamborini, Toschi, Da Silva, Cucchiaroni.
  ROMA
  Cudicini; Fontana, Carpanesi; Guarnacci, Losi, Jonsson; Orlando, De Sisti, Manfredini, Angelillo, Menichelli.
- **PALERMO**
  Bandoni; Giorgi, Galvani; Maggioni, Ramusani, Sereni; De Robertis, Malavasi, Borjesson, Fernando, Volpi.
  ATALANTA
  Pizzabella; Pesenti, Nodari; Nielsen, Gardoni, Colombo; Gentili, Da Costa, Nova, Veneri, Magistrelli.

Totocalcio

Bologna - Fiorentina	X 1 2
Juventus - Inter	X 1 2
LR Vicenza - Torino	X
Mantova - Catania	1
Milan - Genoa	1
Napoli - Modena	1
Palermo - Atalanta	X 2
Sampdoria - Roma	1 X
Spal - Venezia	1
Bari - Foggia	1
Triestina - Como	1
L'Aquila - Trani	X 1
Salernitana - Potenza	1 X

Tudi jutri bodo imeli vratarji polne roke dela

SPOMLADANSKO PRVENSTVO V PLAVANJU

Nobenih posebnih rezultatov v II. dnevu

Tekme so v pokritem bazenu v Bologni

BOLOGNA, 26. — Medtem ko so dopoldne drugega dne italijanskega spomladanskega plavalnega prvenstva, ki je v pokritem bazenu občinskega stadiona imeli razna izločilna tekmovanja, so bile popoldne na sporedu finalne tekme v raznih panogah. Izidi finalnih tekem so naslednji:

400 m prosto (moški)
1. DE GREGORIO (AS Roma) 4'36", 2. Guerrini (SS Lazio) 4' 41"1, 3. Calvetti (Can. Napoli) 4'42"3, 4. Liotti (CN Posillipo) 4'44".

100 m prsno (ženske)
1. SCHIEZZARI LAURA (CS Fiat) 1'24"1, 2. Marcellini (Can. Aniene) 1'24"1, 3. Longon (RN Bologna) 1'25"1, 4. Sacchi (NC Milano) 1' 26"8, 5. Pescia (Can. Aniene) 1'29"2.

200 m prsno (moški)
1. DELLA SAVIA (CS Fiat) 2'20"4, 2. Rora (CS Fiat) 2'23"4, 3. Villa (RN Milano) 2'28"6, 4. Parisio (Can. Napoli) 2'28"6, 5. Martino (CS Fiat) 2'32".

400 m v štirih slogih (moški)
1. ROSI MASSIMO (Can. Olona) 5'08"4, 2. Pagnini (RN Napoli) 5'19"4, 3. Caruso (CN Posillipo) 5'31"8, Fantamaria (Can. Olona) 5'32".

400 m v 4 slogih (ženske)
1. NOVENTA ELISABETTA (Can. Olona) 6'00"4, 2. Martinoli (Andrea Doria) 6'16"3, 3. Pasqualetti (SS Lazio) 6'24"8, 4. Turini (Andrea Doria) 6'27"7.

Stafeta 4 X 100 prosto (ženske)
1. SS Lazio (Zunini, Tondini, Beneck, Saini) 4'4", 2. Andrea Doria (Mareni, Busellato, Martinoli, V., Martinoli C.) 4'48"3, 3. CS Fiat (Podestà, Camino, Anicich, Martinelli) 4'52"1, 4. AS Roma 4'54", 5. NC Milano 5'00"9.

Stafeta 4 X 100 prosto (moški)
1. CS Fiat (Bianchi, Bolzoni, Rora, Della Savia) 3'53"8. 2. RN Florentia (Pepino, Fiuzzi, Galletti, Borracci) 3'59"3, 3. RN Napoli (Pagnini, Marra, Auriemma, Rastrelli) 4'00"4, 4. SS Lazio 4'03"6, 5. Can. Napoli 4'04"5.

TOTIP

1. prvi	X 1
drugi	1 X
2. prvi	1
drugi	2
3. prvi	1 1
drugi	X 2
4. prvi	X 1
drugi	1 X
5. prvi	1
drugi	2
6. prvi	2 2 1
drugi	X 1 X

SMUČANJE

Za «Trofejo Cervino» premoč Francozov

Francoski smučarji, ki niso nastopili v smuku za «Trofejo Cervino», so včeraj zasedli v slalomu vsa najboljša mesta. Za Mauduitom, ki je bil prvi, so se uvrstili Perillat, Lacroix in Melquid, medtem ko je bil Italijan Ivo Mahlknecht peti. Italijan je prvi v lestvici kombinacije pred rojakom Carlom Senonerjem in Nemcem L. Leitnerjem.

Ekipa milanskega Simmenthala je letos uspešno zaključila prvenstveno sezono in si je brez poraza osvojila naslov italijanskega košarkarskega prvaka

ŽENSKA KOŠARKARSKA A LIGA

Na vrhu lestvice jasno na dnu pa velika gneča

Tudi v Bologni poraz Philcovih deklet

Ženska ekipa tržaškega Philca je bila doslej znana kot ekipa prvega polčasa: v uvodnem delu vsakega srečanja je bila namreč kos vsaki nasprotni ekipi, kateri je potem klonila, in včasih z velikimi zaostanki, v drugem polčasu. V nedeljo pa so Tržačanke prvič v letošnji sezoni zaigrale bolje v zadnjem delu kot v prvem ter tako izboljšale negativno bilanco, ki je bila v prvih minutah drugega polčasa dokaj porazna.

Bolonjska Fontana je v nedeljo zaigrala pred lastnim občinstvom svojo najlepšo tekmo. Tako v nanadu kakor v obrambi so njene igralke kaj lahko razpolagale s nasprotnicami in Tržačanke so se zaman trudile, da bi zaustavile njihove nagle in učinkovite prodore.

Philcove atletinje so le nekaj minut dorasle domačinkam, vendar tudi v tistih trenutkih jim ni bila sreča naklonjena in mnogi meti, ki so bili namenjeni v koš, so se včasih na nemogoč način odbili od njega.

V Paviji je domača Onda hotela iztrgati dve točki gostujoči Standi ter tako doseči prestižno zmago. Vendar se Milančanke niso dale presenetiti. Blokirale so Geronijevo in Pausichevo in s tem onemogočile vsako napadalno potezo domačink. Bivše videmske igralke so prišle do izraza šele v drugem delu tekme, ko so Milančanke, ki so tačas nabrale odločilno prednost, popustile svoje strogo markiranje.

V Torinu je bil na sporedu derby med Fiatom in Autonomi. Ime derbyja pa ta tekma ni zaslužila, ker nam danes derby pomeni izenačeno tekmo. Agonistični duh pa ni bil dovolj, da bi zbrisal razliko v nivoju igre, ki jo zmoreta tamkajšnji ekipi. Zato so morali gledalci slediti tekmi, ki je bila vse prej kot razburljiva in vabeča.

Veliko važnost v borbi za izpad sta imeli tekmi v Vicenzi in Milanu. V prvem mestu sta se pomerili Pejo in bolonjska Ultravox. Slednja ni bila kos začetnemu elanu domačink, ki so v nekaj minutah visoko povedle in nato brez težkoč in prav mirno vodile dalje igro do zaključnega zvižga. S to tekmo se je Pejo odslovila za letošnjo sezono od svoje publike in zato je hotela nuditi dober košarkarski spektakel: z nedeljsko tekmo je v tem tudi uspela.

V Milanu je Europhon gostil beneško ekipo. Milančanke so bile prisiljene zmagati, kajti edino popoln uspeh in istočasni poraz Ultravoxa jim bo omogočil, da bi dohitele bolonjsko petorko. S tem so tu ohranile upanje za obstanek v najvišji kategoriji. Zato so domačinke vrgle v borbo vse svoje sile. Niti minuto niso oklevale, napadale so in napadale, dokler je nasprotna obramba popustila.

Po tem kolu, ki nam ni povedalo nič novega glede razporeditve ekip na čelu lestvice, se je na dnu lestvice začela ostra borba za obstanek. Odločilne važnosti v tem pogledu pa bo tekma prihodnjega kola, ko se bosta pomerila direktna interesenta bolonjski Ultravox in milanski Europhon. Kdor bo zmagal bo imel vsaj 90 odstotkov možnosti obstoja v ženski A ligi.

KOŠARKA

Prvega maja zvečer v Gorici Goriziana-Železničar

Prvega maja ob 21..15 bo v dvorani Unione Ginnastica Goriziana mednarodno srečanje domače košarkarske ekipe z Železničarjem iz Karlovca. Za Karlovac bodo nastopili naslednji titularci: Kasun (17-krat v državni reprezentanci), Kolaković (5-krat v državni reprezentanci), Križan (7-krat v državni reprezentanci), Jeličić in Kiseljak. Nadalje so v ekipi še Piklić, Ledić, Stojković, Zaborski, Sutila, Keser in Radišek. Pred mednarodno tekmo bosta nastopili dve domači mladinski košarkarski ekipi.

GORIŠKI NOGOMET

Poraz Juventine v Krminu in zmaga Podgore v Zagraju

Sovodenjci gostujejo jutri v Moraru

Praznik vstaje so izrabili tudi goriški nogometaši druge kategorije diletantov, da so odigrali po eno tekmo. Eno najtežjih tekem je imela Juventina, ki se je na igrišču v Krminu morala pomeriti z močnimi domačini Cormonese. Zmagali so domačini z rezultatom 3:0, ker je morala Juventina nastopiti s številnimi rezervami, ki niso bile kos bolj izvežbanim in močnejšim nasprotnikom. Ti so bili odlični zlasti v napadu. Sicer pa sta obe moštvi ob tej priliki občutili tudi izredno toplo vreme.

Jutri igra Juventina doma v Standrežu proti Caprivese. To je tudi precej močna ekipa, vendar bi z dobro in odločno igro domačinom lahko uspelo obdržati doma obe točki.

Srečen dan so imeli v četrtek Podgorci, ki so na igrišču v Zagraju gladko odpravili domačo ekipo S. Marco z rezultatom 4:0. Jutri pa bodo nastopili doma proti ekipi Libertas iz Kaprive in če bodo igrali tako kot v četrtek, tudi tokrat zmaga ne bo izostala.

Sovodenjci so v četrtek počivali, jutri pa bodo gostovali v Moraru. Resno se bodo morali potruditi, če bodo hoteli prinesti domov vsaj točko, saj je Moraro precej višje na lestvici in si bo prizadeval doseči popolno zmago.

NOGOMET

BUKAREŠTA, 26. — Romunska olimpijska nogometna reprezentanca je danes premagala brazilsko enajstorico Flamengo 2:1 (1:1).

BOKS

BUKAREŠTA, 26. — Mednarodno boksarsko srečanje amaterskih reprezentanc Romunije in Italije, ki je bilo danes v glavnem mestu Romunije pred 15.000 gledalci, se je končalo neodločeno 5:5.

ŠAH

Koprčani se zavzemajo za troboj Primorska - Trst - Gorica

Na rednem občnem zboru koprskega šahovskega društva je bilo največ govora o letošnjih nastopih koprskih šahistov. Med drugim so sklenili, da se bodo po možnosti udeležili šahovskega festivala na Bledu z dvema ekipama. Prav tako se bodo potrudili, da bi ob podpori primorske šahovske zveze prišlo do troboja Primorska-Trst-Gorica. Kakor je znano, so bili pred leti še dokaj razviti šahovski stiki med obmejnimi področji, v zadnjih dveh letih pa so nekoliko zamrli.

Na občnem zboru je bilo precej govora tudi o razvoju šaha v šolah in v podjetjih. Najboljši koprski šahisti so se obvezali, da bodo odšli na šole in v podjetja ter pomagali pri ustanavljanju aktivov, pri simultankah, predavanjih in pri drugih prireditvah. Pred kratkim je dobilo društvo tudi svoje prve klubske prostore. V teh prostorih bodo zdaj skušali organizirati čim več prireditev, med drugim tudi komentiranje dvoboja za svetovno prvenstvo Botvinik - Petrosjan.

***

V republiški moški rokometni ligi je Ajdovščina zabeležila prvo zmago v spomladanskem delu prvenstva. Premagala je kranjsko Mladost z 20:16. Piran je nesrečno izgubil s Krimom na domačem igrišču z 18:20. Pirančani so namreč vodili že z 12:8, potem pa jim je proti koncu zmanjkalo moči, da bi lahko bolj zgostili obrambo in si ohranili vodstvo. Tesen poraz je zabeležila tudi Gorica. Na domačem igrišču je izgubila z Iskro z 18:19.

V ženski ligi bi Koprčanke kmalu poskrbele za največje presenečenje prvenstva. V Ljubljani so se srečale s prvoplasiranim Slovanom in z odlično igro dosegle vodstvo 4:1. Pozneje pa so spet popustile in Slovan je z dokajšnjim naporom zmagal z 8:5. Poraz ni nečasten, igra Koperčank pa vsekakor daje upanje, da utegnejo še marsikateremu prekrižati račune.

V okrajni moški ligi je Koper premagal Gimnazijo 31:9, medtem ko je ESS premagala Piran II. 17:13. V ženski ligi je Učiteljišče premagalo Gimnazijo 5:0.

12.

a. solženicin

EN DAN IVANA DENISOVIČA

Šuhov je dvignil pogled k nebu in odprl usta: nebo je jasno in sonce tako visoko, da bo skoraj kosilo. Kakšen čudež: kako hitro mineva čas med delom! Kolikokrat je Šuhov gledal: dnevi v taborišču minevajo kot bi frčali. Rok kazni pa sploh ne mineva, zdi se, ko da sploh ne kopni.

Sestopili so, tam spodaj pa — vsi sedijo pri peči, le kapetan fregate in Ftjukov nosita pesek. Pavle se je razjezil in takoj nagnal osmorico, naj nosi žlindraste zidake, dva morata vsipati pesek v zaboje in ga suhega mešati s cementom, eden bo nosil vodo in drugi premog. Kilgas pa je naročil svoji skupini:

«Fantje, izgotoviti je treba nosila.»

«Naj jim pomorem?» išče Šuhov sam delo pri Pavlu.

«Pomagaj!» prikima Pavle.

Prinesli so tudi posodo, kjer naj bi talili sneg za malto. Nekdo jim je povedal, da kaže ura že dvanajsto.

«Res utegne biti dvanajst,» pravi Šuhov. «Sonce je že visoko.»

«Če je visoko,» se je oglasil kapetan fregate, «ni dvanajst, temveč ena.»

«Kako neki?» presenečen pravi Šuhov. «Vsak dedek ve: sonce stoji najvišje o kosilu.»

«Tako menijo le dedki,» mu je zabrusil kapetan. «Odkar pa so objavili ukaz, stoji sonce najvišje ob enih.»

«Kakšen ukaz neki?»

«Sovjetska oblast ga je izdala.»

Kapetan je odšel z nosili, sicer pa se Šuhov ne bi prepiral. Mar tudi sonce uboga njihove ukaze?

Malce so še porazbijali pa potrkali s kladivi in zbili štiri korita.

«Dobro bo, zdaj sedita pa se ogrejmo,» je rekel Pavle zidarjema. «Tudi vi, Senjka, nalagali boste po kosilu, Sedite!»

In tako so mirno posedli k peči. Do kosila ne morejo začeti zidati in zdaj bi ne veljalo pripravljati malte, ker bi zmrznila.

Premog se je razvnel in daje stalno toploto. Čutiti jo je le zraven peči, v dvorani pa je hladno, kot je bilo poprej.

Vsi štirje so sneli rokavice in primaknili roke k peči.

Toda vedeti je treba, da obutih nog ne velja pristavljati k ognju. Če nosiš čevlje, lahko razpoka usnje, če imaš suknene škornje, pa se lahko otajajo, razpokajo po šivih in tako ti ne bo topleje. Če pa jih pristaviš bliže k ognju, se zasmodijo. Tako lahko capljaš z luknjo do pomladi, drugih ne boš dobil.

«Šuhovu je lahko,» se je pošalil Kilgas. «Šuhov, bratje, je z eno nogo že skoraj doma.»

«Da, z boso nogo,» je nekdo pristavil. Vsi so se zasmejali. (Šuhov si je sezul levi, zasmojeni sukneni škorenj, in zdaj si greje obujke).

«Šuhov je blizu konca.»

Kilgasa so obsodili na petindvajset let. Poprej so bili srečni časi: vsem so dajali po deset let, kakor po niti. Od devetinštiridesetega dalje pa so napočili drugi časi — vsem dajejo po petindvajset let, nihče ne vpraša, čemu. Deset let lahko preživiš, ne da bi poginil, toda kdo bi jih preživel petindvajset!

Šuhovu je kar prijetno, da ga vsi gledajo: res se mu bliža konec roka, vendar tega kar ne verjame. Tako je bilo — tiste, ki jim je rok iztekel med vojno, so vse zadržali, vse do šestinštiridesetega. Tisti, ki so jim naprtili tri leta, so dobili pet let viška. Zakon je podoben jegulji. Desetica je za teboj, pa ti prilepijo še eno. Ali pa te pošljejo v pregnanstvo.

Včasih pa pomisliš — kar sapo jemlje človeku: rok bo vendarle pri kraju, vozel se rahlja..., Gospod, pot pod noge, kaj?

Vendar za starega taboriščnika ne bi bilo snodobno, ko bi o tem glasno govoril. In tako pravi Šuhov Kilgasu:

«Ne štej svojih petindvajset let. Če boš ali ne boš ležal petindvajset let, ne velja ugibati — podobno bi bilo zajemanju vode z rešetom. Jaz pa sem jih presedel že osem, to drži.»

In tako živiš z gobcem v zemlji pa nimaš časa, da bi pomislil: kako si prišel semkaj, kako pojdeš od tod?

Pri Šuhovu piše, da sedi zaradi izdaje domovine. In priznal je, da je odšel v ujetništvo zato, ker je hotel izdati domovino iz ujetništva pa se je vrnil, ker je opravljal nalogo nemške obveščevalne službe. In kakšna je bila ta naloga, se ni mogel domisliti ne Šuhov ne preiskovavec. Tako je enostavno ostalo — naloga....

Šuhov je enostavno računal: če ne podpiše, ga čaka lesena srajca, če podpiše, bo vsaj malce životaril. In tako je podpisal.

V resnici pa je bilo takole: februarja dvainštiridesetega leta so na severozahodni fronti obkolili vso njihovo armado in iz letala jim niso mogli metati nikakršnega žrtja, ker letal pač ni bilo. Tako daleč so prišli da so stružili kopita crknjenih konj, namakali to roževino v vodi in jo jedli. Tudi streljati niso mogli, ker ni bilo streliva. In tako so jih Nemci počasi lovili po gozdovih in gonili v ujetništvo. V eni takšnih skupin je bil tudi Šuhov, ujetnik sredi gozda, potem pa je skupaj s četvorico zbežal. Potikali so se po gozdovih in močvirjih in, kakor po čudežu, prispeli do svojih. Vojak z brzostrelko je dva res takoj ubil, tretji je umrl od ran, dva pa sta se rešila. Če bi bila pametna, bi dejala, da sta se potikala po gozdovih in tako se jima ne bi zgodilo kaj hudega. Tako pa sta povedala odkrito: prišla sva iz nemškega ujetništva. Iz ujetništva? Pri vajini materi! Če bi bilo pet, bi morda primerjali izjave in jim verjeli, dvema pa niso hoteli: dogovorila sta se, ničvredneža, tudi to o begu.

Senjka Kljevšin je navzlic gluhobi slišal, da govorijo o begu in ujetništvu in glasno dejal:

«Jaz sem trikrat pobegnil iz ujetništva.»

Senjka, trpin, večinoma molči: ne sliši ljudi in se ne vpleta v pogovor. Zaradi tega ga ljudje slabo poznajo, vedo le to, da je bil v Buchenwaldu, delal v podtalni organizaciji in nosil v taborišče orožje za upor, in tudi to, kako so ga Nemci obešali za roke, zvezane na hrbtu, in pretepali s palicami.

«Ti, Vanja, si sedel osem let — v katerih taboriščih?» je trmoglavil Kilgas. — «Prisilno so te preselili, tam ste živeli z ženami. Kar presedi osem let v kaznilnici? Še nihče ni...»

«Z ženami!... Z debli, ne pa z ženami....»

Z debli torej.

Šuhov se je zagledal v plamen in se spomnil sedmih let, preživelih na severu.... In kako je tri leta vlačil hlode in debla. In spomnil se je prav takšnega veselega plamena na poseki, vendar ne podnevi, temveč ponoči. Za poveljnika je veljal takšen zakon: brigada, ki ne izpolni dnevne naloge, mora tudi ponoči ostati v gozdu.

In tako se nekje po polnoči privlečeš v taborišče, zjutraj pa moraš znova v gozd.

«Ne, bratec... takole, tu je mirneje,» je zašepetal. «Tu pomeni učinek zakon. Če izpolniš ali ne izpolniš norme — nazaj v taborišče. Lahko zaslužiš sto gramov več. Tukaj je lažje. Posebno taborišče — kje neki, nikogar ne brigajo številke? Številke niso težke.»

«Mirneje!» je zasikal Fetjukov (kmalu bodo prekinili delo in vsi so se stisnili k peči). — «Ljudi koljejo v postelji! Ti pa — mirneje!»

«Ne ljudi, temveč ovaduhe!» je Pavle svareče dvignil prst in zagrozil Fetjukovu.

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6 - II. TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA GORICA: Ulica S. Pellico 1-II. Tel 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV FRANČIŠKA st. 20 — Tel. št. 37-338 — NAROČNINA: mesečna 650 lir — Vnaprej: četrtletna 1800 lir, polletna 3500 lir, celoletna 6400 lir — FLRJ: v tednu 20 din, mesečno 420 din — Nedeljska: posamezna 40 din, letno 1920 din, polletno 960 din, četrtletno 480 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za FLRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stritarjeva ulica 3 - I, telef. 21-928, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani 600-14 603-86 — OGLASI: Cene oglasov. Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 100, finančno-upravni 150, osmrtnice 120 lir. — Mali oglasi 30 lir beseda. — Vsi oglasi se naročajo pri upravi. — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst